

Nutaqqanut Inulramirnullu Uqaqtikhaanik
2018-2019 UKIUQ TAMAAT UNNIUTJUTINIK

UQAQATIGILUGU

ᓄᑕᑦᑲᓄᑦ ᓄᑕᑦᑲᓄᑦ
ᓄᑕᑦᑲᓄᑦ ᓄᑕᑦᑲᓄᑦ

NUTAQQANUT INULRAMIRNULLU
UQAQTIKHAANIK

REPRESENTANT DE
L'ENFANCE ET DE LA JEUNESSE

REPRESENTATIVE FOR
CHILDREN AND YOUTH

Havagvikput ikaarngit Hivullutmit Tallimiummut
8:30ublaamit 5:00unnuktumut Qikiqtaaluup Ubluqhiutikkut,
kihimi haalitiliqqata.

AKIITTUKKUT : 1-855-449-8118

IQALUNGMI: 867-975-5090

KAYUMIKTUKKUT : 867-979-0444

APQUTAA NAUNAITKUTINGA

Pingahuni Nattiani, Qamutiq
Havagvikyuangani, Iqaluit, NU

TITIRAQARVIKKUT NAUNAITKUTINGA

PO Box 488, Iqaluit, NU X0A 0H0

QARITAUYAKKUT TITIRAQVIA: contact@rcynu.ca

QARITAUYAKKUT PULAARVIA : www.rcynu.ca

UNA TAIGUAGAKHAQ TAKUINNARIALIK

QARITAUYAKKUT UUMANI

www.rcynu.ca

© Havagviat Nutaqqanut Inulramirnullu Uqaqtikhaanik.

ISBN

Inuktitut/Qablunaatitut 978-1-55325-380-8

Inuinnaqtun/Uiviititut 978-1-55325-381-5

Piksat atuqtaujut uvani ukiumi uniuqjutini piksaliuqtauhimajut
ajuittiaqhimagitumin uvaluuniin ajuittiaqhimagumin piksaliuqtimun
naunaijaqhimagut piksani, taimaalu piksat piksaliuqtauhimajut
hapkunanga RCYOkut havaktiin. Piksa uvani 2 havaktaa hapkuat
Vecteezy.com.

Hivungani piksaliuqhimajaa: Delma Uqajuittuq Uquqtuq uumalu Ruth
Nalikaluk Kayuryuk.

*Cam Kayuryuk, Shameka Uquqtuq, Ryan Uquqtuq, unalu Andrew
Kayuryuk hamani Qamanittuami.*

Arviat, NU

Uvagut tunijaqqut una uniudjut
huiqhimajumun Bessie Sitatak Kugluktumiutamun,
kitu Inirnikhaq uqaudji hapkununga
Kivgaqtuijuq Nutaqqanut Inulramingnunlu Havagvian.

ᓄᑕᓃᓃᓄᓄᓄ ᓄᓄᓄᓄᓄᓄᓄ
ᓄᓄᓄᓄᓄᓄᓄ

NUTAQQANUT INULRAMIRNULLU
UQAQTIKHAANIK

REPRÉSENTANT DE
L'ENFANCE ET DE LA JEUNESSE

REPRESENTATIVE FOR
CHILDREN AND YOUTH

Apitilirvia 27, 2019

Nan'ngarijaujuq Simeon Mikkungwak
Maligaliuqvingmi Nunavunmi Titiqiqiviup.
Qiuqutaa 1200
Iqaluit, NU X0A 0H0

Uqaqtittiji:

Quviahuktunga tunilugu una 2018-2019 *Ukiumi Uniudjutit hapkununga Kivgaqtuqtauyut Nutaqqanut Inulramirnut* hapkununga Maligaliuvingmun Nunavunmi. Una uniudjut uniudjutauyuq atungnianun Qitiqqautiyuq 1, 2018 hamunga Qiqaiyalirvia 31, 2019. Una uniudjut havaktauhimayuq malikhugit titiraqhimayut uvani 35 (1) hapkunani *Kivgaqtuqtauyut Nutaqqaanut Inulramirnut Maligaani*.

Pittiarnikkut,

A handwritten signature in blue ink that reads "Jane Bates".

Jane Bates
Nutaqqaanut Inulramirnut

ILUANI ITTUT

Hunauvat nutaqqat pilaarutait?..... 2

Tuhaqtidjutit Uvanga Kivgaqtuqtimin 3

Havagvikput 5

Pitquyauyut 5

Our Mission/Our Vision 5

Havaqativut 5

Sivuliqtiksat Ajuiqhaqtut Pinahuarutait 7

Aulahimaqtumik Iliharniq 7

Inulrammiit Havaangit 7

Maniliurutigiblugit havaqatigiit 8

Inuit Inuuqatigiingnikkut Akhuurutigijangit

Havaaptingni 10

Havaqatigiblugit Inirnikhat Uqaudjijut 12

Uqautigiblugit Inuit Pitquhiit hapkununga

Kanatap Katimajiit hapkununga Nutaqqanun

Inulramirnunlu Kivgaqtuqtimin 13

Uniudjutit Hulidjutiit 14

Attautinun Ikeyungnikkut Uniudjuti 14

Atauhinnun Uqaqtuujut Hulipkaidjutikhangit

2018-2019 15

Humit Pidjutigijavut Qaihimajut 16

Qanuriniit Havagvingmin Ikajuqtuujut 17

Ikajuqtaujut Kavamatkut Havagviinin..... 17

PIDJUTINUT UUKTUUTIGILUGU: Ihuangittunik

Kivraqtuutikhamingnik Aulapkainirit

Upalungajautikhaniklu 17

Inuulrammiit Aallanguqtittijit

Ikitpallaagtut Iglukhat Nunavunmi 11

Imaiqhimajut Kuukakuuluit Atuqtaujut

Hulijuni Nunallaami 35

Akhuuqhaijip Quviagijaujuq

Umingmak Katimavia 12

Pittiarutikhaliurnikkut Ikajuutikhangit 22

Pirurvik Iliharahualihaat 28

Angutinut Inuuhuktunutlu Hulidjutikhainik 38

PIDJUTINUT UUKTUUTIGILUGU: Puiguqtailitkhanik

Illamingnik 18

Pidjutaajut Iniqtaujut 19

PIDJUTINUT UUKTUUTIGILUGU: Ilagiiktut

Aquivikhanik Talvuuna Ikajuutikhamut

timiqutigijangit..... 19

Ikajuqtaujut Ihuarinnikkut Naunajautit 20

Auladjutikkut Ikeyungniq 21

Auladjutikkut Ikajurnikkut Hulipkaidjutit Uumani

2018-2019-Mi 21

Inulrammiit Maligaliutinguat 22

Ihivriurninngagut Ihumaliqinikkut Ikajuutikhait

Nutaqqanun Inulramirnunlu 23

Ilittarijaungittunik Auladjutinun Ikajurniq 24

Munarivlugit Pitqujauhijangit 27

Munariblugit Havagviannit Qaujahaqtirjuap

Kanadami Pitqujidjutait 30

Ihivriututait Aannirjuaqtunun Imaalu Huiqtunun 31

Ihivriututit Aannirjuaqtunun Imaalu Huiqtunun

Hulipkidjutit 2018-2019-Mi 31

Tuhaqtidjutit Uvalu Inungnun Ilitugihaidjutikkut

Uniudjutit 32

Tuhaqtidjutit Uvalu Inungnun Iliturihaidjutikkut

Hulipkaidjutikhat 2018-2019 32

Nunallaani Ikajuqhiqtauvikhaat 33

Nutaqqat Pilaarutikkut Ikajuutit 34

Qaritaujaliqidjutaa 34

Naqitaqhutik Titraqatigiiktut 34

Havaqatigiingnirmun 35

Kanatami Nutaqqat Ublua 36

Katimapkaidjutikhat, Katimapkaidjutikhalluat,

Nunallaanun Aquijut 37

Qiniqhuni Hivumuniqmun 2019-2020 40

Havaktiit Tingmidjutaitigut Naittumik 41

Maniktigut Uniudjutit 42

HUNAU VAT NUTAQQAT PILAA RUTAIT?

Tamangnik inuit pilaarutiqaqtut.

Nutaqqat pilaarutait hunat pihimajakhat, imaatun qajangnailrumi najugahainik, uvaluuniin hunat hulilukaarutikhait, ilihariaqturlutik, taimaali ilvit ilatillu piqariaffingnik hunanik ihariagijangnik nakuujumik ihumaliurutikhanik inuuhirni.

Ikajuqhugit pilaarutitit, kavamatkut pihimajukhat taimaa ilingnut ilangnullu pijaarnirmik tamainun hapkua hunat.

TUHAQTIDJUTIT UVANGA KIVGAQTUQTIMIN

Quviahiktunga tunilugu una Kivgaqtuijuq Nutaqqanut Inulramingnunlu 2018-2019 Ukiuq tamaat Uniudjut uvalu uqautigilugit quviahuutit amigaitut hulilukaarutit havaktaujut havaktiptingnin aipaangani ukiumi. Hivuliq, kihimi, Iltarijumajatka huiqtuq attauhiq havagviup piqpagijaa Inirnikhaq uqaudjit, Bessie Sitatak. Havaqatigibluu Bessie, naunaituq piqpaguhutaa inulraminin inungnun ilainunlu uvalu quviahuutikkut uqautigijait ilihimajani uvalu uqaudjibluunilu havagviptingni. Nan'ngaribluu Bessie, uvagut tunijaqqut una ukiuq tamaat ukiudjut ihumaatigut. Kinguqtaujuq akhut tamainin havaqatigiingnin.

Uvani 2018-2019, aulahimaaqtumik tautuktugut aturuminaqtunik hulilukaarutitik pinahuarutini, angilijuumirnimiklu. Qaffit inuit hivajaqtaqtut havagviptingnun kangiqhidjutinun uvalu ikajuqtaujumajun Kavamatkunin Nunavunmi (GN) auladjutaitigut naunaijaidjutit amigaiqtut angijumik, qaffiuniilu apiqhuutit tuhaqtitnirmun uvalu kangiqhidjutinik ilaujunik havaatigut havagviptingni. Auladjutikkut havaqatigiit angijumik havaakhanikpiaqhutik havaknirmik ihivriurutainik ihumaliqinikkut aanniaqtailinirmun kivaqtuutitik nutaqqanun inulramingnunlu, qaffit auladjutikkut ajuqhautit uqauteujut uvaptingnun aulahimaaqtumik amigaiqataaqtut. Aadjikiivjaktut kingulirni ukiumi, havagvik aulahimaaqtumik pulaaqtaqhimaqhutik nunallaanun upalungaijariiqhimajut; nakuujumik pulaaqtaqhutik tualunun nunallaanun ihuaqhariiqhijumajut ukiumi. Nunallaami pulaaqhimaqlutik, havaktit aulahimaaqtumik havakhugit hakugikhijuumirlugit atadjutitik tiugmidjutiqaqtunun katimajiit, ilaujut akhuungnaqtut tigumidjutit katimajiit, nutaqqat inulramiillu. Uvani 2018-2019, havaktit pulaaqtaqtut

14nun iliharvingnun uvalu ilituqhaiblulik Nipiquqtuhilugu Nipit: Inmikkut Uqariangini Katimarjuarutit hapkununga 610nun ilihaqtnun. Ublumimun, katimarjuaqtut hapkununga 1,113 inulramingnun Nunavummiunnun aviktuqhijumajumi!

Inmikkut Uqariangini Katimarjuarutit, hapkualu tamaita aalat havaavut, tungaviqaqtut pilaarutainun nutaqqat inulramiilu ataani ukua Hilarjuami Katimarjuaqtit Angiqatiriigut Katimarjuarutit haffumuuna Pilaarutainun Nutaqqat. Havaaptigullu, nutaangungituq tuhaablugit ihuangitit mikhaanun nutaqqat ukualu inulramiit pilaarutainun. Ukunani RCYOkuni, piutamaaqtaqvut pijakhat uqautigilugit pilaarutait inulramiit inuit, iningnirillu. Angmaumajumik uqautiginiq tamna havaqatigiikluta taimaaqtilugit ihumagijaujut tapkua atuqtaujut uvalu tunilugit ilagii nunallaallu kangiqhidjutinik mikhaanun pilaarutainun tapkua hakigikhijuumirutiginiaqtait ikajurlugillu inulramiit inuit inuuhirmingni.

Tamangnik inuit pilaarutiqaqtut. Kihimi, pidjutigibluugit nutaqqat inulramiiluuniin ihuinaaqtaujaaqtut uvalu ikajuqtaugiaqtaqtut iningnirnin, kitut pilaarutit havaktauhimajut inulramiinarnun inungnun. Hapkua pilaarutit havaktauhimajut hapkununga Hilarjuami Katimarjuaqtit naunaijattiaqhijumajut uvani Katimarjuarutaini Pilaarutait Nutaqqat. Ilaliutihimajut naunaijaqhijumajut pilaarutit tamaita inulramiit inuit nunarjuami piqaqtait, Hilarjuami Katimarjuaqtit naunaijattiaqhijumajut uvani Katimarjuarutaini Pilaarutait Nutaqqat titiraqhijumajullu pijakhat tapkua kavamatkut havaktakhait hapkua pilaarutit munaridjutikhait inulramiit inuit tunilugillu ihagiagijani. Tikinahuarutiluungat pijaangini tamaita inulramiit inuit angiklijuumiriangini, anakturlutik, inuujaangini tamainun inuuhikhamingnun. Hilarjuami Katimarjuaqtit naunaijattiaqhijumajut uvani Katimarjuarutaini Pilaarutait Nutaqqat anginiqharmik naunaijaqhijumajut inuit pilaarutait ingilraanin pidjuteujut anginiqharmik munaridjutinik nuutirnimun inuuhii inulramiit inuit.

Attauhiq anginikharmik ihumagijaujuq tuhaajavut iningnirnin tapkua nutaqqat inulramiilu pilaarutait akhuuqhajut inulramingnik attautinun uvalu naunaijarlugit iningnirit inuuhii. Kihimi, aalaudjutaa itquumajuq. Aadjikiivjaktuq haffumunga Inuuqatigiingnikkut Akhuurutigijangit uumani

inuuqatigiitsiarniq, una Hilarjuami Katimarjuaqtit Katimarjuarutait Pilaarutainun Nutaqqat akhuuqhajut pittiarnirmun uvalu inuuqatigiingniq naunaijaqhimajuq akhuunaqtumik munaridjutinik tapkua ilagiit pidjutigijainun inulramingnun inuuhiini. Titiraqhimajullu pilaarutit tapkua munaridjutait ilagiit uqaqhimajullu, “tapkua ilagiit, tungaviujut inuit katimajiit uvalu avatiinun angiklivalianiranun uvalu inuuhiqattiarnirmun tamainun ilaujunun ukualuat nutaqqat, tunijaujukat iharagijamingnik munaridjutikhanik ikajuutikhaniklu taimaali tamainun havagiangini munaridjutikhat nunallaanuj”.¹ haffumuuna havagviup inmikkuq uqautiginikkut katimaruarutikkut uvalu aalat pilaarutinun pihimajut uqautiginirit pidjutivut hapkununga inulramirnun Nunavunmi, uqautigijaqut tamaita piqaqtukhat pilaarutinik aalanun, ilaujut inmi inuuqatiilu, nunallaat, ilaillu.

Aipaa ihumagijaujuq iningnirit pihimajaat mikhaanun nutaqqat pilaarutainun qitqaniituuq inulramiup inuup pilaarutaani tuhaajaujukhaq. Titiraqhimajuq 12mi haffumani Hilarjuami Katimarjuaqtit Katimarjuarutait Pilaarutainun Nutaqqat, naunaijaqhimajuq tapkua inulramiit inuit pilaarutiqaqtut tuhaajaulutik uvalu ihumagijaujuq pijaulutik akhut pidjutinun tapkua hulaqtaujut inuuhirmingni, ukiungitigut uvalu angiklivalianikkut. Atuqhimajaptingni, maliklugu una pilaarut ajuqhautaujuq iningnirnun, Nunavunmiinangituuq, kihimi tamaini nunami nunarjuamilu.

Ukpirijajut uvalu idjuhiit mikhaanun inulramiit inuit aalangajut tamaini pitquhiini, pidjutaujut piangitit ihumagijaujut uvalu uqagajut inulramiit inuit ihuaqtut, inulramiit inuit piqaluangitut ajuinirmik, inulramiit inuit piqangitut tukihinaqtunik ilihimanirmik uvaluuini ihuaqtunik kangiqhidjutinik; angajuqaat ilihimaluaqtut hunat nakuutqiat; pidjutaujunik inulramirnun inungnun ajuqhautigijamingnik uvalu angiklijuumiqhutik qajangnautit inmi aanirnimun; tunihiniq inulramirnun inungnun nipinik akhuurutauniaqtut, akhuurutigilugu ihuangituuq idjuhiq, pittiarungnairutigijaat.²

Pilaarutait inulramiit inuit ihumagijatik tuhaajaulutik uvalu ihumagijaulutik tungaviit pilaarutimingnun. Uqagauhimajuq hapkunanga UNICEFkunin,

“aktilaarutaujuq inuuhiptingnun ilauluta ihumaliurutinun tapkua hulaqutigijaptingnun, ihuaqtuniklu aktilaarutait ajuitaptingnun. Naunaijautaujuq kitut pilaarutit iliturijaulutik. Pilimaituuq pilugit pilaarutit nipiqaqngitumik. Nutaqqat kitut nipiqaqngituuq akitaqtulimaitut ingarnirmik uvalu ihuinaaqtaunirmun inmingnun. Aktilaangit ilitaangini kikliqaqhutik apiqhuilimaitutiklu, uukturlugit, uvalu uukturlutik ihuaqhinahuarlugit. Maliguagahanik-havaktut naunaijailimaitut ajuqhautinik nutaqqat pilaarutainun tuhaangitkumik nutaqqanin inuunirmingnun uvalu ajuqhautimingnik. Unalu, pilaarut tuhaajaulutik pidjutiqaqtuq qujaginaq nutaqqap inuuhianun- inuudjuhia aihimavingmini, iliharvingmi, munaqhirnini, ulapqinirmi, apiqhuijuni, nunamingnili, uvalu nunamingni nunarjuamilu maliruagahatigut-havangnirit, nunarjuaplu aktilaangani.”³

Hilarjuami Katimarjuaqtit Katimarjuarutait Pilaarutainun Nutaqqat uvani 1991mi, kanata, aviktungniit, aviktuqhimajullu kavamat angiriiqtut ikajurlugit pilaarutait tamaita inunlramiit inuit Kanatami. Taimaali munarijakhaat kavamatkut pidjutigilugit hapkua pilaarutit. Ilihimalbluta havaakhariaktuuq Nunavunmi Kanatamilu pijaangini tamaita inulramiit inuit pilaarutait ikajuqtaujut, havagvikput akhuurutiqaqtut aulahimaaqtumik una akhuungnaqtuuq aalanguqtirniq uvalu uqautigilugit ihuitumik ihumagijaujut tapkua atuqtaujut mikhaanun nutaqqat pilaarutainun.

Taimaaraaluk, pihimajugut akhuuqhuta aalanguqtirlugu nutaqqat pilaarutikkut idjuhiit Nunavunmi, taimaali pihimalugit pilaarutit ihumagijaujuq inultamiit Nunavunmi ikajuqtaulutik. Una atauhiq pidjutigijaptingit havagvikput atuqtauvuq.

Pittiarnikkut,

Sherry McNeil-Mulak
Representative for Children and Youth

¹ Havagvinga Quulitqiaq Kamisinaujuq ukununga Inuup Pilaarutainun. (2017). Katimarjuarutit Pilaarutainun Nutaqqat. Pihimajuq hapkunanga <https://www.unicef-irc.org/portfolios/crc.html>. para. 6

²⁻³ Unicef. (2011). Tamaita nutaqqat pilaarutiqaqtut Tuhaajaulutik. Pihimajuq hapkunanga https://www.unicef.org/adolescence/files/Every_Childs_Right_to_be_Heard.pdf

HAVAGVIKPUT

Kivgaqtuqtuq Nutaqqanut Inulramirnut (RCYO) inmikuuqtuq havagvik akhuuqtut pilaarutainun inulramiit Nunavunmi ikajuqtaujut. Maligatigut pitquidjutiqaqtugut uqaqtiliqturlugit inulramiit pilaarutainun piumajainun ikajuutikhaq Maligaliqivingmi Nunavunmi (Legislative Assembly) pihimalugit ihagiagijait pidjutaulutik. Havaavut malikhautiqaqtut hapkunanga Kivgaqtuqtuq Nutaqqanut Inulramirnut Maligaanun (RCYA), Hilarjuami Katimajit Katimarjuarutit Pilaarutainun Nutaqqat, Inuit inuuqatigiingnikkut akhuurutigijangit (ISV), nipiit nutaqqat, kanatami uqaustiunikkut atugaujut havaktauhimajut hapkunanga Kanatami Katimajit Nutaqqanun Inulramirnut Uqaqtuq (CCYA). Taimaa, havaqatirijaqut nutaqat inulramiillu kitut 18nik ukiulgit nukahiillu. Kihimi, ukua, (RCYA) havaqatigilugit inulramiit 25nun ukiulgit kitunun qanuginiitigut.

PITQUYAUJUT

Pitqujaujut ilaujut hapkua havaktakhat titiraqhimajut uvani RCYAmi:

- * Pihimalugit nutaqqat inulramiit pilaarutait piumajailu (inmikku attautikullu) munarijaujut uvalu hivumuuqtitauhimajut, havagviilu Kavamatkut Nunavunmi (GN) tikuaqtauhimajullu atangujatand4 tuhaalugit ihumagilugit tautuktuumijaaqtait nutaqqat inulramiillu hunanun pidjutigijamingnun tapkua hulaqutigijatik;
- * Pihimalugit nutaqqat inulramiillu pijaarlutik GNkut kivgaqtuutainun uvalu GNkut ihumagilugit ihumaaluutait mikhaagun tapkua kivgaqtuutit;
- * Ikajurlugit nutaqqat, inulramiit, ilait tuhaqtitinikkut hapkununga GNkut kivgaqtuutit tuihijut, imaa ihuaqhiuumirlugit kangiqhinikkut qitqaini inmi;
- * Kangiqhipkarlugit inuit mikhaagun pilaarutaitigut uvalu piumajaitigut nutaqqat inulramiillu, havaangit uvalu munarijangit havagviup;
- * Tunihilugit uqaudjinirmik uvalu pitquidjutikhanik hapkununga GNkunun qanuq pinahuarutitit, kivgaqtuutit, maligat, maliruagahallu nakuutqiatigut nutaqqanun inulramirnut Nunavunmi⁴.

⁴ Tikuaqtauhimajut atangujat titiraqhimajut ataani Naunaitkutaani Ami haffumani RCYAkut.

HAVAAVUT

Ittugut inmikkuqtumik nutaqqat inulramiinullu ikayuqtikhaq havagvinga naunaiqtuq Nunavut Kavamanga ikayuqtangit hapummiyailu Piyunnaitauyut piumayanginniklu inulramiit Nunavunmiutat.

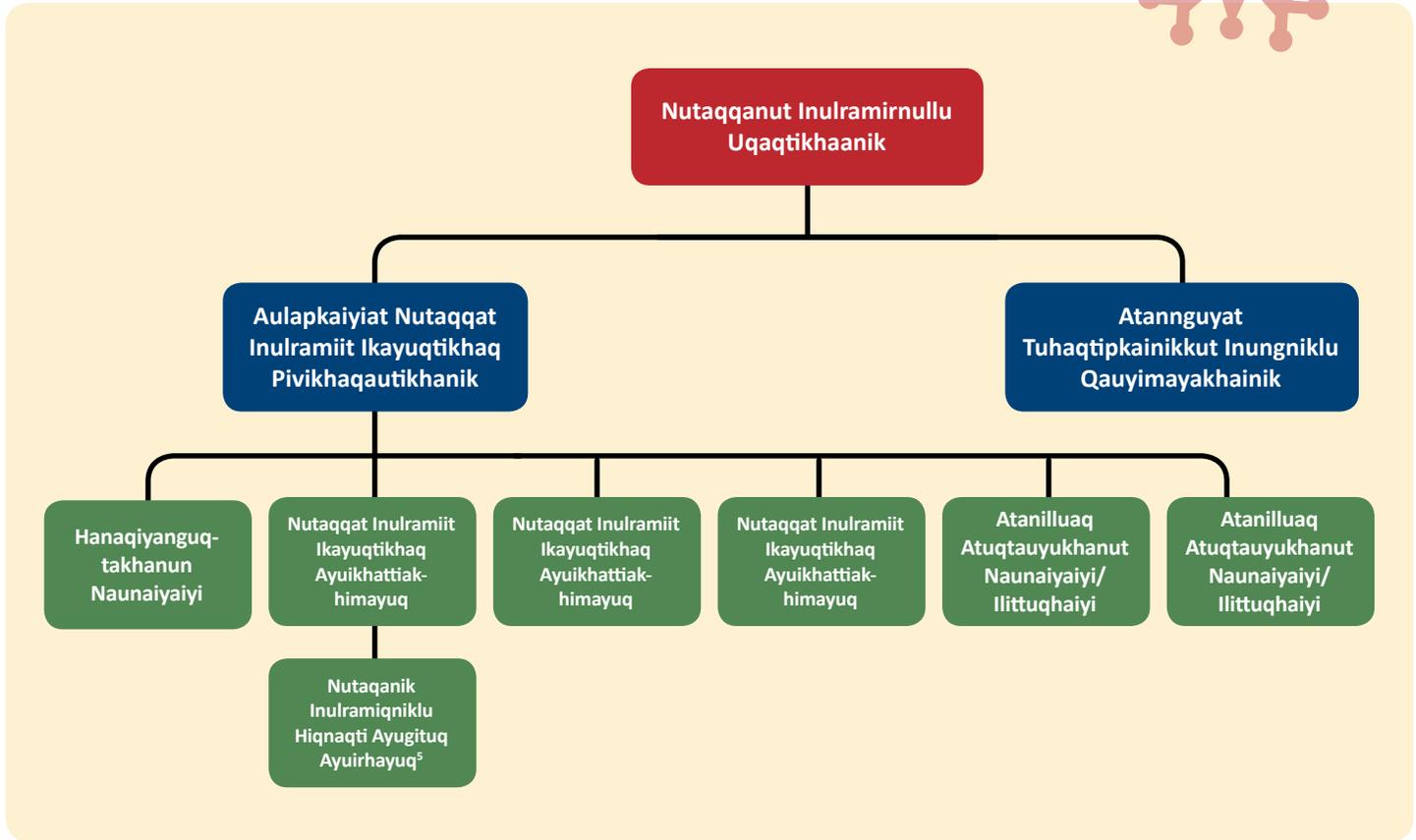
TAUTUKTUUYAAQTAVUT

Tamaita nutaqqat inulramiinullu Nunavunmi ilihimayait pittaarningit, ilumuurutiplugit kinauyaakhainnik ihumayullu ikayuqtauyut pipkaidjutauyut uqariamikni qanuqtut ihumagiyanginnik.

HAVAQATIVUT

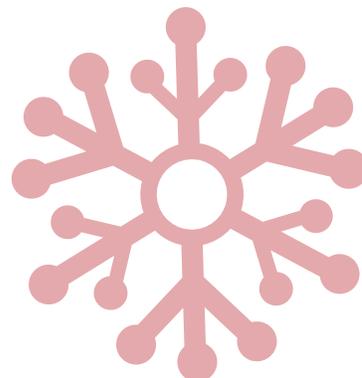
Kivgaqtuqtuq Nutaqqanut Inulramirnut (Kivgaqtuqtut) hivuliqhuqtait ukua RCYOkut, maligaligahaliuqhugit iingujut havaktut, attauhirlu ajuiqhaqtuq hamanga Sivuliqtiksats Ajuiqhangnikkut Pinahuagutit. Uvani 2018-2019milu, ukua RCYOkut tamainun havaanun havaktiniktut ilihagturlu aujami tungahuktitaujuq havaqatigiingnun haffumuuna Aujami Ilihaqtunut Havallaknahuat Pinahuarutimun (SSEEP). Attautit ilaujut tuihijut aalakiinik inmikku uvalu ajuittiangnikkut kinguniini hapkununga RCYOkunun, uqautigiblugit quviahungniq nutaqqat pilaarutainun uvalu kivgaqtungnikkut. Titiraujaqhimajuq 1 pidjutait ihuaqhainikkut havauhikhat ukua RCYOkut.

PIKSANGA 1: RCYO-KUNNI HAVAGTINGIT NAUNAITKUTINGA

Angmaqtirniranun, havagvik takuhimangituq qujaginaq angklivallianirmik havaqatigiini, kihimi piqatuq iliturijuminaqtumik amigainirmik piumajaujut kivgaqtuutit. Havagvik angmaqhimajuq pingahunik napaalu ukiuni, nakuunikut-piqaqtugut naunaijarlugit piumajaujut atuqtaujutigit ikajuutit tunijauhijamajut havagvingmun. Una pidjutigijaqqut aalanguqtitiriluta uvalu tujurlugit ikajuutikkut apiqhuutit nakuutqiatigit kivgaqturiangini inulramiit Nunavunmiun. Uvani 2018-2019milu, havagviup ihuaqhaqtaat havaakhat pidjutaularlugit ihivriutavut aaniqpiaghimajunun uvalu huiqhimajunun pinahuarutit tuglirmun havagaanginaqtukhamik angajukhiq auladjutinun ihivriuqti/naunaijaijit nakuutqiamik amigairjuumijut

piumajaujut auladjutiptingni uqaudjinikkut pinahuarutit. Taimailiuhutik, havagviup ilituripkaqhugit Atangujat Kivgaqtuqtullu Katimajit (MSB) tamna ilaliutihimajuq ikjuut pijariaqaqtuq nakuujumik aularutijaangini ihivriurutait aanniqpiaqtunun uvalu huiqtunun pinahuarutit uvani 2020-2021milu nakuutqiamiklu munarijaangini aalat pinahuarutit. Angmaqtilugu, havagviup hivumuuqtitait apiqhuutit malruk ilaliutijukhat ikajuutit (Niqliqivik 2017 uumanilu Niqliqivik 2018). Havagvik tunijaungituq qujaginaq ilaliutijukhanik ikajuutinik apiqhuutaajunun.

⁵ Malrungnik ukiunik havaat ataani Sivuliqtiksats Ayuighangnikkut Pinahuarutit nungutuni uvani Hikutirvia 2018.

SIVULIQTIKSAT AJUIQHAQTUT PINAHUARUTAIT

Uvani Hikutirvia 2018mi, David Korgak nakuujumik iniqqitaa Sivuliqtiksats Ajuiqhaqtut Pinahuarutait. Upingaami 2018mi, ikajuqtaubluni ajuiqhautikkut, David iniqqihugullu una Nunavunmi Ilihaijitt Ilihaidjutainik uvani Nunavunmi Ilihariappaallirvik (NAC) uqaqtiubluni ilihagatimikkut.

David havaanikkut havagaanginaqhuni ukunani RCYOkuni, ikajuqhugit inulramiit inuit ilailu nutaqqanun inulramirnunlu uqaudjiubluni ajuittiaqhimaguj (uqaudjiubluni ajuittiaqhimaguj). Quviahuutigijauvutin, David!

AULAHIMAAQTUMIK ILIHARNIQ

Ukiakhami 2018mi, Christa Kunuk, ilanga RCYOkut uqaudjiubluni ajuittiaqhimaguj, angiqtaujuq uvani Iliharvikjuangani Victoriami iliharluni mikhaanun Ajuittiarinnikkut Naunaikutikhaanun hapkunuuna Nutaqanun Inulramingnunlu Munaridjutikkut, havakhugit Nutaqat Munaridjutikhainun. Pinahuarutit akhuurutigijait akhuunirit pitquhikkut ajuitatik uvalu uqariiruit inuktigut maligaliqinirit uvalu havaklugit ikajuutiqaqtut ilauqaitigiingnirit nutaqqanun, inulramirnun, ilailu.

Christa niriurutigijait iliharnirit ilitpaliadjutait haffumanga ilihaidjutinin ikajuutiginiaqtait nakuutqiamik ikajuliraangata nutaqqat, inulramiit, ilailu Nunavunmi. Iliharjuumiblugit ajuittani ihuarniaqtutlu Christap havaatigut tkinahuarutainun ihumagijani angitqakktu hiviliqhurnirmun munaridjutit. Christa niriuktug iniqtirlugit ilihagtani ukiakhami 2020mi.

INULRAMMIIT HAVAANGIT

Aipaalu havagvipta ilaudjutta ilaupkaqhugit inulramiit inuit havagviptingni imaa akhuuqhablugit inulramiit havaatigut haffumuuna Aujami Ilihaqtut Ajuiqhautikkut Pinahuarutait (SSEEP). Aujami 2018mi, ukua RCYOkut havaktitijut tuhaqtidjutikkut aulapkaijimmik havaariluaqtait ikajuqhugit havagviup naunaijaqtitaqhugit inulramiit nipiit hivilirmi auladjutinun ihivriurutaani. Rhea Monteirop titiraujaqhimmajait ilauniaqtut uniudjutini, piinariaqiniaqtut upingaarmi 2019mi. Havaktitaubluni havagviptingni, Rhea ikajuqhimablugillu inungnun tuhaqtidjutinin, aupakaijiubluni nunallaanun ihaarnirmun tamaini Iqalungni, ilaublunilu hapkunani Kanatami Inulramikkut Maliruagahainun Katimadjutini. RCYOkut akhut qujagijait havauhiit aujami ilihagtut havaktut havaaptingni.

RHEAP UQAUHIIT

Nuuhimajunga Iqalungnut Mumbaimin, Indiami, uvani Qiqaijarluarvia 2017mi. Nuutirami Ukiuqtaqtumut aallangaqpiaktuq inuuhirmnun nunaqaqpakhimagami qaajurnailrumi nunamini angijumi inugiangnirmillu. Huqulaariami quviagiapku, ilauqataujunga hapkununga Inuksuk Qilaudjaqtunun quvianaqtuq taimaali ikajuutigigapku ilitugit ilangit Inuktitut uvalu mikijumik Inuit pitquhiinik.

Havangniq hapkunani RCYOkuni aujami hivuliujuq havaarijara nakuunikhaq atuqhimajara.

Tuhaqtidjutinik aulapkaijiubluni munaqhijuuq ubluni tuhaqtidjutinun munaqhijuuq havakhugillu inungnun ihaarutinun pijakhat Iqalungni niuvaavingmi aujamilu aulaaqtuni.

Ilituriblugillu Hilarjuami Katimajiiit Katimarjuarutait Pilaarutainun Nutaqqat ikajuqhgugillu pijaujukhat ihuaqtut pilaarutit tapkua turaaqhimajut haffumunga 2018mi Ilvit Unipkaat Ilvit Nipit akitaqutaut. Pijakhaqaqhungalu aturlugit havauhitka titiqatigut tapkua naunaijaidjutaujut inulramiit nipainik havagvingmi ihivriurutaini ihumaliqinikkut kivgaqtuutini.

Havakhuni hapkunani RCYOkuni kangiqhiblugit nakuutqiamik qanuq akhuungnaqtuq nutaqqat pilaarutait, ikajuutigiblugulu munarittiarnirmun qanurunaangitumiklu, uqautigiblugit ihumagijatka kangiqhidjutillu havaqatigiingnun. Quviahukpiaqtunga havaqatigilugit ajungit inuit kitut ukpiruhuktut tapkua nutaqqat inulramiilu nipiit tuhaqtaujukhat.

MANILIURUTIGIBLUGIT HAVAQATIGIIT

Ukua RCYOkut avalitit katimajiiit Nunavunmi piquaqtut maligatigut pitquidjutinik kivraqturlugit hapkua nutaqqat inulramiilu pilaarutait uvalu ihumagijait hapkua GNkut. Tunijaunikkut una munaridjutikhaq, aulahimaaqtumik akhuuqhuta hakugingnikhainik iluani havagivngni aktilaangitigut uvalu ajuittiangnikkut imaa tunihiblugit havaktut ihuaqtunik ajuittiangnikkut pivallianirmik pijakhanik.

Hapkua naunaitkutit naittumik ajuittiangnikkut pivallianikkut pinahuarutit tapkua RCYOkut havaktiit ilaujut atuqtilugu una 2018-2019 maniliqiniq ukiuq. Havaktullu tunijaublutik attautinun ilihaidjutinik pihimajut inmi ihagiarijamingnik havaktamitigut.

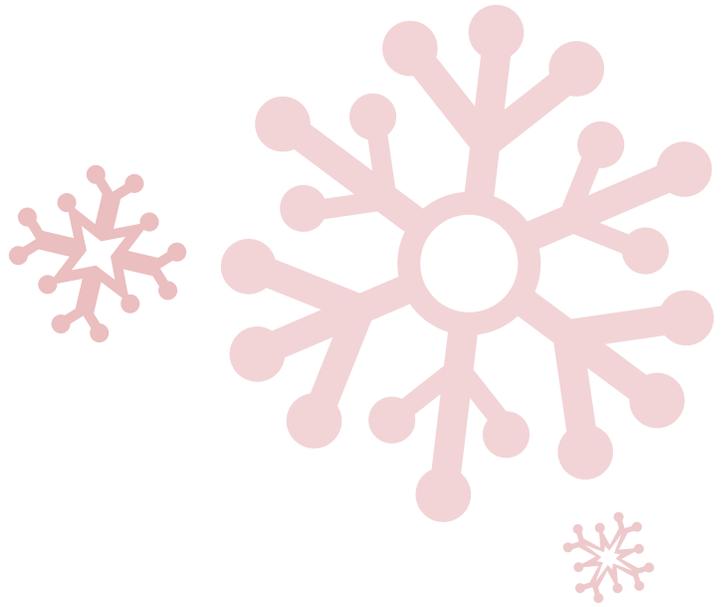
TITIRQAT 1: AJUITTIARUTINGNIK AJUIQHAIVALLIAJUT 2018-2019

AJUITTIARUTINGNIK AJUIQHAIVALLIAJUT	UBLUIT INIQTIRUTAIT
Naunaitkutikkut Ilihaidjutit	Ubluirvia 2018
CCCYA Kivgaqtungnikkut Iliharnirmun Katimadjutit	
Aviktungnii/aviktuqhimajut havaqatigiit, CCCYA, tunihijut ajuittiarnikkut ikajuutinik aulahimaaqtumik pihimajumik. Nutaanguqtirhimaariangini ajuqhautit, ikajuutit, nakuutqiatigullu atuqtaujut avatiini nunarjuap, CCCYAkut katimapkaiqaqtut kangiqhidjutikkut uqautigijaangini qaritaujakkut.	
Apiqhuitit Kiudjutillu aanniarjuaqhimajunun uvalu huiqhimajunun ilituqhaiji	Qiqaijarluarvia 2018
Saskatchewanmi: Inulramiit Nipiitigut Taijauhimaajuq Uniudjut	Apitilirvia 2019
Nunavut: Nipit Nipiquqtuhilugu: Inmikkut - Uqariangani Katimarjuarutit	Iidjirurvia 2019
Nunaqaqqaarhimajut Pitquhitigut Ajuitaminik Ilihaqatigiingniq	Qitiqqautijuq , Apitilirvia, Ubluirvia 2018, Ubluqtuhinia 2019
Nunaqaqqaqtut Pitquhiit Kiudjutikkut Pihimajut Qaritaujaliqirvik	Immaqirvia 2018

Nakataq Nampait 39: United Nations ni *Katimadjut Pilaarutainnut Nutarap*

Tamaita inulraammiiit piomagumik ikajugumagumik ikajugiinnariaqaqtut aannigumik, naglikhaaqtitaugumik, ihuittumikluunniit piijaugumik.

AJUITTIAQHIMAJUT PIVALLIADJUTAIT

UBLUIT INIQTIRUTAIT

Nunarjuami Aujami Ilihaidjutit hapkununga Pilaarutainun Nutaqqat

Immaqirvia 2018

Una ukiuni ilihaidjut tunihijuq nunarjuakkut pihimajumik aalakiinun pilaarutinun, attautini ukiuni turaaqhimablutik kitunun pilaarutinun. 2018mi, pidjutaujuq una nukahiinun nutarangnun pilaarutainun iliharnirmun — Titiraqhimajuq 28 uvanilu 29 haffumani Hilarjuami Katimajiit Katimarjuarutini Pilaarutainun Nutaqqat.

RCYOkut havaktiit Kangiqhuani Funday imaitihimatilugu.

Inuit Ingilraangnitatigut Pitquhiilu

Ubluirvia 2018

Inuktitut Uqauhiitigut Ilihaidjutit Qiqaijalirvia 2019

Taaqhivalirvia Hikutirvianilu 2018, Iidjirurvia

Tuhaqtidjutikku Ilihaidjutit

Niqiliqivik 2018

Ihuangnikkut Najugaini Ilihaidjutit

Tattiarnaqhilirvia 2018

RCYOkut akhuuqhutik tunihijaamingni qajangnaitumik, ikajuutiqaqtumik, tunganaqtumiklu avatiinik humi tamaita attautit pittiaqtauhimajut uvalu uqarlugit uqarumajatik ikhihimaitumik ihumagijaunirmik ihuitumik. Tuhaqtitaangani una tuhaqtitaujukhaq tigumidjutiqagtunun, aipaangani RCYOkut ilaliutihimajaat ajakutaqaqtuq titqaujaq havagvipta ukuangini. Uvani ukiumi ikajuqtavut NACKut tuniblugit LGBTQ2 ihuaqtumik najugahaainik ilihaqtut. Tamaita RCYOkut havaktiit ilaujut.

Havaktit Katimadjutait

Qiqaijarluarvia 2018

Tuquffihungnikkut Kangiqhidjutiqaqtut Atuqtaujut

Imaruqtirvia Tattiarnaqhilirvianilu 2018

INUIT INUUQATIGIINGNIKKUT AKHUURUTIGIJANGIT HAVAAPTINGNI

Hamani RCYOkuni, akhuurutigijaqqut ISV tungavigilugu tamainun havaktaptingnun akhuuqhutalu pihimalugit hapkua akhuurutit aturlugit havagiangini havaakhat, titiraqhimajuq uvani Naunaitkutami 2mi. RCYAkut inmikkut ilaujut titiraffaaqhimajut naunaitkutit ilitaridjutit uvalu aturlugit tamangni Inuit pitquhiit uvalu ISV havaaptingni. Hapkua naunaitkutit pidjutigijaat havagviup kiudjutigilugit aturlugit ISV havaaptingni ihuangnikkut. Akhuuqtugut aulahimaaqtumik iliharluta aulahimaaqtumik uqaqatigilugit Inuit havaqatigiit nakuutqiamik kangiqhijaangini qanuq pidjutigilugit hapkua akhuurutit aulahimaaqtumik maliklugit havaaptingni tadsa hivuniptingnilu.

RCYOkut tunihijut aulahimaaqtumik ilihaidjutinik ilaujunik hapkununga ISV uvalu Inuit pitquhiinik tamainun havaktinun. Aipaangani, alakiit havaktit ilaujut hapkunani ilihangnikkut pijakhanik:

- ❄ Nunaqaqqaarhimajut Pitquhitigut Ajuitaminik Ilihaqatigiingniq
- ❄ Inuit Ingilraangnitatigut Pitquhiilu
- ❄ Inuktitut Uqauhiitigut Ilihaidjutit (Pigiarvik, Allurvik, unalu Atangiivik)

Iidjiruviani, RCYOkut ilauffaaqtut uvani Uqausirmut Quviasuutiqarniq, naunaijautaa “quviahuutigiblugu Uqauhiqqut.” Una ukiumi quviahuut tunihijut

NAUNAITKUTAQ 2: INUIT INUUQATIGIINGNIKKUT AKHUURUTIGIJANGIT TUNGAVIULUNI HAVAAPTINGNI

Akhuurutiaqatugut havaklugit avatiit humi nutaqqat, inulramiit, ilailut qanurunaangnaitumik qiniqhiajunik ikajuqtikhamingnik. Una **Ihuaqhaidjutit Upautigaangata** tunihijut pijakhanik, hivuliujuq ikajuqtaujumajut qaigaangata havagvipingnun, aturiangani *tunnganarniq* — pidjutigiblugu ihuaqtumik piqatigiingniq imaa angmaumajumik, tungahuktinirmik, ilauqatigiingnirmiklu.

Pivot **Attautinun Uqaudjiniq** havaaq hivuliqhuqtaujuq haffumanga *ajiiqatigiinniq* — ihumaliurniq uqautigiblugit uvalu angiqatigiingnikkut. Tunihigaangat attautinun uqaudjinikkut ikajuutinik, akhuuhajavut inulramiit inuit ilaulutik kangiqhinaqtunik ihumaliurutinik havaktauhimajut inmi inuuhirmingnun uvalu inuuhiqattiarnirmun. akhuuqhablugillu uqautigilugit inmi ihumagijatit qanuq nkuutqiatigut hivumuurutikhanik ihuaqharahuarlugiluuniin ajuqhautitik kavamatkunun. Havaqatigigaangata kavamatkut havagviit akhuuhuta pittinikkut uqaqatigiingnirmik angiqatigiingnikkut, havaqatigiingnikkullu.

Tikinahuarutaat **Auladjutaa Uqaudjiniq** uqautigilugit hulaqtaujut ajuqhautinun. Havauhiat katitihugit kangiqhidjutit uvalu tigumidjutiqaqtut kangiqhijaangini ajuqhautit, tunihijut pijakhanik aturiangani *piliriqatigiinniq/ikajuqatigiinniq* — havaqatigiikhutik pidjutaujunun. Havaliraangata pitquidjutikhat, ihumagiblugu una *qanuqtuurniq* — nutaanik piliuqniq uvalu ikajuutikhaniklu.

Uvagut **Tuhaqtidjutit uvalu Inungnun Ilituqhaidjutits** akhuurutit turaaqhimajut amigaijuumirlugit kangiqhimajdutit nutaqqat pilaarutainun, ilituqhaidjutit ikajuutillu havaaptingni, pijakhallu tuhaalugit inuit ihumaaluutait mikhaanun pidjutaujut hulaqutigijait nutaqqat inulramiilu. Tuhaqtihimaaqhuqut tigumidjutiqaqtut pittinikkut tigumidjutiqaqtut hakugiktumik havaqatigijaatigut — *inuuqatigiitsiarniq*.

havaqatigiingnun pijakhamik akhuurutikhaq atungniranun Inuktut amigairjuumirlugillu pitquhikkut ilituqhaidjutit havagvingmi. Pidjatauquq uvani 2019mi pitquhikkut pihit qjavrautillu. RCYOkut havaktiit havaktut havaqatigiikhutik ilihaghugit pingahut Inuktitut nutaqqat ingiurutait, ajuirjuumiutaujut titirauhiit tainiillu, quviahuutigiblugit ilihaghutik!

ISV pidjatauhimajuq hivulirmi katimadjutikhani tatqikhiutini RCYOkut havaktit katimadjutaini. Uuktuutit uqautaujut kingulirmi ukiumi ilaujut: ihuatqijauniaqtuq iluapkarlugit Inirnikhat uqaujijukhat havaktaptingni; uqautigilugit uuktuutikhat qanuq ISV pidjataujut havaaptingni, ihumaliurutit pihimajut angmaumajumik itquumajumik uqautiginirit; mamitiqpaliani q uvalu pitquhiit utiqpalialutik; hivuniptingni ISV ilihagahatigut pijakhat.

Hapkua uqautigijauqataqtut akihaqtuutigijait RCYOkunun havaktiit inmikku tamainilu pihimalugu ISV tungavigilugu havaaptingni, titiraqhimajuq uvani Naunaitkunmi 2mi.

RCYOkut kivgaqtuqtia ajuitiaqhimajuq Sharon Reashore unalu Inirnikhat uqaujia Regilee Ootook Mittimatalingmi.

INUULRAMMIIT AALLANGUQTITTIJIT

IKITPALLAAQTUT IGLUKHA T NUNAVUNMI

Megan Tassiuk, angajukhiit ilihagtuq Arviani, titiraqpaqtuq taiguqhamik tainia Innaittuqtigut ikitpallaangnik iglukhat Nunavunmi.

Titiraqhimajamini illituripkaijuq amingnaittuq igluqhaqariami taimaatunlu pidjutitgit inuup inuuhianut ihumaliqidjutikkutlu, uqaqhuni "ihuaqtigijaujut igluqariami inuuplu kitulikaq pilaarutigingmagu atauttinilu tuhaqtitaujukhaq."

Uqarigijait ilingaqpiaqpaqtut aimmaviit, taapkuatut uquqhimajunik ihirmitlu huunngiqtauniat; amigaitpallaaghutiklu havangittut; amigaikjuummikpakhutiklu inuugarniit, tamaita akhuurutigijauvaktut iglukhailiurniq Nunavunmi.

"Havaqatigiittiaqtukhaujugut nalvaaqhiluta qanuqtun inuujami Nunavunmiut aaniqtailidjutikkut aannialaqinnaittumiklu", uqaqtuq Meagan.

Titiraqtamini, ilatigijaujaat Maligaliurvik Qiqaialirvia 12, 2019 mi, tuqhulauqtuq tamainnut inungnut kangiqhitquplugit inmik Nunavut Igluliqijirjuatigun (NHC mik naunaittut) havaangita, uqaqhuni "illiturimmikjuumigupta, an'ngijuamik akhuuqhaijittaqtugut ihariagijainnik inuit Nunavunmi."

Nakataq 12 United Nations ni Katimadjutaani Pilaarutainnut Nutarap titiraqhimajuq tamaita inulrammiit pilaarutiqaqtut ihumagijainnik uqarlugitlu inirnitlu naalaktaqhait pitqujaqhaujutlu ihumagijainnik. RCYO quviagijaat Meagan uqaqpanmat taaffuminga puiguqtailijaqhamik pitquiniatigutlu aadlanut ilihaguplugit uqaqquhimmaaqtuqplugitlu.

Meagan titiraqhimajaa taigumagungni nalvaanginnariaqaqtuq NHC kut qaritaujakkuurutaanni uvani www.nunavuthousing.ca.

AKHUUQHAIJIP QUVIAGIJAUJUQ

UMINGMAK KATIMAVIA

Nutarangmut pimmarluqtumik pijut iqhirnaqtiqhutiklu pivaktut nampait qulinik amigaitqijaujut atauhirmut tamaani kanatami⁶ takunnaqhunilu ihariagijaujuq nakuuhivalliaavikhaajut ikajuqtiujuni naunairlugit Nunavunmi, Umingmak Katimavia ikajungniaqhimmaangniaqtut ihariagijauqpiagtumik ikajuutikhanik kiudjutiulutik nutarangmut pimmarluqtittaujmut nutaraq ikhinnaktaujutun ittunutlu.

Ukiuqtaqtumi Nutaqqat Inuulrammiinunutlu Tun'ngavingat (ACYF mik naunaittut) hivuliqtiqijaat pivalliaavikhamun katimavikhamik, iniqhait inuulrammiit Nunavunmiunut, pimmarluktitaajut qinugijauvaktutluunniit, piinnariaqaqtut ikajuutikhanut amigaittuni ikajuqviinnit atauhirmi igluqpami. Katimavia pidjutivikhaqaqtut ikajuqtikhanik havaqatigiittiaqtunik pivikhaqariami munarittiaqtauvikhanik ikirlijuummiriamilu tuquffihuaqtitaajunik pilutik apiqhuinikkut ihivriungnirmunlu inuuhuktup arnaguhirluunniit atuqpagaikkut ihivriutaullutik.

Havaqatigiiktutlu havaqatigiplugit Maligaliqijitkut, Munaqhiliqijitkut, Ilinniaqulirijitkut, Inuulirijitkutlu, taapkuatlu Palihihamatkut Nunavut Tunngavitkutlu. (NTI), ACYF kutlu havakpaktut piliurnikkut katimavikhamik nutaqqat ilaitlu aanniqtailijaujaanginni ihumaaluktailiplugit ajuqhaqtitaullutik. Ikajuqviit nutaqqanut tuquffiktaudjutikkut illituriipkaigumik, pitquhikkut ilaudjutiqaqviqaqtut, ihuaqpiagtumiklu havagviujuq, katimavialu illituriipkaihun'ngujut qanuqtun ihuaqhaqtuttaqtut pidjutihimmaaqhimatillutik hivuniraalurmun ihuaqutikhainnik nutaqqat inuulrammiinutlu Nunavunmi.

Umingmak Katimavia nakuuqpiagtumik takudjutaajut qanuqtun iniktiruttiaqtut havaqatigiikkumik. Niriutuguk amaktirutaannut katimavia 2019 mi.

⁶ Ukiuqtaqtumi Nutaqqat Inuulrammiinunutlu Tun'ngavingat. Pihimajuq talvanga <http://www.acyf.ca/ucyc/>

HAVAQATIGIBLUGIT INIRNIKHAT UQAUDJIJUT

2018-2019milu, havagvik aulahimaaqtumik havaqatigijait Inirnikhat Uqaudjijit; Meeka Arnakaq Pangnirtuumin, Helen Iguptak Kangiqlinirmit, Lucy Makkigak Kangiqlinirmit, Regilee Ootook Mittimatalingmit, huiqhimajurlu Bessie Sitatak Kugluktumin. Ataani ukua RCYAkut, havagvikput ikajuqtaublutik ajuittiaqhimajunin Inirnikhanin pidjutaajunin ilaujut ihuiguuutikkut ihuaqhainahuaqhutik, Inuit pitquhiit, ukualu ISV. Inirnikhat uqaudhijit tunihijut ihariagijaujunik ilihimajainik uvalu ihumagijaujut pihimajut atuqpaktamitigut uvalu pitquhirnik ilihimajut. Piittiaqtauhimajut nunallaamingni ihumagijaujullu ajuittiaqhimajut inuit pitquhiinik unalu ISV. Ilihmaniit ihuangmata hivuliqhuutikkut inulramingnun, nipiit ilaujut havaqatigini.

Uvani Qiqaijarluarvia 2018mi, malruk Iningnikhak uqaudjijik Iqalungmungaujuk katimaqataajut haffumani RCYOkut pingahuni-ubluni havaktiit katimadjutaini. Atautimun havaqaitiiktumik havaqatigiit pivallianirmun katimadjutit, ihivriurutait ukua RCYOkut auladjutikkut upalungaijautit hivuliujukhat, katimajullu uqautigiblugit ukua:

- * Qanuq pitquhikkut havagvik qanurinmangaat;
- * Qanuq ikajungniaqita mamitpalianirmun;
- * Qanurlu anakuutqiamik atulirlugit Inirnikhat uqdudjit attautinun uqaudjinikkut havaanun;
- * Ihivriuhugit ingilraanin nutaalu pidjutaajut inmilu hulaqutainun nutaqqanun, inulramirnun, ilainunlu.

RCYOkut havaktiit Iningnikhallu uqaudjijik Meeka Arnakaq unalu Regilee Ootook.

Nakataq Nampait 34: United Nations ni Katimadjut Pilaarutainnut Nutarap

Tamaita inulrammiit piimagumik naunaiginnariaqaqtut pilaarutainnut.

Inirnikhat inmikkut katimapkaijut, uqautigiblugit inmi atuqpakhimajait nutaraublutik attautimullu uqautigiblugit qanuq inuuhiqqut aalangutirnira ukiuni.

Katimatilugit, RCYOkut havaktiit Iningnikhallu katimadjutigiffaaqhgugit havagviup naunaijautait qanuq ukua ISV atuqtaujuq havaaptingnun. Attautit akhuurutit ihivriuqtaujut uvalu uqautigiblugit hivitujumik nakuutqiatigut kangiqhijaangini naunaijautait akhuurutit uqautigijaangini ihumagijaujut qanuq akhuurutit nakuutqiatigut maligiangini aalakiinun havaaptingnun. RCYOkut aatuqhgugit kangiqhidjutit katitiqtauhimajut atuqtaunikkut ikajuutikhat kangiqhidjutikhat ihivriurutinun iluani maliruagahanun uvalu havauhikhanunlu titiraqhimajut maligahat. Hivumuurutit, RCYOkut akhuuqtut katimaffaarutigilugit akhuurutit havaqatipitingnun, Inuillu tigumidjutiqaqtut. 2019-2020milu, RCYOkut ihumajut havaklugit aadjiivjat ISV atuqtaujut haffumunga Tuttarviit, uqautigijaitigut naunaijaidjutinun uvalu uuktuutinun hapkununga ISV havaaptingni.

Ilaliutihimajut katimadjutinun, RCYOkut havaqatigiit havaktait hivajautikkut katimadjutit Iningnikhanun uqaudjinun uvani Ubluqtuhivia 2019mi. Katimatilugit hivajautikkut iliturijavut qanurikaluaqtuq Inirnikhat nutarautilugit; uqautigiblugit qanuq hila aalanguqtuq, ilaujut qanuq inulramiit inuit uqautigiliqpaqtait ihumaaluutitik ininrnirnun inuuhirmingni; nutaanguqtirhimajuq hivuani paqitaujut auladjutit ihivriurutit tunijaujut Iningnikhanun apirijablutik hunamik ihumadjutainik aipainik atugahanik ihivriurutit havauhikhainun; kinguliqpaq, Inirnikhat uqaudjit tunihiblutik uvaptingnun uqagahamingnik ilaujunun inmikkut uqaudjinikkut katimarjuarutiptingnun

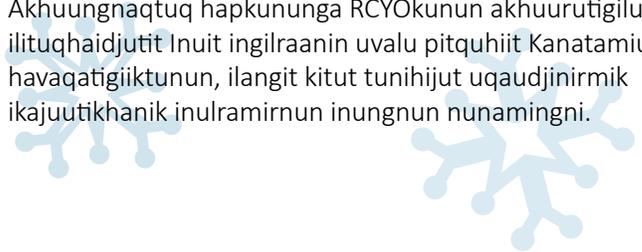
CCCYA ilaujut ukualu RCYO havaktiit ajuiqhaqhutiklu qivrangnirmik.

UQAUTIGIBLUGIT INUIT PITQUHIIT HAPKUNUNGA KANATAP KATIMAJIIT HAPKUNUNGA NUTAQQANUN INULRAMIRNUNLU KIVGAQTUQTINUN

Imaruqtirvia 2018mi, RCYOkut katimapkaijut upingaarmi CCCYAtigut katimadjutinik Iqalungni. Ilaliutihimajut malruk ublukIn CCCYAtigut auladjutaitigut, RCYOkut ihumaliurutigijaat pinkhua ublup pidjutigiblugit Inuit pitquhiitigut ilihaidjutinik hapkununga CCCYAkunun ukualu RCYOkut havaktiit.

Katimajit aularutijut ubluani katimaqatigiblugit havaktit hapkunani Kavamaliqijitkut kitut tuhaqtitijut Ihivriurutainik Nunavumun: Inuit, Ingilraanin Ataniqtuinirmunlu. Malikhugit katimadjutit, katimajut pulaaqtitaujut hapkungat Sylvia Grinnell Aviktuqhimajut Min'nguihivianun ilihahutiklu qivrangnirmik pitquhikkullu Inuit ulapqidjutainik. Nattirmiklu amiqijumik qungiaqtiaujut ilihimajamingniklu uqaqhutik anginiqharmun nattiit pidjtaujut Inuit pitquhiinun uvalu anaktuinirmun. CCCYAkut ukualu RCYOkut havaktiit ilihahutiklu muqpaujuunirmik uuktuqhutiklu niqainarnik niqinik nunallamiullu.

Akhuunnaqtuq hapkununga RCYOkunun akhuurutigilugit ilituqhaidjutit Inuit ingilraanin uvalu pitquhiit Kanatamiut havaqatigiiktunun, ilangit kitut tunihijut uqaudjinirmik ikajuutikhanik inulramirnun inungnun nunamingni.

UNNIUDJUTIT HULIDJUTIPTIGUT

Ihuaqhahimmarahuarutikhanut, RCYtkut naunaijattiaqhimajut atugakhamingnik maliqajakhaniklu makpiraanik. Tamna makpiraat piliuqtauhimajuq atuqhugit naunaitkutikhat aallanit nutarap ikajuqtikhait havagviinnit ihumagiplugit Nunavutim pitquhiit, nunangit ikajuutikhainiklu pidjutiqaqtunik. Tamna makpiraaq titiraqtauhimajuq upalungajautikhanik havagviup angmaqtauvikhanut, anginiqaqtuq hamna havagviup naunaijaktakhait iluanni titiraqhimajut kinguagut qaffini ukiuni atuqhimajamingnik tunihilutik ikajuutikhainnik Nunavunmi. Ikajuutikhainik tunjauhijajut havaktinit Inirnikhanit uqaudjinit, ihumagijavut kiudjutikhait inulrammirnit, ilangijaiullu, imaalu ikajuqtiujukhanit pivaktaptingnik talvuuna inungnit ihuarijaujunik naunaijaidjutikhanit.

Tamna maliktakhait makpiraanut ilaujut ihuaqtut naunaijautikhangit ilanginnut RCYAtkut, naunaijattiaqhimajut qanuqtut ihuanirit nallaumajakhainnik ikajuutikhainut Inuit inujuhiini atuqniqaqtut (ISV) unalu Kanadami ikajuutikhainnut atuqpagait, ukuallu ihuaqtunik qanuriliurutikhangit naunaijautikhat.

INUNGMUT UQAQTIUNIQ

GN-kut tunihijut amigaitunik hulilukaarutininik uvalu kivraqtuutininik ikajuutikhanik nutaqqanun inulrammirnullu. Kihimi, pihimalubit nakuutqiatigut pinahuarutit, ajuqhautit atuqtaunginaqtut. Nuntaraq, inulramiq, uvaluuniin ilait ilihimanginamik kimut hivajaqlutik mikhaagut hulilukaarutininun uvaluuniin qanugunaaramik apighuijaamingnik kivraqtuqtunun. Kivraqtuqtup hivajangitunghaqhigamigit angajuqaat hivajaqataarutait uvaluuniin havangitugit, uqariiqaqhuni. Inulramiup ilihimangitunghaqhigamigit pulaalimaitait ilani. Hapkunani qanuriniini, havagvikput ikajuqtaaqut tunihilutik kangiqhidjutininik, ikajuqlugit inmi uqarnikkut, imaaluuniin tunihilutik atauttinun uqarnikkut ikajuutininik.

Tamaita attautit pidjutaajut hivumuutitugit hapkununga RCJOTkunun pidjutait aalakiit kiudjutivut pidjutigilugit atautit qanuriniit. Uqaqhimablugit, atauttinun ikajuutit havauhiit pidjutiqaqtut pingahunik atugakhanik: munarilugit tikuaqtaujut havaktaujukhallu, ihivriutait imaalu ihuaqhahimmarahuarutit, imaalu ihuaqhahidjutait uvalu ihivriuffaarutait (Naunaijaut 3).

TUNIHINIQ KANGIQHIDJUTINIK

Nunavummiut hivayainaqtaaqut havagviptingnun kangiqhidjutininun hapkununga nutaqqat pilaarutainun uvalu/uvaluuniin kavamatkut kivraqtuqtininun uvalu pinahuarutit tapkua ikayuqtut nutaqqanun inulramingnunlu. Apiriyauguptalu hilataanin pitquyayyunin, ikayungnahuanginaqtugut inungnun uvaluuniin ikayuutikhanik tapkua tuniuhaiyut ihagiagiayyunik kangiqhidjutininik uvaluuniin ikayuqtukhanik.

INMIKKUT UQARIANGINI IKAJUQTUT

Ayungnaingituq inulramingmun uvaluuniin ihumaaluktup angayuqaaq uqaqlugit inmi uvaluuniin ihumagiayit haffumunga kavamatkut kivraqtuutainun. Quyaginaq ikayungnikkut havauhiit, havaktivut ikayuqtaaqut attauttinun ilitaangini inmiqqut uqangnikkut, taimaali hakugihiyuumigiangini uqariamingnik ihumagiayit.

UQAUTIGINIKKUT IKAJUUTIT

Tamavyaita pidjutaayut hamanga havagviptingnin pidjutigiyaat uqautinikkut ikayuutit. Una attauhiq nutaqqanun inulramingnun uqautinikkut ayuuttiaqhimayuq havaqatigiyaat inulramiq uval hapkualu kavamatkut kivraqtuqtiit ihuaqhahuaqhugu una ayuqhaut. Kavamatkut kivraqtuqtiit ilihaiyit, munaqhit, ihumaliqiyit, inuhiliqiyit, uvaluuniin ihuinaaqtinun havakti. – quyaginaq attauhiq kina havaktuq GNkuni uvalu ikayuqtuq kavamatkut kivraqtuutainik uvaluuniin pinahuarutininun nutaqqanun inulramingnunluuniin.

Ihuaqhiyaaqtavut ilait ayuqhautit ubluni havainirnilu, aalat tatqiqhiutini uvalu pidjutiqaqtut amigaituni kivraqtuutini aalakiinik havagvingnin. Taimaali, uqaudjinikkut ikayuutit ilayut havaqatigiblugit kivraqtuqtut, katimaqatigiblugit nutaqqat uvaluuniin inulramiit angayuqaangillu uvaluuniin munaqtiit, pidjutaayununu katimaqyuarutigiblugit. Piyariaqaqat, nipiit nutaqqat hivuliqhuutaayut havaaghanun.

NAUNAIJAUT 3: ATAUTTINUN IKAJUQTUNUN HAVAUHIIT

MUNARILUGIT TIKUAQTAUJUT HAVAKTAUJUKHALLU

- * Inuk ihaaktuq ikajuqtaujumabluni. Una nutaraq uvaluuniinulramiq, angajuqaaq uvaluuniin munaqhijuuq, kivraqtuqtuq, uvaluuniin nunallaami ilaujuq.
- * Naunaiqhivaktugut ajuqhautaujuq nallianut pijarangat hunatigut RCYA pipkallajatigut.
- * Pihimakpat, tuniblogu nutaqqamun inulrammirmun ikajuqtimun ajuittiaqtumun havaktakhaa.

IHVIRIURUTIN IMAALU AJUQHAUTINUN IHUAQHAINAHUARUTIT

- Ikajuqti Ajuittiaqhimaajuq:**
- * Ilituqhablugit nutaqqap imaaluuniin inulrammiup ajuqhautait imaalu hunat pilaarutait ihuinaaqtaujut.
 - * Apiqhuhugit inuit ilaujut imaalu ihivriuhugit ihuaqtut titiqqat ihumaliurutikhat pidjutaumun.
 - * Havaklugit ikajungnikkut upalungaijautait atugahaat havahiup mikhaagun ihuaqhinahuarniranun.

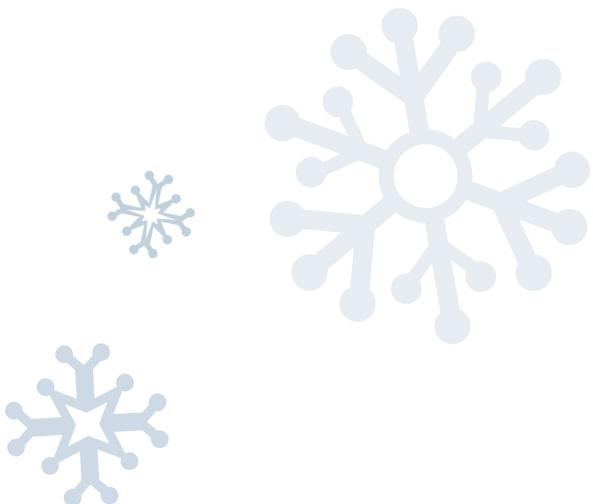
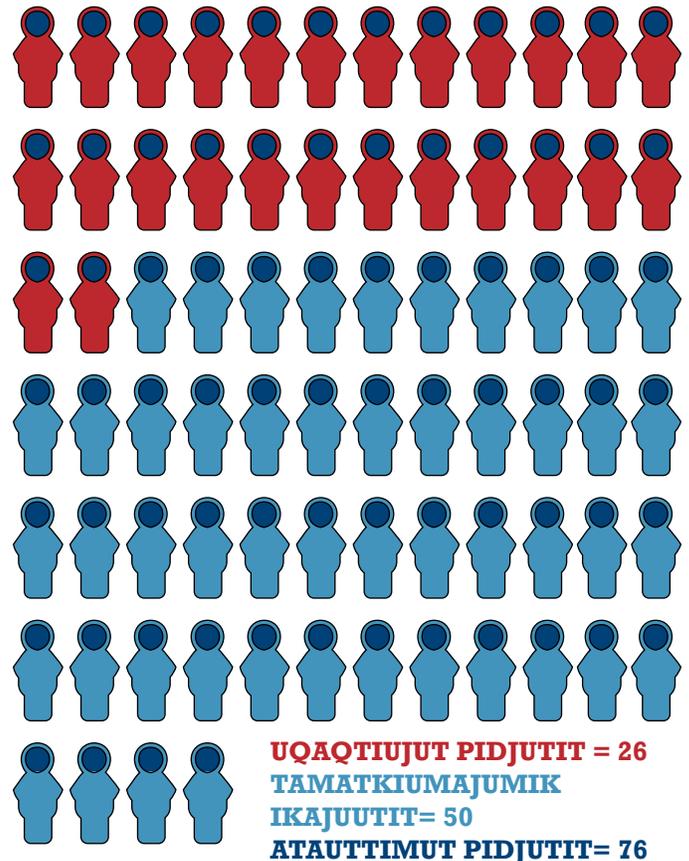
IHUAQHAIJUTAINUN UVALU IHIVRIUFFAARUTAIT

- * Ikajuqtup ihivriuffaarlugit ihuaqhaidjutikhat atuqtaujaakhaita imaalu nutaqqap pilaarutait ikajuqtaujut.
- * Ihuaqqat, ikajuqtuq ajuittiaqhimaajuq ilituripkaqlugit auladjutinun naunaijaiji/ ihivriuqti piqaqat auladjutikku ihuinaarutik.

ATAUHIRNUN UQAQTIUJUT HULIPKAIJUTIKHANGIT 2018-2019

Havagvikput angmaqhitut 76nik atauhirmun uqaqtiujut pidjutinik qitqani Qitiqqautijuuq 1, 2018, unalu Qiqaijalirvia 31, 2019. Havaqatigijavullu havakhimmaaqpaktut hapkuninga 49 pidjutaunuk tunijauhimaajut kingulirmit maniliqinirmut ukiungnint. Nunnguani 2018-2019, 78 atauhirmun uqaqtiujut pidjutinik iniqtaujut. Unaluttauq, akakkun'ngani Qitiqqautijuuq 1, 2018, unalu Qiqaijalirvia 31, 2019, angmaqhijugut 61 naunaijautikhanik titiraqarvingnik, havagvikput hivajaqtaujarangat naunaiqhijumajunit.

NAUNAIJAUT 4: ATAUHIRNUN UQAQTIUJUT PIDJUTAUJUT IMAALU QANURINIIT IKAJURNIKKUT KIVGAQTUUTIT PIJARIAQAQTUT

HUMIT PIDJUTIGIJAVUT QAIHIMAJUT

Amigaitqiat napait pidjutigijaqqut uvani 2018-2019 pihimajut hilataanin nunallaanin Iqalungnin (Naunaijaut 5).

NAUNAIJAUT 5: IKAJUQTAUJUT IMAA NUNAT NAUJUGAITIGUT

KITIKMEOT
17

QIKIQTAALUK
13

KIVALLIQ
9

**AHIANIT-
AVIKTURNIANIT**
4

IQALUIT
33

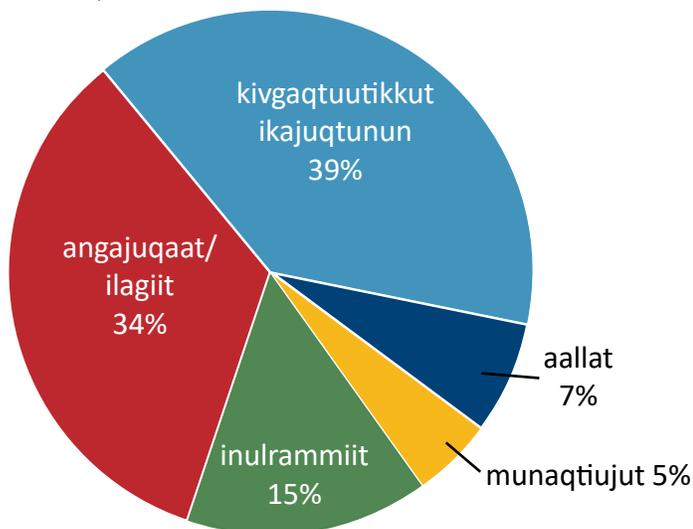
Nakataq Nampait 15: United Nations ni *Katimadjut Pilaarutainnut Nutarap*

Tamaita inulraammiit piomagumik inmik kitut ilannarijumajainnik.

QANURINIIT HAVAGVINGMIN IKAJUQTUJUT

GN-kut ikajuqtingit hivulliuqut uqarvikhangit pidjutigiplugu atauhinnun uqaqtuqut pidjutit uvaptingnun ilitturipkaqhugu 2018-2019mi, angajuqqaat lagiillu apiqhivaliqtut ihumaluutigijamingnik havagviptingnut (Naunaijaut 6). Inulrammiit angajuqqangitlu ilagiiktullu uqautigihimajait imaatuvjak nappanik (49%) tamainnit inungnut uqaudjidjutikhanik ihuimaluutaujunik unnitipluta. Havagvipta inungnut ilitturipkaidjutikhaliuqhimajainnik, imaatullu amigaittut Nunavummiut ilitturivalliajat havagvikput, ihumajugut inulrammiit inuillu ilagiiktullu uqaqtiuvangniaqtut havagviptingnut.

NAUNAIJAUT 6: QANURINIIT HAVAGVINGMIN
IKAJUQTUJUT

IKAJUQTAUJUT KAVAMATKUT HAVAGVIININ

Atauhinnun uqaqtuujut pidjutit ilauqataujut GNkut havagviit turaaqhimablutik tunihinirmik kivgaqtuutunik imaaluuniin pinahuarutunik nutaqqanun inulrammirnunlu.

Hivunani ukiut, havagviit RCYtkut havaqatigijait ihivriuffaarutinun aadjikiikumik havataujut: 1) Havagviat Inulirijikkut, 2) Havagviat Aanniaqtulinirmut, 3) Havagviat Ilinniaqtulijikkut, imaalu 4) Maligalijikkut. RCYtkut havakpaktut ikittunik pidjutaujunik tapkunuuna Nunavunmi Iglulijurjuatkut (NHC), Nunallaani Ilinniaqtulirijikkut Katimajit (DEAs), Nunavut Ilihaliarpaarvikkut (NAC), ukuallu laisqaqtut nutaqqiqiviit. Amigaitut ikajuqtaujut havaktait

PIDJUTINUT

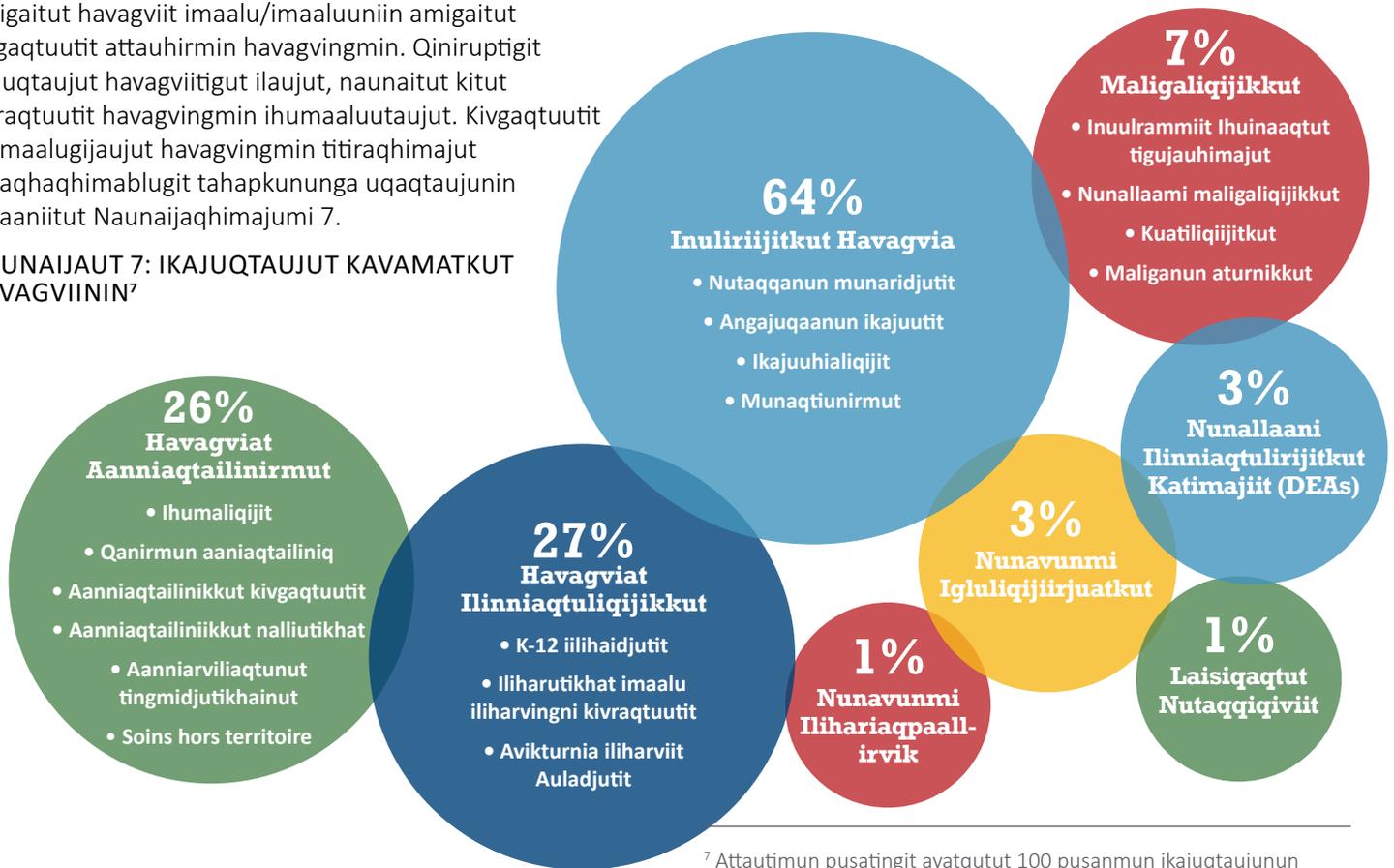
UUKTUUTIGILUGU:

Ihuangittunik Kivraqtuutikhamingnik Aulapkainirit Upalungaijautikhaniklu

Qaffiuqut inullaat imaalu ikajuqtikhat uqarvigijait RCYtkut pinahuaqhutik ikajuqtikhainnik inulrammirnut ajuqhautiqaqtumut iliharvingmi imaalu nunamingni. Inulrammiq ihumagijaujuq ajurnaqtuq ikajurahuariami imaalu hivuranaqhuni aallanut nutaqqaniittakhaminik. Ikajuqtigilugu ikajuqtikharnut ajuiqhattiaqhimaajuq, aallatqiit nunallaani ikajuqtikhat, havakpakhimajut inmikkut, unalu inulrammiup munaqtinga katittutik naunaiqhijuuk qanuqtut ikajurahuarutikhamingnik inulrammirmik. Havaqatigiikhutik ikajuuqatigiiktuk, ikajurahuaqtit piluqhutik upalungaijautikhamingnik ikajurahuarutikhanik inulrammiup nunamingni. Uqautigijait naunaiqhitauijaut ihariagijainik aallanik ikajurahuarutikhainnik inulrammiq iniqtirutikhanik angjukhiit ilihaqtakhainnik, piluqhutiklu aallanik hivitujumut ikajurahuarutikhanik inulrammiq ajuriangani inuuhirmini ajuiqtakhainnik ilihaqtakhanik piqangittunik nunamingni imaalu iliharvikhanik ahianit avikturniannit. Ikajuqti ajuittiaqhimaajuq havaqatigihimmaqpaktait ilagiiktut ikajurahuaqtitlu hivitujumut naunaijaqhugit aallangajut ikajuqtikhangit nunamingni naunaiqtaujut, imaalu hivitujumut upalungaijautikhangit aallanik ikajuqtikhanginnik havaktaujuq inirnarirnahuaqhugu, tamna inulrammiq inirmat angajukhiit ilihaqtakhainnik.

amigaitut havagviit imaalu/imaaluuniin amigaitut kivgaqtuutit attauhirmin havagvingmin. Qiniruptigit ikajuqtaujut havagviitigit ilaujut, naunaitut kitut kivraqtuutit havagvingmin ihumaaluutaujut. Kivgaqtuutit ihumaalugijaujut havagvingmin titiraqhimajut ihuaqhaqhimablugit tahapkununga uqaqtaujunin qulaaniitut Naunaijaqhimajumi 7.

NAUNAIJAUT 7: IKAJUQTAUJUT KAVAMATKUT HAVAGVIININ⁷

⁷ Attautimun pusatingit avatqutut 100 pusanmun ikajuqtaujunun amigaitunin havagvingnin.

PIDJUTINUT UUKTUUTIGILUGU:

Puiguqtailitikanik Ilaamingnik

Inulrammiq munarijauhimajuq Aulapaijimit Nutaqqanik Ilagiiktuniklu Ikajuqtikanik ahianut avikturianiit aullaqtitauhimajuq. Nutaqqat inulrammiitlu aullaqtitauhimagangamik ahianut nunamingnit ukunanga Havagviat Inulirijikkut, aquipkaktukhaujut ilamingnut naatpata siksit tatqiqhiutit. Havagviat Inulirijikkut ihuaqhainahurihimajut aquivikhanik inulrammiup[atatattiangillu naunaiqhimajuni siksini tatqiqhiutinni, kihimi nallunaqtunit pidjtaujunut aquihimangittuq hanaiqhimajatut. Havagvik ihuaqhaingittuq

ahiagut aquivikhanik nuutirihimangittuq. Tamarmik inulrammiq atattiangillu ihumaluutigivaktat quinahuarjuarmat ilaminut. Naadjuqilirmat atauhiq ukiuq aquihimaittumik, aimaalu uuktuffaaqhimajait havaqatiginahuaqhgut havagviat, atattiangit hivajaqtait RCYtkut ikajuqtikhaqhiuqhutik. Tamna RCYtkut ikajuqti ajuittiaqhimajuq uqarvigijaa inulrammiq naunaiqhijuq ilaminik takujumapluni. Tamna ikajuqti ajuittiaqhimajuq havaqatigiivaktait ilagiiktut imaalu havagvingat pinahuaqhutik aquivikhanik.

PIDJUTAUJUT INIQTAUJUT

Hitamat pidjutorialajut ukuat RCYtkut iniqhilulik pidjutaumik. Naunaijaut 8 takunnaqtut huuq 78 uqaqtuijut pidjutinik iniqtaujut uumani maniliqinirmut ukiungani.

NAUNAIJAUT 8: 2018-2019 RCYTKUT PIDJUTAUJUT INIQTAUJUT

58

PIDJUTAUJUT

IHUAQHIJUQ:

uqaudjidjutikhaq iohuumalutaujuq ihuaqhijaujuq.

TAMAITA IKAJUUTIKHAT

UUKTUQTAUHIMAJUT:

tamainnik uuktuqtuugaluit, kihimi ihuaqhijaungittuq ajuqhautauhimajuq. Ilangit hamma uuktuutigihimajangit ihuaqhautikhanut ilaujut:

- * Ihuidjutaujuq maligaliqijitkunit qanuriliuqtaujukhaq ihuaqhaqtaujarangani kihimi inuk pijumakpat.
- * Inulrammiq nuuhimajuq ahianut avikturianiit pinahuaqhuni ikajuqtikhaminik ikajuutikhanik.

11

PIDJUTAUJUT

QINGITTAQUTUQ IKAJUQTIKHAMINIK

inulrammiq/iuumalutiqaqtuq inuk pijumahuirumi ikajuqtikhaminik RCjOtkunit.

8

PIDJUTAUJUT

UQARVIGILIMAITKUMIKKU:

tamna RCYtkut uqarvigilimaitkumikku hivajaraluqhugu inulrammiq/iuumalutiqaqtuq inukluuniit imaalu pingahuiqtuqhutik uukturaluaramik imaatut 20-ni havangnaqtuni ubluni.

1

PIDJUTAUJUT

PIDJUTINUT UUKTUUTIGILUGU

Ilagiiktut Aquivikhanik Talvuuna Ikajuutikhamut timiqutigijangit

Inulrammiq nutaraq ahianiittuq avikturianiit aanniarvingmi munaqtaujuq talvuuna Havagviat Inulirijikkut aullaqhimaraaqpaktuq hivitujumik imaalu naunaiqtaupluni aanniaruiqtuq ainginnarialaqtuq ilaminut. Nutaqqap aanniarumigut ihariagijait munaqtauingmiittukhaujuq inuuhianut ihuaqtumik. Kinguvaktihimajut aquivikhanik ilaminut aimaviat inugiakpallarmat inikhailiuqhutik imaalu qajangnarmat nutaqqamun. Unaluttauq ihuangittut inikhailiuqtut iglumingni, Ikajuuhialiqijainnamik CSSW nunamingni iniqtirijukhamik aimavianik aunaijajukhamik naunaiqhijukhamiklu aallamik najugakhanik aquigumi. Una RCYtkut ikajuqti ajuittiaqhimajuq Inulirijikkut havaakhaq inukhaniktitlugu qilamiurlutik titiraqhunillu titiqqamik ikajurahuarutikhamik nunangani igluliqiitkunut. Tamna titiraqtauhimajuq naunaiqhijuq anginiqarnianik ilagiiktut katitpaktukhaujut takuujaqtuutilutiklu imaalu ihumagilugit uma nutaqqap idjuhia ilagiiktunullu. Naunaiqtakhaq ilagiiktut ilijauhimajut iglukhanik aallamik nuttauvikhanik uttaqqijunut RCYjOtkunit. Taman ikajuuhialiqiji CSSW tikiinmat nunanganut imaalu naunaiqhingmat aimavinganik tamna iglukpangat inikhaittuq qajangnaitturlu, nutaraq aipkaqtitaujuq ilaminut. Ilagiiktut iglunganiittut ilaruhimingni uttaqqititlutik iglukhamingnik.

IKAJUQTAUJUT IHUARINIKKUT NAUNAIJAUTIT

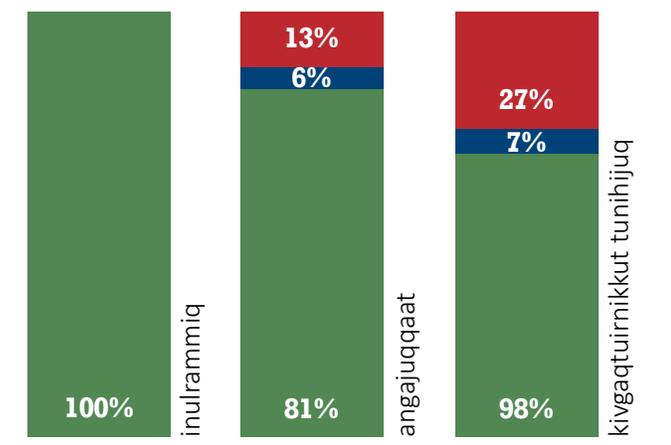
Nalaumablugit hapkununga CCCjAtkut nunaqjuami ikajungnikkut atugahat talimaani – kiunautit, ukua RCYtkut havaktait naunaijautit ihivriiangani ihuangniit attautinun ikajuqtaunikkut pinahuarutit. Uvani 2018-2019, havaligtavut naunaijautit inulramingnun Nunavunmi, angajuqaanun, uvalu kivgaqtuqtunun kitut havaqatauvaktut havakviptingni.

Naunaijautit tunijauhijauktut ikajuqhiutikha iniqtauhimaliqtitlugu. 2018-2019mi, kiudjutikhait tujuutauhijauktut nutaqqamit nainnit inulrammirnit Nunavummiunit, 15 angajuqqanit, imaalu 31 ikajuqtiujunit. Tamna RCYtkut akhooqpaqtut nakuutqijani ikajuutikhanik ihuaqhautikhainnik imaalu atuqhugit naunaijautit naunaiqhitanik ihuaqhijauktut, ihuarniinniklu.

NAUNAIJAUT 9: ATAUHILLAAT IKAJUUTIKHAT INUNGNUT IHUARIJAUJUNIK NAUNAIQTAUHIMAJUNIK

UQAUDJIIT AJUITTIAQHIMAJUQ UQAQPAKPA HIAMITIQTAKHAUNGITTUNIK?⁸

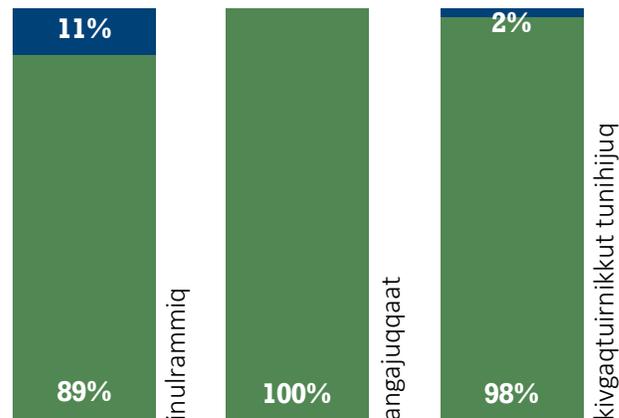
“ Ikajuutikhavut havaktauhimajut pimmarikhaqtauplutik ”

–angajuqaat

“ Qujagijatka ikajuqtaudjutitka tunijauktut uvamnut. ”

– angajuqaat

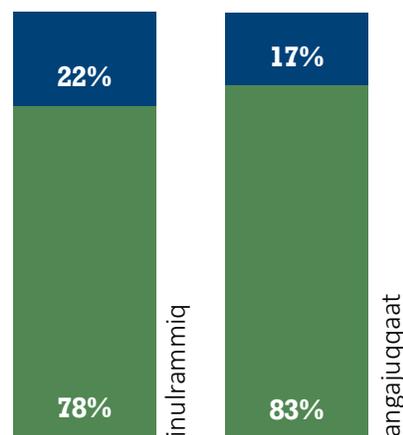
UQARNIAQQIUK HAVAGVIKPUT I NUNGNUT AALLANUT?

“ Havagviat havaqatigiittiaqpaqtut – uktuutikhangit havaqatigiittiarnikkut. ”

– kivgaqtuirnikkut tunihijauktut

QUVIAGIVIUK QANUQTUN PIDJUTIJUNI?⁹

Nakataq Nampait 12: United Nations ni Katimadjut Pilaarutainnut Nutarap

Tamaita inulraammiit piomagumik pivikhaqtaqtut ihumagijainnik uqainnariaqtaqtait inirnitlu tuhaaqplugit pittiaqplugit ihumagijaujunik.

AULADJUTINUN IKAJURNIQ

Taimaali, auladjutikkut ajuqhautit hulaqtutijut amigaitunun nutaqqanun inulrammirnunlu, atuqtaujut humi kavamatkut atugakhait uvaluuniin ikajuutikhait ihuangitkumik ihumagijaunikkut, atuffaangniaqtut uqautaungitkumik, uvalu pijagiaqangniaqtut aalanguqtirlugit atugakhait, atuqtait, maligailuuniin.

Auladjutikkut ajuqhautit havagviptingnungaqtitaujut aalakiinik qanuriniini. Havaktivut takuvaktut aadjikiitkunik ajuqhautit atuqtauhimaaqtunit aallatqiini ajuqhautaujunik una naunaitkut ihivriuqtaujukhaq. Ilaujut Maligaliurvingmi Maligaliuqtit (MLAs) imaaluuniit inulrammiit maligaliuqtinguat uqautigijait ajuqhautit Maligaliurvingmi. Tuhaqtitiji tuhaqtitinaqtuq ajuqhaunmik inungnun. Inulramiit inuit uvalu iningnirit hivajaqtaqtait havagvikput auladjutinun ajuqhautinik uqautigijumajatik uvaptingnun.

Havagvikput iliturihimalirumik auladjutikkut ajuqhaunmik, ihivriungniaqtavut. Imaaliungniaqtugut kangiqhidjutaitumik uvaluuniin kangiqhidjutiqaqtumik. Kangiqhidjutiqaqtut auladjutit ikajurnikkut atuqtait uqautigilugit uvalu havaqatigiikhutik aalanguqtingnianun. Ukprijaqut taimaittut auladjutikkut ikajurnikkut nalaumajut hapkununga Inuit Inuuqatigiignikkut Akhuurutigijangit (ISV), ukualluat hivunikhaliurutingit *piliriqatigiinniq* — havaqatigiingniq atauhirmik pinahuaqhutik: *aajiqatigiinniq* — ihumaliurniq uqaqatigiingnikkut tamarmiklu angirnikkut; imaalu uqaqatigiikhutik. Ajuqhautit tapkua pidjutiqaqngiaqtut kangiqhidjutiqaqngitunik ihivriurutit ajungnaluangitut. Ihuahijaaqhutiklu qilamik. Kangiqhidjutiqaqngitut auladjutikkut ikajurnikkut havaktakhat imaaluuniin pidjutiqaqngitut inungnun unniudjutinik titiraqhimajunik pitquajaujunik.

Kangiqhidjutiqaqtut auladjutit ihivriuqtaujut turaaqhimajut ajungnatqianun ajuqhautinun. Ihumagijaujut tapkua pidjutauniaqtut aulapkalirlugit taffumanga kangiqhidjutiqaqngitunik ihivriurutinik qanuriniit ilaujut: aktiilaangit ajuqhautit, piniangnahugidjutit aaningnirmun ajuqhaut uqautaungitpat, qilamiurutaa ajuqhautip, uvalu ikajuutikhaq inungnun pidjutaitigut ihivriurutit.

Auladjutaitigut ajuqhautit tapkua pijagiaqaqtut ihivriuqtaulutik pidjutiqaqtut amigaitunik havagakhanik. Haffumuuna, kangiqhidjutiqaqtut ihivriurutit pijagiaqaqtut apiqhuilutik, apiqhuutit ihivriuquijut titiqanik, uvalu amigaitunik naunaijainirmik uvalu naunaijautit pihimajut kangiqhittiarutiqaqngitunik iniqitruait uvalu pitquidjutikhait. Kangiqhidjutiqaqtut auladjutit ikajurnikkut pijariaqaqtut pitquidjutinik atunijaujut kavamatkut havagviinun tugaaqhimajut auladjutit ihuaqhiuumiqulugit. Hapkuat pitquajauhimajut uqaqtauvaktun talvuuna inungnun unniudjutikhakkut.

Auladjutikkut ikajurnikkut havaqatigiiktut munaqhivaktut tutquuvaniannik tamainnik auladjutaitigut ajuqhautit tunijauhimajunik havagviannut, munaqhihimaaqhutiklu qaffiiqturalutik hapkuat ajuqhautauvagiakhainnik. Pidjutiqiplugu, titiraqtaqut amigaitilangit atauhillaat auladjutaitigut ajuqhautit titiraqtauhimajut, imaalu amigaitilangit katitauhimajut¹⁰ auladjutaitigut ajuqhautit. Qinirniaqtugut amigaitqijaujunik ihumaliurutikhanik ukunanga katitauhimajut auladjutaitigut ajuqhautit. Auladjutikkut naunaitkutikhat amigaiguumijut, imaalu pihimajut tamainnik naunaitkutikhanik katititauhimajunik amigaittuni ukiuni.

AULADJUTIKKUT IKAJURNIKKUT HULIPKADJUTIT UUMANI 2018-2019-MI

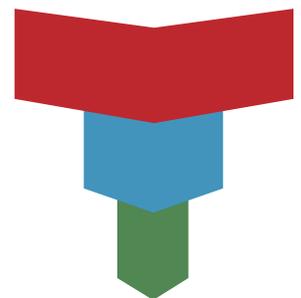
Auladjutikkut nauinaitkutit katititauhimajut uumani 2018-2019 imaalu ilaliutijauhimajut talvunga RCYO-tkut katititauhimajut naunaitjautikhangit tutqumaviit paqitaullajut uvani Naunaijautit 10.

NAUNAIJAUTIT 10: AVIKTUQHIMAJUT AULADJUTIKKUT AMIGAITILANGIT

249 Atauhillaanut auladjutaitigut ajuqhautit unniudjutit

99 Katitauhimajut auladjutaitigut ajuqhautit

51 Auladjutikkut ihumaliurutikhat

⁸ Atauttimut pusantigit avatqumajut 100% pidjutiqiplugit ilangit kiuvakhimajut pihimajut amigaitqijaujunik atauhirmut apiqhuunmut ilauvakhimagamik amigaitqijaujunut atauhirmut ajuqhautaujunik.

⁹ Hamna apiqqutikhaq apirijauhimaittuq ikajuqtijunut.

¹⁰ Aadjikkutaa imaaluuniit aadjikkuutavjaa auladjutaitigut ajuqhautit

AKHUUQHAIJIP QUVIAGIJAUJUQ

PITTIARUTIK- HALIURNIKKUT IKAJUUTIKHANGIT

Uuktuutigiliqtaat pivikhaq atia ESTEEM, Aqhuugutigliqtait Ilihaqtut Talvuuna Inirnikhaanit, Ilinniaqnikkut, Qu'ngiakhutiklu Ajuittumin Ajuiqhaqhutik, ikajuutigiliqtait amigairjuummiqhutik ilaunikkut nampait ikitpalliaqhutiklu ihuigutigijaudjutit John Arnalukjuak Iliharvianni, Arviani.

“Talvulluamin naunaiqhimaittiaqhimaittumik ilihautiugijavut sikuuriaqtuqhat, aadlangugumajavut huuq sikuuriaqtukhat talvulluarlu hunaujut tunihidjutiviqaqtavut talvaniitillutik, ”¹¹ uqaqtuq sikuuqviup atan'ngujaa, Romeo Fournier.

Aadlangurniit atuqtauliqtut sikuuqvingmi talvuuna ESTEEM pivikhaatigut ilaliutilgit; amigaittuni-ilihaatikhanik, malruungnik ilihautiqaqhutik aimmavigilluqaqvigigiplugu sikuuqvingmi, taima hivuniqhaliuqtut aadjikkiiqattangnahuaqhugit aulahimmaanginnaqhimalutik ilihautit ilihautillutik angajukhiit ilinniaqviinni; atauhirmi havainirmi nunami ahiqpami hulilukaqtitaulutik naunaittuq imaa P.A.C.K, kangiqhidjuraa Ilaucunahuarnirmun Ajuiqhanirmunlu Ahiqpani Pitquhitigut Qaujimanirmunlu; imaalu ilitturipkainirmunlu Pilimmaksarniq Katimaviannik, ikhivaujaaviqaqhuni sikuuqvingmi, tamajaitlu aittuqtauvakhutik talvani. Imaalul inikhaqaqtittauplutik ublummaat iniktiriamingnik ilihautikhait nutqangavjagumaplutikluunniit, ilihautit ilaucumagumik ilannait ilaitluunniit piinnarialrit Aippiunmi Hitammiummilu uunnuummaat saivanmit nainnut.

RCYO kut ilitariumajait havaktut ilihautitlu John Arnalukjuak Iliharviannik nutaanik ihumainnarmatta qiniqhiatiplutiklu haffuma mikhaatigut pidjutigiplugitlu ISV qanuqtuurniq. Pitqujugut tamainnut ilihaijinut nalvaaqhilutik nutaanik piimalaqaajaanginnik ilihautaita.

¹¹ Canadian Broadcasting Corporation. (2018, Qiqaijarluarvia 2) Uuktuutigijaat ilihaut Arviat angajukhiit iliharvianni amigairjuummirahuaqhugit ilihariaqtuqtukhanik, nakuujumik pidjutihimmaanginnahuaguplugitlu ilihautit. Pihimajuq hamanga <https://www.cbc.ca/news/canada/north/arviat-esteem-program-1.4643945>

Uumani ukiungani, hitamat havagviujut amigaitqijaujunik pusantiqaqtut auladjutaitigut ajuqhautit Havagviat Inulirijikkut Ikajuutikhait, Havagviat Ilinniaqtuliqijikkut, Havagviat Aanniaqtailinirmut, ukuallu Havagviat Maligaliqijikkut. Naunaijautit 11 tunihijut aadjikkutavjainnik naunaitkutikhanik pidjutiqatunuk taffumunga auladjutaitigut ajuqhautit ukunanga hivulliqtuqtaujut havagvingmit.

NAUNAIJAUTIT 11: AULADJUTAITIGUT AJUQHAUTIT HIVULLIQTUQTAUJUT HAVAGVIUJUT

25.5%

Havagviat Inulirijikkut Ikajuutikhait

25.5%

Havagviat Ilinniaqtuliqijikkut

23%

Havagviat Aanniaqtailinirmut

12%

Havagviat Apiqhuijuliqijikkut

4%

Havagviat Kiinaujaliqijikkut

3%

Amihut havagviujut katittugit¹²

2%

Nunavunmi
Iglulijijirjuatut

2%

Havagviat Nunalingni
Kavamatkunillu
Pivikhaqautikkut Ikajuutikhait

2%

Maligaliqinikkut
Ikajuutikhanun Katimajit

1%

Havagvia Avatiliqijikkut

INULRAMMIIT MALIGALIUTINGUAT

Nattaranganik malruuk ukiuk, Maligaliurvik katimapkaivaktun inulrammiit maligaliuqtunguat, inulrammiit Nunavummiut tamainnit avikturninnit maligaliuqtiunguakhutik pinnguqaqaktun maligaliuqtiuplutik havaarijainnik MLA-kut. Hamna huliakhaq tunivagait inulrammiit ilihautittugit kavamaunirmik imaalu maligaliurviup maliktakhainnik, ilauplutik atauhirmi ublumi ikhivaplutik Maligaliurvingmi.

Uumani Tarium Hikutirvia 22, 2018, Kivgaqtuiji ukuallu RCYO-tkut havaktit upautihimajut huliapkaidjataanut. Tuhaajavut ajuqhautavaktun pidjutigijainnik inulrammirnut tapkunanga 22 inulrammiit kivgaqtuijuit tamainnik

¹² Hiuulliujuq havagviujut imaaluunniit tikkuqaqtauhimajut atanniqtuijuit tunijauhimajut tamainun kihimi hapkuat pingahut auladjutaitigut ajuqhautit. Hapkuat pingahut auladjutaitigut ajuqhautit katititqtauhimajut ataanii "amigaittut", amigaitqijaujut atauhirmut havagviujumit aadjikiikumik ilauvaktun.

¹³ Talvanga Ubluiqirvia 31, 2018-mit

Nakataq Nampait 28: United Nations ni *Katimadjut Pilaarutainnut Nutarap*

Tamaita inulrammiit piomagumik nakuuqpiqatunumik ilihariamingnik piinnariaqaqtut.

avikturniannik. Inulrammiit maligaliuqtinguat uqautigijait aliahukpiakhutik hapkutiguuna ihumaluutaujut, apiqhuqhutik apiqutikhamingnik imaalu uqautigiplugit ihumagijatik aallatqiiktunut ajuqhautauvaktunut.

Qulliujut ajuqhautaulluaqtut naunaiqtaujut ilaujuut hapkuangujut:

1. **Ikitpallaaqtut iglukhat;**
2. **ikajuutikhangit ulapqinikku ulapqidjutillu;**
3. **Ihumaliqinikku inuuhiringnikkullu, ilaujut inminiiqtailinikku;**
4. **Tammaqталитикханик Inuit uqauhiinnik; imaalu**
5. **Uumajuliqijikkut munaqhidjutikhainik.**

Uumani ukiungani hulipkaidjutit, Nan'ngarijaujuq David Joanasie, Minista Ilinniaqtuliqijitkunni, Minista Pitquhiliqijikkut, imaalu Minista Uqauhiinnun, upautihimajuq kiuplugit apiqquingit pidjutiqaqtun ministaunirmini havaarijani munarijainiklu. Inulrammiit apiqhuqtaat Minista Joanasie pidjutiqaqtunik pingahunun munarijakhainnun, ihumagiplugit ukuat ihumaliurutikhat:

1. **Tammaqталитикханик Inuit uqauhiinnik;**
2. **Iliharnikkut iliharutikhat; imaalu**
3. **Ikajuutikhanginnik pitquhikkut hulipkaidjutikhanik.**

Kinguagut ukiuni, hamna hulipkaidjut naunaiqhitaувактуq havagviptingnut ajuqhautinnik inulrammiit ihumagijait anginiqaqtut. Hamna hulipkaidjut akhuuqhaidjutikhat ikajuutikhaniklu Nakataq 12 United Nations *ni Katimadjutaani Pilaarutainnut Nutarap* — pilaarutiqaqtut ihumagijainnik uqarlugit inirnitlu naalaktakhait pitqujait khuurutigilugit. Quviahuutigijavut 2018 inulrammiit maligaliuqtinguat ilaudjutaat uumani anginiqaqtumi hulipkaidjutikhami, imaalu uqautigiplugit ihumaluutigijait inulrammiit avikturnianni.

IHIVRIURNINNGAGUT IHUMALIQINIKKUT IKAJUUTIKHAIT NUTAQQANUN INULRAMIRNUNLU

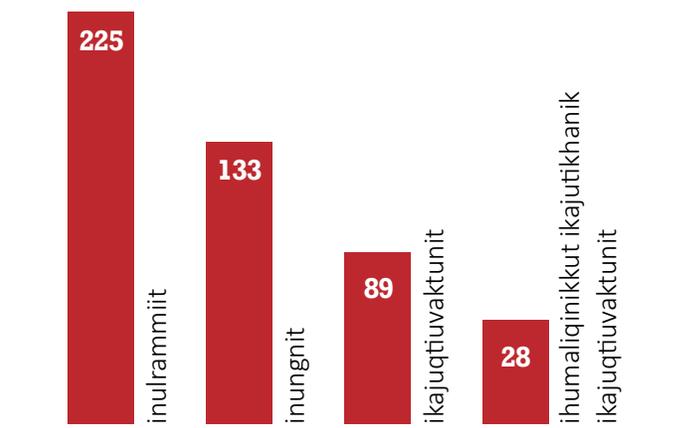
Tattiarnaqhilirvia 2017-mi, havagvikput tuhaqtijut hivulliqpaamik ilitarijahimajumik auladjutikkut

ihivriuhidjutat, ihumagiplugit ihumaliqinikku ikajuutikhat inulrammirnut Nunavummiut.

Pukuktavut ukuat ihumaliqinikku ikajuutikhat nutaqqanun inulramirnunlu Nunavunmi uqautikhamik ihivriuhidnikku qaffiujunik pidjutaunut ilaujut, atauhiq hivulliujuut auladjutaitigut ajuqhautit munarijaujuq havagviptingnit; naunaitpiaktuq ajuqhautauvakhimajuq uqautauqattaliqpaktuq ukunanga amigaittunit inungnit, ilaujut inulrammiit Nunavummiut, ilagijainnillu, ikajuqtauvaktunit; ajuqhautauvakhimajut amigaidjuatqijanik naunaiqtauhimajuq ilijaugami talvbunga RCYO-tkut Ajuqhautaujunit Katitiqhimajainnit imaalu Hivulliuutjakhanginnut (ICP) atuqtakhat; naunaitpiakhunillu auladjutikkut ajuqhautauvaktuq takujauqattaqhimajuq havagvipta atauhillaanut ikajuutikhanik ajuqhautiqatunun. Taimaa, ihivriuqtaungmata ukuat hivullit 258 atauhillaanut ikajuutikhanik ajuqhautiqatunun¹³ angmaqtauhimajut havagviptingnit naunaiqhijut amigaitqijat nappaannit inuuhirmut-pidjutiqaqtut ajuqhautiqatunun (60%) pidjutaуvakhimajut inulrammirnut Nunavummiunut atuqpakhimajainnik ihumaliqinikku ikajuutikhat.

Hamna havaakhaq piliuqtauhimjauq inulrammiit Nunavummiut uqaqtainnik. Havaktugut kangiqhinahuarutikhanik qanuqtut ihumaliqinikku ikajuutikhat inulrammirnut Nunavunmi inniariakhanik, atuqtavut naunaiqhijajit inulrammiit uqaqtainnik qaujihautinit tunihimajaptingnik naunaijautigiplugit. Inulrammiit qaujihadutiut kiudjutait uqarumajamingnik ihumaliuruttainnik titiraqhimajut, atuqhimajamingnik, ihumagijamingniklu hunaujakhainnik piliurutikhat ihumaliqinikku ikajuutikhat avikturnianni nakutqijaujunik — naalaktugut. Atuqhimajavullu naunaitkutikhat tunijauhimajut uvaptingnut

NAUNAIJAUTIT 12: NAUNAIJARVIGILUGIT ILAUJUT TIGUMIAQTIUNIINUN KATITIQHIMAJUT

ukunanga RCYO-tkut Inirnirit uqaudjijit, pingahut aallanit tigumiaqtujunit katitqhimajunit ilauhijajut naunaijautinut pidjutiaqtunik ihumaliqinikkut ikajuutikhainnik inulrammiit Nunavummiut (Naunaijautit 12), atauhillaanut ikajuutikhanik ajuqhautiqatunun that involved ihumaliqinikkut ikajuutikhat, taiguakhat imaalu tuhaqtidjutikhanik ihumaliqinikkut inulrammirnut inungnut, ukuallu naunaijattiaqhimajut titiraqtauhimajut ukunanga Havagviat Aanniaqtailinirmut ukuallu Havagviat Ilinniaqtulijikkut. Unaluttauq, apiqhuqtavut 13 uqarumajut, ilaujut havaktiit aallatqiinit havagviujunit ukuallu Inuit timiqtaujujut, ilaujut NTI.

Kivgaqtuiji munaqhilajuq atuqujainnik kavamatkut ihuaqtunik pitquidjutinik pitqujainnik havagvipta. Takujumajaqqut iniqtauqpat unniudjutikput tunijajukhallu naunaijautit kiudjutauhimajut aullaninganiku GN-kut pidjutajunik atulirnikhanut pitquidjutinik

ILITARIJAUNGITTUNIK AULADJUTINUN IKAJURNIQ

Ilaujullu ilitarijahimajut ihivriuhidjutit, havagvikput hanaqivaktun ilitarijaungittunik auladjutikkut ikajurnikkut havaktakhat. Hamna taimaittuq havagvikput naunaiqhijarangata mikivjatqijamik ajuqhautajumik imaalu ukpiruhuktut ihuaqhijuminaqtuq uqautigilugu imaalu havaqatigilugit GN-kunni tigumiaqtujut.

PINAHUARNIRMIK AANNIVINGMINGNIK NAUNAITKUTIT

Ilangit pihimajaujut munaqtaujujut Havagviat Inulirijikkut Ikajuutikhait piqangittut aannivingmingnik naunaitkutinik tutqumaviinni Inulirijikkut havagvianni. Hamna ajuqhautaulajunik ihuangittumik nutararmut inulrammirmulluunniit ilaujut: atuqtaaktait tingmidjutikhaminut ikidjutikhainnik ajuqharluni, aannialirumillu ikajuutikhaminik, pidjutigilugit ihuaqtunik titiqqanik atuqtakhaillamut; imaaluunniit ajuqharlunni pinahuarutikhaminik social insurance nampakhaminik, imaatullu ajuqharluni havaakhaningnahuarutikhaminik. Pidjutigiplugu, havagvikput akhuuqhajut havagviannik naunaiqhilitik havaktiit qaujimajakhainnik, imaalu atuliqpallianikhanut, Atuqtakhat 401 uumani *Nunavut Kavamanga Nutaqqat Ilagiiktullu Ikajuutikhainnik Maliktakhat*, uqautigijait pinahuarnirmik aannivianut naunaitkutit inulrammirnut Nunavummiut munaqtaujujut. Havagviup naunaiqtait havaktit qaujimajait atuqpagait maliqaplugillu, ilihimajumikhutiklu tapkuat ajuqhautauvaktun ilanginni pidjutajunni. Munarihimmaarniaqtavut qaffiutilangit atauhillaanut

ikajuutikhanik ajuqhautiqatunun pidjutiaqtun uvuuna ajuqhautajumut.

ILIURAFFAARUTIKHANUT NUTAQQAMUT IKAJUUTIKHAT NUTARAQ UTIQQAT ANGAJUQQAMINUT

Nutaraq akhaqtauhimajuq angajuqqanginit ilijaujarangat munaqtaulikhuni Aulapkaaji Nutaraq Ilagiiktullu Ikajuutikhait, hvagviujup tuhaqtitpaktait kavamatuqatkut kavamaajut tamna nutaqqamut ikajuutikhat turraaqtitaujangani GN-kut katitqhimajut maniiit maniktarvikhanik. Unniaqtauhimajuq havagvipingnut nutaraq utiqtitaujarangat angajuqqaminut, ilangit angajuqqaat atuqpakhimajut ajuqhautinik imaatut nutaqqamut ikajuutikhat ilijauffaarutikhanik, ikajuqtauhimaittumik havagviujunit. Uqaqhimajaqqut hamna havagviujunit inulirijitkunut, imaallu naunaiqhugu havaktit ilihimajut tunihilitik aallanik ikajuutikhainnik angajuqqanut pidjutiaqtunik iliuraqtauffarutikhanut nutaqqamut ikajuutikhat nutaqqat utiqtitaurangata angajuqqanginut. Pitqujavut havagviat ihuaqhijakhat atugakhat maliktakhat naunairlugit ikajuutikhainnik angajuqqanut piliurlutik uuktuutikhanik iliuraffaarutikhanik nutaqqamut ikajuutikhat tamainni nutaraq utiqtitauqpat angajuqqaminut. Inuitikhanut uumani ukiungani, hamna havaktauhimaittuq huli, naunaijaffaarniaqtaqqut havagviannit hamna ajuqhautauvaktuq aippaguqqat.

UTAQQIURVIKHAAT IKAJUUIHARVIKHAMINGNIK

Unniqtauhimajuq havagvipingnut ilanginni idjuhiinni, Havagviat Inulirijikkut Ikajuutikhait nutqqaqtitpaktait ikajuuharutikhait inuup niqikhaqhitikhainnik hivituniquaqtumik imaatut malrungni tatqiqhiutingni. Hapkuat pidjutauvaktut inuk taimaaqtirangat havaarijainnik pidjutiqangittumik imaaluunniit anitaujarangat havaaminut pidjutiqangittumik.

Havagvikput qaujipqaqtajuq nutaraq niqikhailiugtuq pidjutiuglu hamna atugakhaq. Hamna ihuualuutaurjuaqhimajuq imaalu nakuuhirutaupluni nutaraq ilaulimaiqhuni aanniarvingmut upautivikhaminik imaalu ihumattialimaiqhuni iliharvingmi havaktakhaminik. Unaluttauq, nakuujunik nunamini ikajuutikhaittuni imaaluunniit qilamiurnaqtumik ikajuutikhanik maningmik umunga nutaqqamut. Uqautigiplugu hamna ajuqhautauhimajut ukununga Havagviat Inulirijikkut Ikajuutikhait, tuhaqtitaujugut aallanguqtiqtaujujut ukuat Ikajuuhiarnikkut Taimaalaktitaunikkut Atugakhaq piliuqtauhimajuq, Taaqhivaliavia 2018-mi, kinguagut nutaqqap idjuhia ihuaqhijauhaaqtitlugu. Titiraqhimajuq uumani nutaami atugakhami, ikajuqtaujujut tunijauvaktun 50%-ngujumik ikajuuhiakhanik¹⁴ malrungnut tatqiqhiutingnut, imaalu tamatqikhimajumik ikajuuhiakhanik pingahuanni tatqiqhiunni. Avikturanni iglumiuqatigiiktut niqikhaliugtuq aktlakhaa angitqijajuq imaatut

itngujunik taffumanga Kanadamiut akunnganiittut,¹⁵ imaalu nunarjuami nutaqqat pilaarutiqaqtut ihuaqtumik atuqpagait inuuhikhamingni ikajuutikhainnik timimiklut ihumamikkullu ihariahuutainut, pijariaqaqtun ihuaqtunik kiijaujanik ikajuutikhanik tunijaujanik angajuqqanginut nutaqqanun inulramirnunlu niqikhaqarianginni. Hapkuat aallanguqtauhimajut Ikajuuhiarnikkut Taimaalaktitaunikkut Atugakhaq pipkaqpagaik ikajuuhiaqpaktunut inungnut tunijauplutik imaatut 50%-ngujumik ikajuuhiarutikhanik, nutaqqat inulrammiillu niqikhailluqpangniarunaqhijut.

Akhuuqhajugut Havagviat Inulirijikkut Ikajuutikhait, tamainullu aallanut GN-klunni havagviujunut, ihumagiquplugit aktuutaujut atugakhaliuqhimajait hapkununga inulrammirnut Nunavummiut. Hapkuat aallanguqtauniit Ikajuuhiarnikkut Taimaalaktitaunikkut Atugakhaq ikajuutaujukhatut ittut, ajuqhautit naunairangata, ikajurnahuarniaqtavut nutaqqat inulrammiillu inuuhirmingni atuqpagait aktuqtauhimajut haffumanga atuigakhamit hadja idjuhianut.

NUUTIRUTIKHANUT ILIHAQPAKTUNUT NAUNAITKUTAINIK

Havagvikput uqaqvigijaujut taimaa ilihaqtut uqaqivaktut ilihaqturiamingnut pidjutaumut nuutirnikkut ilihaqpaqtunut naunaitkutainik. Ukuat pidjutit ilagijaat taimaa ilihaqpaqtunut naunaitkutait nuutirpaktait titiqiqivikkut tujuqhugit, taimaalu taamnainaq atanngujaq iliharvingmit apiqhivaktut naunaitkutikhanik. Ihumaaluutikput iliharnikkut inungnullu pidjutait ukuat uqaqpidjutit ajuqhautigivaktait inulramminut Nunavunmiutanut naunaiqtitauhimajut ilinniaqtulijijitkunut. Havagvik ilihimajait pidjutit havaktaujanut uqaqhutiklu havaligtumik nutaanguqtirnahuaqhugu tadjat atuqtaujuq *Ilihaqtunut Naunaitkutainut Maliguagakhat unalu Ilihaqtunut Naunaitkutainut Munaridjutikhanut Pitqujauhimajut*, ilagijaa havaktauliqtumut qaritaujakkut tujuutikhanut naunaitkutainik (e-record) nuutirakhanut havaktaujakhat. Havaktavut atuqtunut ajuqhautit havakhimmaarniaqtait taimunga 2019-2020.

AANNIARVILIAQTUNUT TINGMIDJUTIKHAINUT ATUGAKHAQ

Amihuvjat inungnut ikajuutikhat pidjutauhimajut, atuqtunik ajuqhautit naunaiqtitauhimajut havagvingmut pidjutainut aanniarviliaqtunut taaktiliqijunut tingmijunut. Ukuat uqaqhimajait ilangit ajuqhautinut munaqtikhanut hingaijunut, angajuqqaanut ajuqhautainut nakhariamingnut

¹⁴ Ikajuutikhalluat pivaktait niqinut aannuraanullu ikajuutikhat.

¹⁵ Nunavunmi Niqikhailluqtunut Katimajit. (2016). Pihimajut talvanga <https://www.nunavutfoodsecurity.ca/Rates>

¹⁶ Pihimajuq inugiatilaanganut naunaitkutainik pihimajait Kavamaliquyikkut Kavamaliquyijitkunut, talvanga Taaqhivalirvia July 1, 2017, nalunaingnahurittaanut 47.5% Nunavuttip inuugiatilaanganut akunnganiittuq 0-24 ukiunginnut.

NUTAQQANUT PILAARUTINUT PIDJUTAINUT NAUNAIJAJDJUTIT

Nutaqqanut Pilaarutinut Pidjutainut Naunaijaidjutit (CRIA) ikajuutaujuq pipkakhugit kavamatkut ihumagivagianginnut, ihuaqtumik aturuminaqtumik pilugu, qanuq maligakhat, atugakhat, pinahuarutit, atuqpagait ihumaliurutilluunniit pidjutauniarungnaqhijunut nutaqqanut, inulrammiit, pilaarutikhainullu. Ukuat ihumagijaujakhat taimaa ihumaliurutit pidjutikhaqarniarmata inulramminut aallangajumik inirninut, taimaalu pidjutaumut naunaqhutik pidjutaupata, pinahuangittumik pihimajut, pihuqhaangittumikluunniit. Nunami nappaivjait nunamiutat qaangiutihimaittut 25-ni ukiuni,¹⁶ pijukhaujut kavamatkut ihumagilugit pidjutauniarungnaqhijunik ihumaliurutit nutaqqanut inulramminullu.

Atauhiq havagvipta pilluagakhait uumani ukiungani aturnahuaqtumik nunani naunaijaidjutinik CRIA-mut ikajuutit atuqtaujuq Kanatami nunakjuamilu. Naunaitkutit katitirhimajut atuqtauniaqtut ikajuutigilugit pivallidjutikhanut Nunavunmut pihimajunik ikajuutikhanik atuqtakhainut GN-kut. Piliurlugu atullaklugulu CRIA-mut ikajuutikhaq nunami, pihimajutut New Brunswick-mi, ikajuutauniaqtut nutaqqat pilaarutikhainut kavamatkunni, ihumagivlugillu taimaa inuuhittiarutikhait ihumagijauluni taimaatut kavamatkut ihumaliuqpangmata pidjutauniaqtunut inuuhitikhainut.

nutarannuamingnik munaqtunahuarumik angajukhinut nutaqqamingnik, ajuqhautit ilagiktunut tingmidjutikhanut nutaraq aanniarviliaqqat taaktiliqinahuaqqallu ahinit nunamit, ikajuutikhainut Munaqhiliqijitkut aanniarviliaqtunut tingmidjutikhanut havagvik Inulirijikkut' tingmidjutikhanut, piqangittunilu naklihuguutikhanut tingmidjutikhanut piqangittuni atugakhani inirniit ilagiktut ahiniitqaangata nunamit aanniarviliaqtunut taaktiliqijunut munarijauvlutik hivituqjuaqtumik.

Naunaiqtaugamik taimaa Munaqhiliqijitkut naunaijauligtumik inmik aanniarviliaqtunut tingmidjutinut atugakhaq, uqarijavut naunaitkutininik pihimajut inungnut ikajuutikhainut pidjutaupaktunut ajuqhautauvaktullu atuqtunut unnirtauhimajut havagviptingnut. Havagvip havaktiit uqaqtut taimaa atugakhaq ihuaqhaqtaujuq uqaqivlutik tunijaujaanganut Minista Katimajinut, aallanguqtirutainut pivlugit ihumagivaktaptingnik uqariiqhugit havaktaujaanginni.

Naunaiqtitauffaaqtugut taimaa havalitunik piliurnahuaqhutik makpiraaliquhimajumik ikajuutikhamik aanniarviliaqtunut taaktiliqijunullu tingmidjutikhainut havaktiit, taimaa ajuiqhainialitunik, taimaalu ihuaqhijuuminiaqtanginnut havaarilugit ihuaqtut ikajutaujunut havaktaujakhanut.

Iidjirurvia 2019-mi, Ministangat Munaqhiliqijitkut tuhaqtittijuuq taimaa aanniarviliaqtunut tingmidjutikhanut naunaijaidjutaa iniqhimaittumik, nutaat aanniarviliaqtunut tingmidjutikhanut ikayuutikhat uuktuutaujumut mirraanut tingmidjutikhainut hingaijunullu piinnarialaqtanginnut aturlugu kavamatkut ihuaqhijuumijumut aanniarviliaqtunut tingmidjutinut atugakhaq. Amigairjuumijut ikajuutit ilaujut taimaa tamaita arnat nunallaamingnik ahinut aanniarviliaqtut nutaranigiamingni munaqtiqarniaqtut ukuallu munaqtit nakhainariaaqtat nutarannuamingnik munaqtiunahuarumik aallanik nutaqqanik aanniarviliaqtunut tingmivlutik. Nunguliqqat ukiunga, aanniarviliaqtunut tingmidjutinut atugakhaq maliktakhallu piinnarialgit talvani Munaqhiliqijitkut qaritaujakkut takujakturviani atuqtauhimmaarniaqtut titiqqat talvanga Imaruqtirvia 2013 ilaillu pidjutaujunut uumunga aanniarviliaqtunut tingmidjutikhanut naunaijaidjutit inungnut tuhaqtitauhimaittut huli.

Qiqajalirvia 2019-mi, Ministangat Inuliriqijitkut tuhaqtittijut taimaa atuliqqat Tattiarnaqhilirvia 1, 2018, Kiinaujaliqidjutainik Auladjutikhangit havaarihimmaaliqtaralungat havakpagainut inuuliriqitkuni havakpagainut ikajutaujunut tingmidjutikhainut. Tuhaqtitjutigaluaqtangit Ministanganit Munaqhiliqijitkut Inuliriqijitkullu pihimjut ilanginnut ihumagijauvlutik uqaqtauhimajut havagviptingnit, ihuaqhijakharalunganit havaktaujut nutaqqanut, inulrammit, ilaqatigiiktunullu, aallat pijakhat ihuaqhijuumijakhat, ukunatut ilagiiktunut nakliguhungnirmullu tingmidjutikhanut, ihuaqhaqhimaittut. Takujumajaqqut ihuaqhaqhijumajuuq Aanniarviliaqtunut Tingmidjutinut Atugakhaq, niriuhutik taimaa avaliiktut ihumagijaujut ihuaqtumik havaktaulitik.

UKIUNGA ANGIKHAMUT NULIARNIKKUT

Havagvikput kangiqhipkaijut taimaa ilihimalluangittumik GN-kunni havaktaujanut ikajuqtunut ukiunganut taimaa inulrammik angirangani nuliarnikkut. Naunaitkittavut Maligaliqijitkut uumunga pidjutaanutpitquvlugillu naunaiqhilitik itquumajumik ajungnaittumiklu kangiqhijaami naunaitkutikhanik tahaokununga iluaniittunut talvani *Ihuinaarutinut Maliktakhat Kanatami* pihimajunut angirutinut tunijaulutik GN-kut havagviinut inungnullu ikajutaijunut tuniqattarlugit. Ikajuutaukpiangniaqtuuq ikajurlugit havaktit naunaiqhijaanginni unnirlugillu ihuinaarutaujunut ihuangittumik nuliaqatigiigutitut naunaiqhijumajunut taimaa havakpaktillugit, taimaatut ikajuttiarlugit inulrammiit. Pidjutaanut pitqujaptingnut, havagvik piliuqtutq tuniuqhaqhugulu titiqqivlutik amihuvyangnut GN-kunni havagvingnut taaffumunga ukiuqaqtukhaujunut

angirutikhamut nuliarnikkut. Pijaptingnut naunaijaidjutinut titiqqidjutimut, pitqujavut amihivjat aallannguqtirutikhat unalu naunaiqhilitik hunanik havaktaujakhanik havaktimut pijakhainut ilihimalirumik ihuinaarutimut ajungnaittumiklu naunaitkutikhaq naunaiqhijumajut ukiungit taimaa inuk pittaqaqtunut pilimaitainullu angirluni nuliarnikkut. Ukuat pitqujaraluangit pihimajut ilivlugillu tuglianut titiqqidjutimut havagviup tujuqtainut aallanut. Taimaatuugaluaq havagvikput ilihimaliqhugu Maligaliqijitkut kiudjutaanut pitqujaptingnut, munarihimmaarniaqtaqqut una pidjutaujuq taimaa una naunaitkutikhaq tunijauqattartukhaujumut GN-kunni havagviinut.

IHUAQHAINIRMUT HAVAKTAUJANUT

Inungnik ikajuraluaqhutik, taimailiugattarhutik, RCYO havaktiit apiqhivaktut havagvingni ikajuqpaqtunut ihuaqhijuumitkuvlugit havaqatigiigutikhanut havagvingni aallanilu havagviinni. Ihuaqhijuumikpata havaktaujanut havaqatigiingnirmut pikaktukhaujut havaktaujuni havaktukhanik havagviillu uqaqatigiipalirlutik havaqatigiqhimmairlutiklu piliuriami nakuuqpaqtunik aturaaqpaktakhami upalungaijutikhanik inulramminut ikajuqtamingnut.

Ihuaqhilitik ukuat pijakhat ihuaqhiutijuumiujangittumut GN-kut havakpagainut, kihimi angirlijuumidjutiniaqtut ukpihuutaudjutinut havaktauvaktanut ikiklijuumilugu ikquliudjutit inulramminut, ilagiiktunut, havaktakhanut havakpaktunullu aadjikkiiklutik pinahuritkaangamik ikajurlutikluunniit ihuaqtunik pijakhaniklu havaktaujakhanik ikajuutikhaniklu.

Taimaatut qanuq pidjutauvaktunut ihuangittunik havaktaujakhanik havaqatigiigutikhanut, una pidjutaa naunaiqhijumajuuq tamainnut ajuqhautauvluni.

Pihimagaluaqtillugit RCYO'-kut apiqhuutigivagaanut ihuaqhijuumidjutikhanut havaktaujanut havaqatigiigutikhanut hivuniitpaktuni havaktaujanut ikajuqtiuvlutik unalu RCYO'-kut 9-ngujut katimadjutait ukiunginni 2018-2019 havagvingni aangajukhiit atanngujualluaqtunut ministaup tuglialu = atanilluat katimadjutainut uqarivlutik havaktaujanut ublumimut, GN-kut pihimaittut naunaittunik ihuaqtumik havaktamingnik ihuaqhijuumidjutikhanut havaktaujanut havaqatigiigutikhanut inmik nutaqqanut inulramminullu havakpagainut havagvingni.

Ihuaqhijuumijut havaktaujanut havaqatigiingnikkut aullaqtirutigittaaqtaat pivallialugit naunaitkutikhanik atuqatigiingnirmut maliktakhaq kangiqhiqpiaklugu pijukhaugumik ihuaqqallu tunihijaami naunaitkutikhanik qanurittuniklu naunaitkutitik tunihittaaqtamingnik. Una maliktakhaq ihuaqtukhaq aallatqiinut pitquhirmi hivunikhaliurutikhanut atuqpagainullu pijakhaqut ihuaqtunut ajuitiaqhijumajunut laisaliqinirmut timiujunut. Maliktakhaq ilaujukhaujuq havaktunik kangiqhipkailirumik

naunaitkutikhainut ihuaqtumik ajuiqhaqtillugit; naunaijaffaarlugu nutaaanguqtirhimmaarlugulu qakugunguraikpat; kangiqhijauhimaluni ikajuutaulunilu tamainnit GN-kunni, ministaup tuglianit hivulliuvaltunut inungnik ikajuqhutik havaktinut.

MUNARIVLUGIT PITQUJAUHIMAJAPTINGNIK

ILINNIAQTULIQINIRMUT MALIGAQ TUNIJAUJAKHAMUT

Naunaiqhijamajumi talvani *Turaaqtavut*, atauhiq GN-kut pilluagakhaat aallannguqtirlugu *Ilinniaqtuliqinirmut Maligaq* unalu *Inuit Uqahingit Tammaqtailinirmut Maligaq* piqariami nakuukpiaktumik ilihautjutikhanik ihuaqhiuumilugillu ilihautit ilihautigijainut.

Niqiliqivik 2018-mi, pitinnagit Ilinniaqtuliqijitkut aullaqtirutainut nunallaanik qaujihavlutik aallannguqtirutinut taaffumunga *Ilinniaqtuliqinirmut Maligaq*, pitquyaqqut Ministanga Ilinniaqtuliqijitkunut katimaqatigilugit inulrammiit Nunavunmiut tuhaalugit hunanik uqariakhainut inmik ilihautjutimangnut uqariamingni inmik ihumagijamingnik ihumaaluutimangniklu pinahuaqtainut aallannguqtirutinut. Pitjutikhaliurlutik ilaupkklugit inulrammiit maligatigut havaktakhainut ikajuutaujuq Naunaitkutaani 12 talvani katimajuarutait pilaarutikhainut nutaqqanut (United Nations *Convention on the Rights of the Child*) — pilaarutikhatik tuqarlutik ihumagijamingnik taimaalu inirniit tuhaajukhavlutik uqaqtaillu ihumagikpiaklugit. Uqaffaaqtaqqut una tuhaqtdjutikput Ilinniaqtuliqijitkunut uqariffaqhugulu havagvipingnu iniqhimajumut tunijakhamut pinahuaqtainut aallannguqtirutinut taaffumunga *Ilinniaqtuliqinirmut Maligaq*, pikaktuq 8-nik pitqujauhimajanik takuinnarialgit talvani Naunaitkut 13.

Munarivlugu maligatigut ihuaqhaidjutaa havakttaujakhani havaarilluaqhimmaarnaqtaat havagvipingni tikiliqtumi maniiit ukiunganut, piniarnahugingmadjuk Ilinniaqtuliqijitkut uqariniaqtaat pijumajatik ihuaqhaidjutikhat taaffumunga *Ilinniaqtuliqinirmut Maligaq Maligaliurvingmi 2019-2020-mi*.

QAUHIMAJUKHAUJUGUT/UJJIQSUQTA

Ilgivlugu ihuaqtumik aturnirmut taanganik akhuurut, *Qauhimajukhaujugut/Ujjiqsuqta*, Kiinaujaliqijitkut tuhaqtittijut taimaa inulramminut qanuriliurutikhaq aullaqtirutiginiaqtaat 2018-2019-mi taimaalu inulramminut qaujihaidjutihimajut uqautigivlugu. Naunaijaigamik akhuurutimut qaritaujakkut

NAUNAITKUT 13: ILINNIAQTULIQINIRMUT MALIGAQ PITQUHIMAJAIT

ILINNIAQTULIQINIRMUT MALIGAQ

- Uqautigiblugu ilaujuq akhuurutit hapkununga katimajuarutait pilaarutikhanut nutaqqamut United Nations Convention on the Rights of the Child maliklugit hivunikhaliugutait uvani atanngujat uvalu naunaijaqhimania ihuaqhaqhimajup linaqtuliqiyit Maligaq.
- Pihukhaarlugu uvalu ihumaliutiarlugu qinirlutik uqaqtainik ilihautit hivungani uvalu tadjaminpivallialiqata maliguagahanik uvalu havauhikhainik ikajuutikhamun haffumunga ihuaqhaqtauhimayumin Ilinniaqtuliqinirmut Maligaq uvalu hivungani maligaliurnikkut katimadjutini.
- Uqautigilugit ilaungidjutait nukakhiit ilihautit hapkununga pidjutinun uvalu ilauqatigiingnirmun hapkunani atanngujat katimadjutaini, tahapkuulat pidjutiaqatut ilihautit iliguiqtitaualaktut uvalu anitauhimayut.
- Hakugihijuumirlugu ilihautit ilaqtatigiingnirmik havagvingni hapkua Nunallaani Ilihaqtuligijit Katimajit, imaa ilaliutlugit naunaijaqhimajunik iluaniitunik uvalu maligani uvalu atuliqitlugit niguarnikkut pidjutit hapkununga niruaqtauhimajunun ilihautit kivgaqtuqtunun.
- Ilinniaqtulirijitkut tunijuq Ilihaliqtinnagu Ajuiqhayut Ilihainiq pinahuarut tamainnut nunallaat Nunavunmi.
- Hivullitigilugu havaktittinirmut inulrammiujut Inuit ilihaijikhaitigut titraqhimayumi Inuit Havaamitigut Ihumaliurut.
- Ilaliutlugu tukiliurutit tamaat ilihainiq ilihautullu ikayuqtait uumunnga Ilinniaqtuliriyiitkut Maligaq, naunairlugulu nutaqqat, inulrammiit, ilangilu ilihimayut uumunnga ikayuqtait piinariaqahimayuyut. Tukiliurutit uumunnga ilihainiq pinahuarut unalu sikuurvik pinahuarut naunaiqtauyukhaq maligalirinirmut, ilaliutlugu kitut ihumaaluutigiyangit piyut tamarmut pinahuarut kina munariyakhait hapkuatihumaaluutigiyayut.
- Naunaijkarlugu ihumaliurutinga angkljuumiqpalliyumik mikkauvallaaqtunut uumunnga Ilinniaqtulirijitkut Maligaq ikikljuumiriama ajuqhautingit ukununga mikkauvallaaqtunut ilihautit ihumaliurumajut inmingnik, angkljuumirmatalu taimaliuriami.

AKHUUQHAIJIP QUVIAGIJAUJUQ

PIRURVIK ILIHARAHUALIHAAT

Piliurniq an'ngijuamik nakuuqpaqtunik, ilaliutilgit pitquhiit atuqpagainnik ilihan'ngahualihaat ilihautikhait tautuktuuqaqtutun pidjutigivagaa Tessa Lochhead Karen Nutarak lu tautuktuuqaatlu takunnaqhijuq ilanginni nunallaani tamaani nunaptingni.

Pirurvik Ilihan'ngahualihaat, ihumagijaujulluaq Mittimatalingmi, atuqhutik Montessori ilihaidjutaita taapkingalu Inuit pitquhiit qaujimajainnik, ihumagidjutigiplugit ISV nga pilimmaksarniq. Auttimun havakpaktut piliuqhutik ajuiqhautikhanik nutarap-hivuliqtigiplugu, pipkaiplutiklu nutaqqanut ajuiqhautikhainik ajuiqhagumajainnik, amigaqhuqhimaittumiklu.

Saivaujut nunallaani nutaqqanik munaqtiqaqtut taakunani Ikpiarjuk, Iqaluktuuttiaq, Igloodik, Iqaluit, Kangirliniq, Taloyoak, Naurainnik nutaqqanik munaqtilu Mittimatalingmi piniaqhimaliqtut Pirurvik Ilihan'ngalihaaqtukhanik atuqpagainnik ilihaidjutainnut pingahuni tatqiqhiutini ukiulgit talimanut ukiukaqtunut.

RCYO kut niriutqut haffuma nutaq pidjutigijaujumaat ilihalihaanirmun amigairjuummiklutiklu Nunavunmi.

Piksaliuqhimajaa: Leah Kippomee
Ryan Kadloo, Mittimatalingmiutaq, aliahuktuq nattiliqijuni.

takujakturvia, takujakturvik naunaiqtait qanuq inulrammiit ilihautut puqtutilaanginni 6-mit 8-mut Kivalliq-mi tunihijut titraujaqhimajunik ihumagijaujakhnik atuqtakhamut 2019-mi tatqirhiutaani. Inulrammiit ilaugluaqtillugit, naunaqtuq qanuq inulrammit uqaqtait ihuaqtumik kangiqhipkaijut uuminga *Qauhimajukhaujugut/Ujjiqsuqta* akhuurutikhat.

Amigaikpalliajut iinungnut tuhaqtidjutait uuminga *Qauhimajukhaujugut/Ujjiqsuqta* 2018-2019-mi piakatuq naunaitkutanik angajuqqaanun munaqtuijunullu, ikajuutikhat naunaiqtittugit ukununga "qanuq ilihimajaami inulrammiit imiriakhainut taanganik"; "ikajuutikhat uqarvigijaanginni inulramminut" taanganik; unalu "ikajuutikhat inulrammit imilirnaittumut qilamik taanganik".¹⁷ Havagvikput ikajuqpagaluaqtillugit tunihivlutik uuminga naunaitkutikhanik, aadjikkutaanun takujumajugut naunaitkutikhanik inulramminut uqarijainut inmik ihumaalutimingnik taanganut. Kangiqhipkaijut katimavlutik, tahapkunatut pijainnik amihuvjani nunallaani uumani ukiungani, pihimmaaktakhait ikajuutit uumani Naunaitkuta 17 uumani katimakjuarutit pilaarutikhanut nutaqqanun United Nations *Convention on the Rights of the Child* — nutaqqap pilaarutaat pijaami naunaitkutanik ilihimajakhamingnut inmik aanniartailidjutikhamut inuuhittiarutikhamingnullu.

ATUQTAUTTAALIRUTAA HIGAARLUIT

Tuhaqtitaavaktut GN-kut atugakhainnik pidjutiqaqtunik atuqtauttaalirutaanun higaarluit Nunavunmi illitturittiarumajainnik hapkununga RCYO-tkunun uumani ukiungani. Ihumagiluaqtait havagvipta GN-kut pinahuarutait imaa, "munarilugit aanniaqtailinikkut imaalu qajangnautait Nunavunmiunun, ukualluat inulrammirnut".¹⁸

Nunavutim avikturiniinni higaarluit atuqtauttaaliruta, tamna *Higaarlungnut Maligaaq* unalu *Higaarlungnik Maligat Aallanguqtitaujut Maligat*, angiqtaujut Imaruqtirvia 2018-mi, amigaitqijaujut piqaqtitauniit atuqtauliqtukhat kavamatuatkut maliganguqtitanun higaarlungnik Tattiarnaqhilirvia 2018-mi.

RCYO-tkut iliuqtut malrungnik pitqudjutingnik kavamatuatkut munarijakhainnik:

- ✳ Pitqujavut niuvvaviit pijukhaujut imaatur pijukhaungittut niuvviktitilutik higaarlungnik qanurikaluaqtunik taima aarnaqtunik nutaqqanun, taimaitutun nuungulaangit tigukpiqaqtut nuungulaat, aallanikluuniit nuungulaanik.
- ✳ Pitqujijugut puungit piqaqtukhaujut naunaitkutikhanik hakuugingninganik iimaalu hakuugingninganun qajangnarniinnik higaarluit.

Havagvikput munaqhihimaarniaqtut akhuuqhaidjutikhanik turrangajunik nutaqqanun inulramirnunlu, taimatulluaq kavamatuatkut maliganguqhimajait pipkaillahtiplutik maligakut niuvviktitiplutik higaarlungnik nirittaaktanik, huqhuit

Nakataq Nampait 33: United Nations ni *Katimadjut Pilaarutainnut Nutarap*

Tamaita inulrammiit piomagumik pittailiniklut qajarnaktunik angajaarnaktunik.

TamnaRCYO-tkut pitqujahimajat talvuuna maligangurnianut higaarluit ihuariviuk?

IMANNAQ

Pitquidjutivut ilaujut iliurangniit ukiungit niuvaanikkut imaalu aturnikkut 21-nik ukiulgit imaalu iliuraqhimajut qaffiuniit imaalu maligatigut tahapkununga anutqaqhiujutlunnit 25-nik ukiuqaqtunik.

Maligakkut ukiuqaqtukhat pidjutiqaqtunik higaarlunngnik imaalu/imaaluuniit higaarlunngnut atuqtakhanik ihuaqhaqtauhimajuq¹⁹-nik ukiuqaqtut.

Pitquidjutivut inulrammirnut-turrangajunik, inungnut qaujmadjutikhanun akhuuqhaidjutikhanut ilaujut naunaitkutikhat pidjutaunut higaarluit nutarauvallaktut qaritaanun, munarittiakhutik aturnianun, imaalu qajangnaittumik upalungajautikhaliurnirmik ilaliutijukhaujut hivuani higaarluit atuqtauttaalirutaanik.

Havagviat Aanniaqtailinirmut ukuallu Havagviat Kiinauqaliqijikkut tunihihimajut naunaitkutikhanik talvuuna higaarluktigut. hivuani kinguagullu atuqtauttaalirutaa. Takujumajugut iulrammirnut turrangajunik akhuuqhaidjutikhanik qakugunnuaq.

Pitquijugullu naunaijahimajunik taksijautainnit niuvaanikkut higaarlunngnit ihumagilugit naunaijainikkut, inungnut ilihaidjutikhat, munaridjutikhanik, ajungnautit ikilijuumirutikhainik, imaalu mamitingnikkut higaarlunngnit ilaujunik ajuqhautinik.

Tamaita taaksijautit hiuvvaadjutainik higaarluit ilijauvaktun GN-kut katitihimajut manliurutikhat manit tunijaujukhat talvuuna akiliqtakhanun havauhikhat. Qujahuktugut takupluta amigaigjuumijut inuuhirmut munaqhidjutikhangit manit kinguagut atuqtauttaalirutaa higaarluit.

IIHI

Uqaqhimajavut ihuamaluutigiavut pidjutiqaqtunik nutaqqanun inulramirnunlu naivagainnik higaarluit poujuannik imaalu ihuaqtumik tutquqhimajukhat higaarluit aimavianni.

Tamna naimaplugu higaarluit pujuannik titiraqhimaittuugaluaqtuq maliganguqhimajuni, inukihuinnaalajuq tamna inuk higaarumi higaarlunngnik aimavingmini, imaalu pidjutigiplugu nutaraq inulrammirnuuniit nirigumi higaarlunngnik.

Pitquijugut maliqattiaqtaujuukhamik atuqtakhanikakitturjuumijaaktunik akiliqtakhainnik inirnit tuniuqhaujut higaarlunngnik inulrammirnut.

Tuniuqhaujut higaarlunngnik imaaluuniit higaarlunngnut atuqtaujuukhanik nutaqqamun inirninguqhimaittumun ihumagijaujuq akhuraaluk ihuinnarutaujuq uumani *Higaarlunngnut Maligarmi*. Tahapkuat naunaiqtauhimajut haffuminga ihuinaarunmik tuhaqtitauvaktun aallatqiiktunik akiliqtakhainnik imaalu/imaaluuniit hivituuniqaqtunik itiqtauhimavikhanik hivulliqpamik imaalu kinguagut ihuinaarutainnut.

¹⁷ Qaujimaluta. (2018). Pihimajuq uvanga <https://www.facebook.com/ResponsibleNunavut/>

¹⁸ Kavamatkut Nunavunmi, Kiinauqaliqiyit (2018). Munaqhidjutikhainnik Higaarluit Nunavunmi – Tukhiut Ihumaliurutaujukhaq imaalu Uqautigilugulu. Pihimajuq uvanga https://www.gov.nu.ca/sites/default/files/rpt_-_regulating_cannabis_in_nunavut-eng.pdf

¹⁹ Tamna Ukiunga Angiklijuumirninnganut Maligauq uqaqhimajuq tamna inuk nutarauhuiqpaktuq 19-nik ukiuqalirangami.

unngavaktauhimajut, imaalu nanuutit 2019-2020-mi. RCYO-ktuk pitqujidjutait GN-kunun pidjutiqaqtunik atuqtautaa-lirutaa higaarluit nanijauttaaqtut uumani Naunaijaut 14.

MUNARIBLUGIT HAVAGVIANNIT QAUJIHAQTIRJUAP KANADAMIT PITQUJIDJUTAIT

Hiovuagut angmaqtautinnagu havagvikput, tamna Havagviat Qaujiaqtirjuap Kanadami (OAG) Kanadami hanaqivaktguq ihivriuhidjutikhanik imaalu tunihijut pingahunik unniudjutinik pidjutiqaqtunik ikajuutikhainnik tunijauhijumajunik nutaqqanun inulramirnunlu avikturiani:

- * *Nutaqqat, Inuulrammiit Ilagiktunutlu Pivikhait Ikajuutikhaitlu Nunavunmi (Qiqajjalirvia 2011)*
- * *Aanniqtailijaudjutinik Iliharviinni, Nutaqqiqiviit Munaqtauviinni Nunavunmi (Tarium Hikutirvia 2013)*
- * *Ihivriutait Unniudjutit Nutaqqanun imaalu Ilagiingnun Kivgaqtuqtut Nunavunmi (Qiqajjalirvia 2014)*

Havagvikput munaqhijut havagviujut aullaniinnik pinahuaqhgugit pitqujainnik Havagviat Qaujiaqtirjuap Kanadami (OAG), ukpirijaaqtut pigumikkik tapkuat pitqujidjutait ihuaqtauniaqtut tunidjutikhanut kavamatkut ikajuutikhainnik would enhance the delivery of government services to nutaqqanun inulramirnunlu avikturiani. Havagvikput hanaqihimaittugaluqtut naunaijaidjutikhamik, ihivriuhijut naunaitkutikhanik katititqtauhimajunik pingahunit havagviujunit, iaallaniklu ihuaqtunik naunaitkutikhanik, naunaiqhigitigijavut ihuaqhijuummiqtaujukkanik pidjutiqaqtun iniqtiutikhanun pitqujidjutait taffuman Havagviat Qaujiaqtirjuap Kanadami (OAG) imaalu tujurlutik titiqqanik pitqujauhijumajunun havagviujunun.

Tuhaqtitavut Havagviat Inulirijikkut ikittut huli pidjutiqaqtunik havagviup aullaninganun inirnahuarutikhanik Havagviat Qaujiaqtirjuap Kanadami (OAG) pitqujainnik 2011-mit unalu 2014-millu. Titiqidjutiqtinngni havagvianun, uqautijavut angmarapta 2015-mi, 70%-ngujut tamaita inullaanun ikajuutikhanik ilaujut Havagviat Inulirijikkut imaatullu 94%-ngujut hapkuat pidjutiqaqtut nutararmut munaqhijutikhanun ajuqhautaujut. Manianaugalluaqtuq, amigaittut ajuqhautauvaktun naunaiqtauhimajut uumani Havagviat Qaujiaqtirjuap Kanadami (OAG) unniudjutait, maliqatijut atuqpagainut, titiraqhugillu naunaitkutikhanginnik nutaqqat munaqtauvingniittunik, imaalu havagviujunni atan'ngujaujunik. Hamna naunaittarutaujuc amigaittut havaktaujukhat havagviujunit naunairutikhanik nutaqqanun inulramirnunlu ihuaqtunik ikajuqtauvagjakhaita, imaalu pitqujainnik uumani Havagviat Qaujiaqtirjuap Kanadami (OAG) ihuaqtumik ihuaqhaqtaujanganik.

Titiraqhijumajut Havagvianut Ilinniaqtulijikkut naunaiqhijut pingahunik ihuaqhaqtaujukkanik, ihivriuhijutavaktukhijut nutaqqiqiviit igluqpait, ikualajuqaliqqat aannivikhainnik iliharviit, imaalu qanuqtullu havagvujup munarivauhiinnik ajuqhautaujunik maliqatingittunut naunaiqtauhimajunik nutaqqiqivingni ihivriuhijutavaktukhijut unniudjutait. Munarijavut havagviup aullaningit iniqtaujuukkanik Havagviat Qaujiaqtirjuap Kanadami (OAG) pitqujainnik naunaiqhijut tamatqikhimaittut tamaita nutaqqiqiviit ihivriuhijumajut akkungani 2013-mi unalu 2017-mi havaktauvaktukhat ukuiq tamaat, pitqujauhijumajut taffumani *Nutaqqanun Nutaqqiqiviit Maligaaq* imaalu pitqujauhijumajut taffumanga Havagviat Qaujiaqtirjuap Kanadami (OAG). Unaluttuq, tukhiraptigiik ubluit ikualaaqtuqaliqqat aannivikhainnik hapkuat iitgujunit pukuktauhimajut iliharviit taffumani 2016-2017-mi iliharniup ukiungani, naunaiqhijugut atahiq iitgujunit iliharvingnit maliqavaktait siksiujut aannivikhainnik uuktuutainnik atahirmi ukiumi (pingahut atahirmi ukiumi), malruujungnaqhijuk maliqajut maliqajakhamingnik, imaalu tallimat maliqangittut. Akhuuqhajavullu havagviujut takuuvvarlugit ajuqhautaujut maliqatingittut naunaiqtauhimajunik nutaqqiqivingni ihivriuhijutavaktukhijut unniudjutait munarijavut naunaittumik qajangnaittumiklu nutarannuanun Nunavummiut. Hamna ihuaqhijaujukkanik naunaiqtauhimajuc uumani Havagviat Qaujiaqtirjuap Kanadami (OAG) pitqujainnik havagviujup naunaiqtakhainnik ihuaqtumik qanuriluritikhanik tamainnik maliqajaungittunik ajuqhautaujunik naunaiqtauhimajunik nutaqqiqivingni ihivriuhijutavaktukhijut unniudjutait tunihitinnatik laisikhamik. Havagviat Ilinniaqtulijikkut kiujut titiqqanik, naunaiqhijut havagviat uuktuqhimmarniaqtut iniqtirilutik tamainnik nutaqqiqivingni ihivriuhijutavaktukhijut qangiktinnagit 12-tatqiqhiutinni, ihuaqhahimmarlutiklu nakuutqijamik titirarlugit uuktuuffarutikhamngnik ainiqtamingniklu pidjutiqaqtunik ajuqhautaujunit maliqatingitunut, imaalu tunihniaqtun aallanik atuqtakhanik naunairutikhanik tamaita iliharviit uuktuqtitijut pitqujauhijumajunik amigaitlanginnik ikualaaqtuqaliqqat aannivikhainnik ajuqhalutik.

Aadjikkutavjanik, Nunalingni Kavamatkunillu Pivikhaqautikkut akhuuqhajaujut naunaiqhilitakhuuqhajut naunaiqhilitik tapkuat ikualaaqtuqaliqqat ihivriuhijutavaktukhijut nutaqqiqivingni igluqpainnik havaktaujukhat maliqatijunik iluani maliqajakhanik imaatullu tapkuat ikualaaqtuqaliqqat ihivriuhidjutikhanik iliharviit iniqtaujuukkanik titiraqtakhat naunaiqhilitikhanik hapkuat ihivriuhidjutit maliqajaujakhainnik. Hapkuat ihuaqhaidjutikhat naunaiqtauhimajut saicvanni pukuktauhimajut nutaqqiqivingni igluqpainnikdid maliqatingittut Havagviat Qaujiaqtirjuap Kanadami (OAG) pitqujainnik tapkuninga ikualaaqtuqaliqqat ihivriuhidjutait ubluinni. Naunaitkutikhat tunijauhijumajut uvaptingnut maliqatingittut uqtauhimajavut ikualaaqtuqaliqqat ihivriuhidjutainnik havaktauhijumajunik atahiiqhugu ukiumi, ikinnikhanik, hapkuat ikualaaqtuqaliqqat ihivriuhidjutait unniudjutait tunijauhijumajut pingahut saivanit nutaqqiqivingni igluqpainnik 2016-mi, imaalu malruuk ukunanga nutaqqiqivingni

Nakataq Nampait 29: United Nations ni *Katimadjut Pilaarutainnut Nutarap*

Tamaita inulraammiit piomagumik ilihainnariaqaqtut ikajuutikhainnik ajuirjuumiriagannik aliagijainnik pittaalaqinariaqalirlutik.

igluqpainnik 2017-mi. Unaluttauq, naunaitkutikhat tujuutauhimajut havagviujumit titiraqhimajut taimatut ikualaaqtuqaliqqat ihivruqhidjutait iliharviinnut malruiqtukhugu ukiumi iniqtauhimajut, kinguagut titiraqtakhat naunaiqhihimaikkut uminga titiraqtakhamik. Tukhiutikpuktit ikualaaqtuqaliqqat ihivruqhidjutait ubluinnik saivat pukuktauhimajut iliharviit naunaiqhijut atauhiq iliharvik, piqangittut ikualaaqtuqaliqqat ihivruqhidjutait unniudjutait tunijauhimaittut nalliingni 2015-mi imaaluunniit 2016-mi.

Havagvikput munaqhijut aullaninganik hapkuat pingahut havagviujut iniqtainnik pidjutiaqqtunik iniqtaklhainun Havagviat Qaujiaqtiirjuap Kanadami (OAG) pitqujainnik iniqtaujut, tamarmik havagviujut uqaudjaujut RCYO-tkut havakhimmarumajut havaqatigilugit havagviujut, havaktingillu, ikajuutikhainnik hivumuuqtitlugillu pilaarutait nutaqqanun inulramirnunlu, ikajuutikhaitlu tunijauhimajut inulrammirnut Nunavummiit ihuaqhijuummiktaujut.

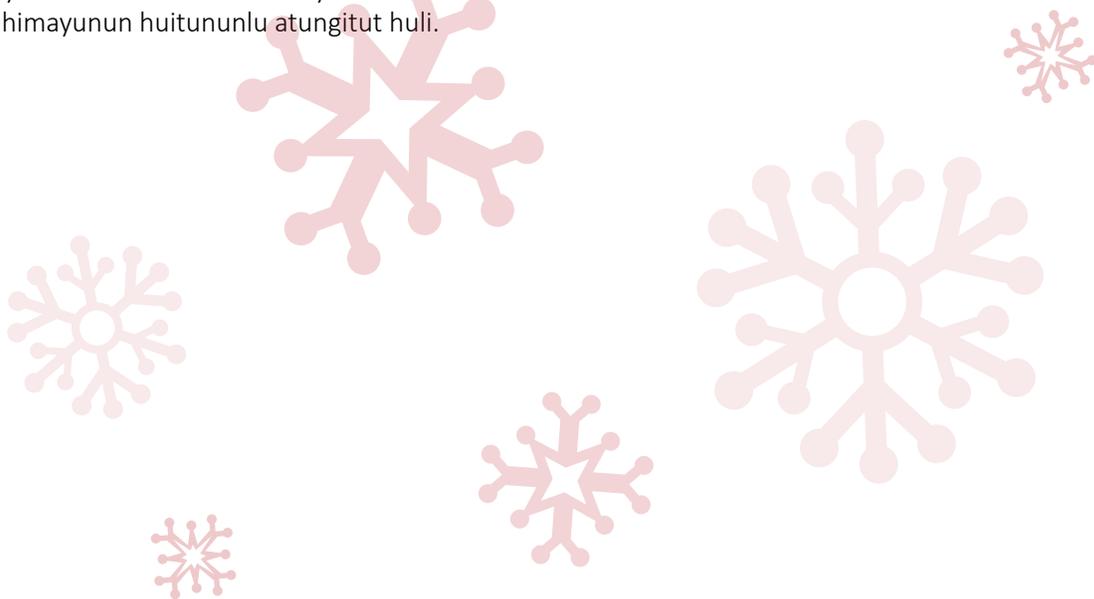
IHIVRIUTUTAIT AANNIRJUAQTUNUN IMAALU HUIQTUNUN

Hamna havauhiqqut havaklugit ihivriurutit humi nutaraq inulramirluuniin tuniyauyuq kavamatkut kivraqtuutainnik aannirjuaqqat huiqaluuniin. Hapkua ihivriurutit tunihiyut ilituridjutiaqqtunik piyakanik ilituriyaamingnik ihuinaarutinun. Pihimangitut ihuinaaqtitinikkut. Kihimi, pijakhat kangiqhijaamingnik hunat ihuinaaqtaujut imaalu havaklugit aallanguqtirutikhat ihuinaaffaaqtailidjutikhat hivuniptingni.

Iliturihimajavut hapkua ihivriurutit akhut qajangnaqtut. Pijariaqqaqtut ihuaqtumik ilihamingmik imaalu aktilaangit ihivriurlugit tamaita. Pidjutaitigut, aulahimaaqtumik havaktavut una pinahuarut havattiaqhugu qayariyumik. Titiraqhimayut uvani RCYa-tkunun ilaayut ihivriututit aanniqpiaqhimayunun huitununlu atungitut huli.

IHIVRIUTUTIT AANNIRJUAQTUNUN IMAALU HUIQTUNUN HULIPKIDJUTIT 2018-2019-MI

Piliurtitlugit ihivriuqhiplutik aanniqpiaqtuqaqqata huiqattaluuniit pinahuarutit kajuumirjuumijut 2018-2019-mi pidjutigipluigu ihumagijait havagvipta atuqtakhanun ihivriuqhidjutait ihumaliqinikkut ikajuutikhat, havaktaujukhat aullaranginnaqtun. Qitiqqautijuq 2018-mi, RCYO-tkut havaktingit upautihimajut tuqungajunik ihivriuqtiujup tukhiutaanik taffumunga tuqungmat nutarannuaq tuqujuq munaqtaupluni Havagviat Inulirijikkunni. Upautijut kuatiqijit qaujihadjutikhanun tunihijut naunaiqhivikhanik aadjikkutavjanik imaalu aallanganiinnik ukuak tuquttuni ilituqhaijit kuatliqijit qaujihadjutainnik imaalu hivunirmi pinahuarutikhat. Tamarmik While both the Atanilluaq Tuquttuni Ilituqhaiji unalu Kivgaqtuiji pinarunaqhijut pitqujainnik pittailinahuarlugit hivunirmi tuqunirmik aadjikkuutavjainnik pidjutiaqqtunik, Kivgaqtuijuq atanngiqtuiddjutiaqarniaqtuq ihivriuqhiluni aanniqpiaqtuqaqqata nutaqqanun inulramirnunlu. Qaujihadjutikhat aanniqpiaqtuqaqqata iniqtaujuq uumani ukiungani, ukualluat havaktaunikhait unniudjutikhat aanniqpiaqtuqaqqata imaalu qanuqtut aanniqpiaqtuqaqqat naunaiqtauhimajakhaita. Pinahuaruti piliurnirmik ihumagijaujut amigaigjuuminaqtun 2019-2020-mi, tamangni atuqtaujukkanik qaujihadjutikhat ihumagiplugit piliurutikhat ihivriuqhidjutikhanik aanniqpiaqtuqaqqata imaalu tuqujuqaqqan havaarijaptingni.

TUHAQTITIDJUTIT INUNGNUN ILITURIPKAI DJUTIT

RCYO-tkut maligatigut havaangit tuhaqtilugit Nunavunmiun ilituripkarlugit nutaqqat pilaarutainik imaalu uqautigilugit kangiqhidjutit qanuq havaqativut havauhikhainik inulramingnun ikajuutikhainnik pilaarutainun. Aadjikiingnikkut akhuungnaqtut, pijakhat uumani havaktakhani piliuqhimajuq tuhaalugit Nunavunmiun uvalu ajuiqpiallugit ajuqhautikkut hulaqutainun inulramiit.

Inungnun ilituqhaidjutit havaavut pidjutiqaqtuq amigaitunik qanuriniinik, kangiqhidjutinun katimadjutit, nunallaani ikajuqhiqtauvikhait, akitaqutautit, havakhugit akhuuqhaidjutit titiqqat, upautiblutik inungnun hulilukaarutit, imaalu munariblugu havagvipta qaritaujakkuurataa (www.rcynu.ca). Tamaita hulipkaidjutikhat tunijauhimajut atauhirmik tikhahuaqatakhamik piliurutikhamik hakugingnaqtumik piqatigiigutikhanik amihut tigumiaqtiujut ilaujut; nutaqqat, inuulrammiit ilagiiktunutlu, GN-kut aallallu tikkuqaqtauhimajut atanniqtuidjutikhat; inungnullu.

NAUNAIJAUTIT 15: RCYO-TKUT NUNALLAANUN AQUIJUT

IGLULIGAARJUK • QITIQQAUTIJUQ 23-27, 2018

IQALUKTUUTTIAQ • QIQAIJARLUARVIA 13-18, 2018

TALOYOAK • NIQILIQIVIK 19-24, 2018

TUHAQTIDJUTIT UVALU INUNGNUN ILITURIHAI DJUTIKKUT HULIPKAI DJUTIKHAT 2018-2019

Uvani 2018-2019, aulahimaaqtumik ilihaqhugit pinahuarutit titiraqhimajut tuhaqtinikkut upalungaijautini. Atuqtakhavut pipkakhugit, atuliqhimajavut qanuriliurutikhat nutgaat uuktuutikhat.

MITTIMATALIK • NIQILIQIVIK 27-31, 2018

KANGIRLINIQ • APITILIRVIA 23-28, 2018

KIMMIRUT • TATTIARNAQHILIRVIA 9-12, 2018

QAUSUITTUQ • TATTIARNAQHILIRVIA 14-16, 2018

Nakataq Nampait 8: United Nations ni *Katimadjut Pilaarutainnut Nutarap*

Tamaita inulraammiit ilitakutikhamik kinajuaqhainnik piinnariaqaqtut, atiliuqhimalutiklu kinajuaqhainnik.

NUNALLAANI IKAJUQHIQTAUVIKHAI

Imaatullu, uumani ukiungani RCYO-tkut ihuaqtumik iniqhijut tikinnhuaqtamingnik aqiuplutik 12-nut nunallaanut. Hamna kaiviktuq naunaiqhitiqkhat naunaittuq havaktivut unijauvaktun tamainni nunallaani atauhirmik malruuk ukiunnk naataranqanik. Naunaiqhitiqplugu Iqalungni, pinahuaqtakhanik tamainni avikturiniinni, tikitakhavut tamaita nunallaangit tuhaqtitlugit qaujihadjutikhainnik nutrap pilaarutainnik havaakpaktaptingniklu.

Iniqtangit inungnit ihuarijainnik qaujihadjutit, ukuallu nunallaani ikajuqtavut pihimajakhainnik, takunnaqtun inungit ikajuqhiqtauvikhait uktuutivut iajuutauvagiakhainnik. 2018-19-mi amigaivjatqijait nappaanit (51%) inullaanut ikajuutikhanik ilaujut tapkunanga pihimajut Nunavunmi nunallaani ahianit Iqalungnit, imaalu 23%-ngujut ikajuqtikhat naunaiqtauhimajut unniqtaujut qaujimattiangittut talvuuna RCYO-tkut hivuagut havaqatigiliqtinnata. Naunaittuq havagvikput angigiljuumiqtuq kingulirmi pingahunu ukiuni, kihimi, ilitaqhijugut amigaittut havaktaujukhat huli.

Malruuk havaqatigiiktut havagvikput amigaigjuumidjutikhanik qaujimajakhainnik havaktaptingnik angajuqqaat inulrammiillu. Qaujihadjutit tapkunanga malrunnut katimajunut naunaiqhitaajut taimaa 56%-ngujut angajuqqaat imaalu 67%-ngujut inulrammiit qaujimattiangittut havagvikkut hivuagut havaqatigiliqtinnata ikajuqtikhakkut pidjutaajunik. Havakhimmaktugut tunihinahuaqhuta inmikkut ikajuutikhanik ajuiqhaqatigiiktunut inulrammirnut kuuliqaqtunun 7-mit-12-mut tamainni nunallaaniin, ajuiqhautiplugillu pilaarutikkut ulapqiuarmik nutaqqanun kuuliqaqtunun 3-mit-6-mut, imaalu piliuqhuta ajuiqhaujipluta ilagiinut ikajuutikhanik ajuiqhaqatigiiktunun, naahurijugut aallanguvjangniarunaqhijuq kihitauhimajunut qakugunnaq.

RCYO-tkut havaktingit katimaqatigivangniaqtaait inulrammiit, Inirnikhat, ilagiiktullu, inungniklu, nutaqqanun inulrammirnut ikajutikhanik ilauplutik tamainni nunallanun aqiuqta. Tuharangapta Nunavummiunit ajuqhautaujukkut pidjutaajunik inulrammirnut nunamingni ihuaqtaajut ikajuutikhaptingnut havaakhaptingnik. Naunaijaut 15 naittumik nunallaat pulaaqtaqhimajavut uvani ukiumi.

IKPIARJUK • TATTIARNAQHILIRVIA 17-19, 2018

QIKIQTARJUAQ • QIQAIJALIRVIA 11-14, 2019

SANIKILUAQ • HIKUTIRVIA 4-8, 2018

ARVIAT • IIDJIRURIVA 24-QIQAIJALIRVIA 1, 2019

PANGNIQTUUQ • IIDJIRURIVA 4-8, 2019

IQALUIT • ATANNGUJAQARVIATS

NUTAQQAT PILAARUTIKKUT IKAJUUTIT

MOSESIE UQAQTUQ

Uumani ukiungani, RCYO-tkut iniqtaik hivulliqpaq piliuqtauhimajut Nunavunmi nutaqqap pilaarutait taiguaq, *Mosesie Uqaqtuq*. Havaqatigiblugit ukuat ilinniaqtuliqijikkut ukuallu Inhabit ilinniaqtuliqijikkut piliurlugit hapkuat taiguat havagviup Aadjikiingnikkut Tairuangnikkut Pinahuarutit. Uigudjutikhat hulipkaidjutikhangit piliuqtauhimajut ikajuutikhainnik ilihaijit uqautigijanut ilihautikhanullu pidjutiqaqtunik iliharvingmi hulipkaidjutikhanut ihumaliurutikhannik. Adjiliuqhimajut taigurmik imaalu aallatqiiktunik hulipkaidjutikhainnik atuqtaujujkanik Kuuliqaqtunut 3 taiguarnirmik puqtuniqaqtunik tujuutauhimajut tamainnut Nunavunmi iliharviinnut.

Mosesie Uqaqtuq unipkangujuq inuuhuktuq takullalimaittuq iliharvingmini titirviannik ilihaijit titiraqhimajainnik. Hamna uqaqhimajaa aliqaminut amaamangminullu, ikajuqpaktaak ikajuqtikhailiuplugu ilihaijanut qaniklitquplugu ikhivautaa hivuvattanganut iliharvianni, imaalu takuukhivirvikanik ihuaqhautiplugu ijiliqijimik, nunamingnungaukpata. Mosesie ajuiqhimajuq pilaarutiminik iliharnirmut imaalu pilaarutiminik aanniaqtailinikkut. Ilittangillu ikajuqtikhailiurniq hunaujakanik imaalu pilaarutiminik uqallangnirmik, imaalu inirnit iniminik munaqhidjutikhanik ikajuutikhaniklu inminut.

NIPIT NIPIQUQTUHLUGU: INMIKKUT IKAJUUTIKHANIK AJUIQHAQATIGIIKTUT

Uumani ukiungani, RCYO-tkut havaktit tujuutigivaktait piliuqtauhimajuq Nunavunmi, *Nipit Nipiquqtuhilugu: Inmiklut Ikajuutikhanik Ajuiqhaqatigiiktut* ilihaqunut kuuliqaqtunut saivanmit 12-mut tamainni Nunavunmi. Alianaqtuq, ulapqiatigiikhuni ajuiqhaqatigiiktut atuqtaujujhaq ilihautikhanik inulrammirmut Nunavummiut pilaarutainnik imaalu akhuuqt=haidjutikhanik inmiklut-ikajuutikhainnik ajuiqhavikhanik pivallidjutikhamik. Nunguani 2018-2019 maniliqinirmut ukiungani, 610 ilihaqunut 13 Nunavunmi nunat ilauhimajut ajuiqhaqatigiiktunut.

HILA QAJURNAQTUQ: IGLOO ULAPQIDJUTIKHAT

Tujuqtaugamik ihuaqtunik kiudjutauihimajunik ajuiqhaqatigiiktunit ilaujunit ilihaijinullu, RCYO-tkut piliuqtut nutaqqap pilaarutainnik hulipkaidjutikhanik nukaqhirnut ilihaqunut. *Sila Qajurnaqtuq: Tamna Igloo Ulapqidjut, huliakhaq atuqtaujujhaq ilihqunut kuuliqaqtunut tuliimit siksimum. Huliakhaq aullaqirniaqtuq qajurnaqaqtumik,*

❄️ SANTA CLAUS QUN'NGIAQTITIJUT

Piksaliuqhimajaa: Sandra Omik

Uumani ukiungani RCYO-tkut havaktit ilauhimajut Nunangat Iqaluit Santa Claus Qun'ngiaqtitijut apqutikkut, tuniuqhaiplutik aadjiliuqhimajunik *Mosesie Uqaqtuq* nunngulaniklu.

uulirnaqtumik Sila. Ilaujut ilihaqut talvuuna Silap pilaarutainnik munarijakhainniklu piksatigut, aputit auvirmik iliuaiplutik avataagut Silai imaatut igloongualiukhimajut. Tamaita piksat ilijaujariirangata, Sila auktuqaktuq iglooni inirangat. Atuqhimmaarniaqtaqut hamna atuqtakhaq hivuvani nuanut aquigaigupta.

QARITAUJALIQIDJUTAA

RCYO-tkut atuqpagat qaritaujakkuruttik tuhaqtitijumajarangamik naunaiqtaujujkanik amihunut tigumiaqtijunut. Tamna qaritaujakkuruta, (www.rcynu.ca) tunihijut naunaitkutikhanik aallatqiiktut havaakpaktaptingnik, tunihijullu naunaitkutikhanik qanuq RCYO-tkut havaktit ikajuutikhanik inulrammirmik ilaruhiiniklu. Qaritaujakkurutiingni takuniaqatit naunaitkutikhat qanikkut nunallaanut aquiviptingnik tamainniklu havagviup makpiranguqtainnik titiqqanik, tuhaqtitauyukhaq, unniudjutillu.

Qaritaujakkuruta naunaijautait katititauhimajut Qitiqqaqtijut 1, 2018-mit, Qiqaijalirvia 31, 2019-mut, takunnaqtut qaritaujakkuruta katiapkaidjutait Nunavunmi atuqtit amigaiguumijut taffumanga 48%-ngujumit ukiungani 2017-2018 imaatut 53%-ngujumik uumani maniliqinirmut ukiungani.

NAQITAQHUTIK TITIRAQATIGIIKTUT

Ilitaqhiplutik amaigaittut inulrammiit uqaqatigiipaktut talvuuna naqitaqhutik titiraqatigiiktut, aturumalaqiplugu uvanga ihuaqtumik nuipkaingmata Nutaqqat Ikayuutikhaat Hivayautikkut titiraqatigiiktut ikajuutikhat avikturiani, RCYO-tkut havalikhimajut ikajuutikhamingnik hailiplugit

Nakataq Nampait 21: United Nations ni *Katimadjut Pilaarutainnut Nutarap*

Tamaita inulrammiit piunagumik munaqtaulutik aanniqtailjaulutiklu piinnariaqatut tiguaqtauhimagumik munaqtauvingmiitkumiklu.

uvuuna naqitaqhutik titiraqatigiiktut. Havagvik havakhimajut nunalingnin naunaijarnirmin tamainnin Kanadian nutaqqap pilaarutait ikajuutikhanik havagviit imaalu uqaqatigiplugit Nutaqqat Ikajuutikhaat Hivajautikkut ukuallu LGBT Inulrammiit Hivajautaa ilitturivikhanik titiraqatigiiktut pinahuarutit. Nun'nguani 2018-2019 RCYO-tkut atuqtakhamingnik naunaiqhihimajut ikajuutikhanik tigumiakkut titirarnirmik ikajuutikhat imaalu atulirnikhanik tigumiakkut titirarniq titiraqatigiiktut pittaaqtunik akiittumut hivajaunmik nampaanik. Havagvikput takujumajut tunihilutik Nunavummiunut nutaamik uqaqatigiikluta ukiungani 2019-2020.

HAVAQATIGIINGNIRMUN

Upin'ngaaq 2018, RCYO-tkut atliuqtut maliktaujariaqaqtut ukuallu Havagviat Ilinniaqtuliqijikkut, Havagviat Inulirijikkut, Havagviat Aanniaqtailinirmut, ukuallu Havagviat Maligaliqijikkut. Hapkuat maliktaujariaqaqtutmaliktakhat havaqatigiiktut ukungnunga RCYO-tkut imaalu havaqatigiiktunut havagviujunut. Ilaliutijait naunaitkutikhat uumuna:

- ❄ RCYA-tkut,
- ❄ RCYO-tkut pilaarutait naunaitkutikhanut imaalu qanuqtut tukhiqtauniaqqat tunijaulutiklu,
- ❄ qanuqtut RCYO-tkut havangniaqqat Ikajuutikhanik havaktakhanik, ilaujut havaqatigiiktut munarijakhainnik, imaalu
- ❄ pidjutikhanik katimaqattaatikhanik ihuaqtumik katimapkaijuit ukuak RCYO-tkut unalu ihuarnikhait havagviujut.

Maliktaujariaqaqtut naunaittumik kangiqhidjutikhanik qanuqtut havaqatigiikluta pinahuarlugit ihuaqpiaktumik pidjutikhanik inulrammiit Nunavummiut.

RCYO-tkut ihuaqtumik katimapkaijuit tamainnik ukuat hitamat nutaqqamun inulrammirnullu kivgaqtuijuit havagviujut (Ilinniaqtuliqijikkut, Inulirijikkut, Aanniaqtailinikkut, imaalu Maligaliqijikkut) upin'ngami ukiakhamillu 2018-2019-mi, atauttimut itngujunik katimaqatigiiktut. Tunihinirmik havagviujuni-naunaiqtauhimajunik, RCYO-tkut atuqhimajait katimadjutait uqaqatigiplugit iniqhimaittut pitqujauhijumajut atuqhimajainnit ihivriughidjutit ihumaliqinikkut ikajuutikhainnik nutaqqanun inulramirnullu Nunavunmi, aallatqijiktuniku naunaiqhimaitunik atuqtaunikkut ajuqhautaujunik. (Takulugit makpirniit 22-25 uumani unniudjunmi naunaiqhittiarumaguvit). Tamainni ihuaqtumik katimapkaijunni, RCYO-tkut tukhiktut nutaunikhat pidjutiqaaqtut havagviup havaktainnik ihuaqhautikhanik ikajuutikhainnut havaqatigingnikkut. Haitai, katimadjutait atauhillaat havagviujut naunaiqhijut taimaatut atauhillaat havagviujut GN-kut ihuaqtumik naunaiqhitaungittut ihuaqhautikhanik ihuittumik havauhikhanik ikajuutikhanik.

INUULRAMMIIT AALLANGUQTITTIJIT

IMAIQHIMAJUT KUUKAKUULUIT ATUQTAUJUT HULIJUNI NUNALLAAMI

Aullaqtitaujuq atuffaaqtaaqtnik hunavaluit pidjutijug uuktuqhimmaangnikkut inuulrammik-ikajurnirkkut-inuulrammimut pidjutinga.

2017 mi, Denise Nowyuk aullaqtiqtaa atuffaaqtaaqtnik hunavaluit Pangnirtuumi. Tunijaujuq \$1,500 taalamik tamainnut tamajaqaqvingnut umiangmit pihimajunik tatahimajunik ausaimi tunijaupluni, hadja qiniqhialirmiuq nakuuqpiqatunuk qanuqtun aturaqhainnut maniit nunagijaminik.

Atuqtilluni ukiuq aipaangani, Denise, atuqtait maniit ikajuutigiplugit nunallaami niripkainirmun, inuulrammiit nummariaqvikhainnut, sikiiraqtunutlu inuulrammiit.

Aujami, Denise piujumajug hulilukaaqtittilluni hilami, taapkuatut mukpaqtuni, saaka, vaalipaa, baskitbaaqtunilu, ilaa, "amigaiulluanginmata hulijaami aujami nutaqqanut inuulramiinunutlu".

Takunnaqtut hulidjutigivaigainnik Denise havakpiaqpaangmat, amigaittut inuulrammiit ilauqataujumajalaqijut. Ublumi, Amruut Katimajiita 20 nik inuulrammiinik ilauqatut, havakpaqhutik tatatinnaqhahugu hitamaupluni tamajaqaqvik umiangmit, ihumaliuqattaqhutik nutaanik maniliuffarahuaqhutik maniit pihimajut atuffaaqtaaqtnit aturlugit maniit nunallaami.

Havaqhimmaaqattarlutin Denise havattiaqpaqtutin taapkuatlu Amaruit Katimajiita.

Utaqqiuniaqtugut hulinahuaqtarniq!

Piksaliuqtaa: Denise Nowjuk
Amaruit Katimajiita.

KANATAMI NUTAQQAT UBLUA

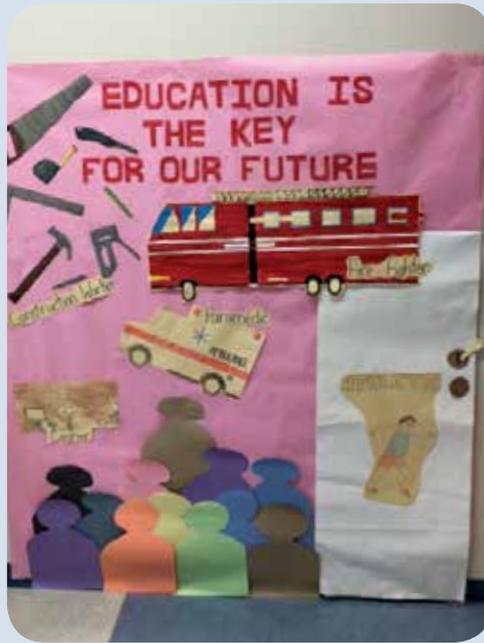
Nunarjuami Nutaqqat Ublua, Hikutirvia 20, quviahuutigivagaat ukiuq tamaat ilitaridjutigijumaplugu Kanadap kingullikpaamik angirutikhanik taffuma United Nations-kut Katimarjuarutaat Pilaarutikhainut Nutaqqamut. Uumani ukiungani, RCYO-tkut quviahuutigijat Kanatami Nutaqqat Ublua imaatut:

UNIPKAATIT, NIPIT AKITAQUTAUT

Uumani ukiungani RCYO-tkut katimapkaijut hitamaanik ukiuq tamaat Unipkaat, Nipit akitaqutaut ihumagiplugu nutaqqap pilaartaa iliharnirmik— Article 28-29 uumani United Nations *United Nations ni Katimadjut Pilaarutainnut Nutaqqap*.

Amigaitqijat 150 inulrammiit Nunavummiut ilaivaujunit ilihaqatigiiktunit ilaujut uumani 2018-2019 akitaqutaut. Ihivriuhijukhat nalaktingit ukuat RCYO-tkut havaktit ihivriuhijut tujuutauhimajunik havauhikhainnik ihumaliurutainniklu, aadjikutainniinik, imaalu nalaumajakhainnik. Quanaqtut tamaita ilihaqatigiiktut ilaujut imaalu quiviauutigijavut uumani ukiungani akitaqutaut akimajut!

- ▲ 1a class talvani Rachel Arngnamaktiq Nukaqhit Iliharvit Qamanittuamni
- ◀ Puqtuqutlaanga 11 iliharvia talvani Paatsaali Angajukhiit Iliharvia Sanikiluami
- ▼ Puqtuqutlaangit 7-9 iliharviit talvani Qiqirtaq Iliharvik Angajukhiit Uqhuqtuumi

NUTAQQIQIVIANNI QUN'NGIAQTITIJUT APQUTIKKUT

Uumani ukiungani, Iqalungni nutaqqiqiviit ihuaqhaijut iliharviit akhaluutirjuangat akjautaata qun'ngiaqtitijut apqutikkut nutaqqatit, nutaqqiqivingmi havaktingit, ukuallu RCYO-tkut havaktit uhittiqut pingahunni akhalutirjuanginni, pinnikhaqhimajut kalalingnik aallatqiiktunik nivingajunik imaalu RCYO-tkut Kanatami Nutaqqat Ublua banner, takupkaiplutik ikajuutimignik nutaqqamun inulrammirnullu pilaarutainnik.

QITIQQUKTUT INUKSUK ANGAJUKHIIT ILIHARVIANNI

RCYO-tkut havaktit akiliqtujut imaalu hanajaiplutik aallangajumik Kanatami Nutaqqat Ublua qitiqquqtakhanik Inuksuk Angajukhiit Iliharvianni. Ikajuqtirplugu una Lael Kronick, Niqikhaliurnikkut Ilihaqtakhat ilihajji, ukuallu ilihaqtut, niripkaivaktugut avatqumajunnik 100 ilihaqtut havaktilu. Naunaiqhivikhat ilijauhijumajut iliharviup niriviannut akhuukhaplugit ilihaqtut ilihaqplugit pilaarutainnik imaalu havakpaktainnik havagvipta.

Nakataq Nampait 30: United Nations ni *Katimadjut Pilaarutainnut Nutarap*

Tamaita inulrammiit piunagumik uuktuqhimmagumagumik piinnariaqaqtut pitquhingmingnut, uqauhikkut an'ngaadjuviliqinikkutlu.

KATIMAPKAIDJUTIKHAT, KATIMAPKAIDJUTIKHALLUAT, NUNALLAANUN AQUIJUT

Ikpiaarjuk: iliharviit, GN-kut ikajuqtiujut kivraqtuqtut, nunanganillu

Arviat: iliharviit, GN-kut ikajuqtiujut kivraqtuqtut, nunanganillu

Qikiqtaaluk Qungiaqtitijut Havaakhanik

Iqaluktuuttiaq: iliharviit, GN-kut ikajuqtiujut kivraqtuqtut, nunanganillu

Canada Revenue Agency Ukiuqtaqtumi Kivgaqtuivikhat Havagviat RCYO-tkut havaktit ilaujut angmaqtitirillugit katimaqatigiikhutiklu uqaqatigiiktunni kivgaqtuutikhanik inungnut ikajuqtaujumajunut.

Canadian Red Cross

Kanadian Katimajiit Nutaqqap Inulrammiillu Uqaudjijuijut

- ❖ Ukiakhami katimavikhat: Moncton
- ❖ Upin'ngakhaq katimavikhat: Iqaluit

CCCYA katimaqatigiikpaktut amihuiqtuqhugu ukungani. Imaruqtirvia, RCYO-tkut katimapkaijut CCCYA Iqalungni, Nunavut, upiin'ngakhaq katimavikhat. Malrungni katimaqatigiiktillugit, upiupautihimajut nunangannik takuuqtitauhimajut, ilauplitukliu qullirmik ikitiridjutaani quviahuutigijunut, niriqatigiikhutiklu niqainnarnik, qun'ngiaqtitauplutiklu atuqtuujaqtunik atuqtuniklu Inuksuk Qilaudjaqtinik. Aallanik taiguffarit pingahuani ublua ilaliutijut katimadjutikhanut ihumagiplugit Inuit ilitquhiat makpirnia 13.

CCCYA aliahuutigijat nipingit Inuksuk Qilautikkut Numiqtit

- ❖ Ukiumi Katimadjutikhaq: Toronto
- ❖ Webinar on Nipit Nipiqtuuhilugu: Inmikkut Ikajuutikhanik Ajuiqhaqatigiiktut

Igluligaarjuk: Kimmirut: iliharviit, GN-kut ikajuqtiujut kivraqtuqtut, unalu nunanganillu

Nutaqqat Hivulliyut Hanaqidjutikhangit

- ❖ Ukiuqtaqtumi
- ❖ Nunavut Tunngavik Timiqutaa

RCYO-tkut havaktit ilauhimajut katimaqatigiiplugit kavamatuqatkut, Inuit Tapiriit Kanatami (ITK), aallallu tigumiaqtijut pidjutigiiplugit Inuit nutarainnut munaqtauvikhat hanaqidjutikhanut.

Nunalipaujaq Iqalungni

- ❖ Pivallianikkut Ihuiguhungnikkut Katimajiit Nalaktaujukhat tafumunga Umingmak Centre
- ❖ Amigaitpiaktut Atilirnikkut
- ❖ Santa Claus Qun'ngiaqtitijut
- ❖ Aujarmi Ubluumaani Tangmarvikhangit

Havagviat Iinniaqtuliqijikkut

- ❖ Nutarannuat Ilihalihaaliqtunut Nutaqqiqivit Iliharnikkut Katimadjutit
- ❖ Ilniaqtuliginirmut Maligaq katimapkaidjutainnik
- ❖ Nunavunmi Atan'ngujait Katimaviat
- ❖ Nunavunmi Ilihajiit Katimaviat

Uqaqtikhat tunihijut Nunavunmi Atan'ngujait Katimaviat tamainnik katidjutikainnik, katimapkaijut Iqalungni Iidjiruvia 2019..

- ❖ Angijukhiit atan'ngujait havaqatigiiktut (2 ihuaqtumik katimapkaidjutit)

Iqqittuarlugu Inuuhit Ublua

Havagviat Inulirijikkut Ikajuutikhanut

- ❖ Nunallaani Inuliqijitkunni havaktiinun ilihaidjutait
- ❖ Ilaqiittugut Katimaviat Inulrammirnut
- ❖ Ilaqiittugut Katimaviat Inulrammirnut naunajautikhanik
- ❖ Iqaluit Imingajunut Najugakhat
- ❖ Ottawa havaktinnik Kivaqtuijuq
- ❖ Angijukhiit atan'ngujait havaqatigiiktut (2 ihuaqtumik katimapkaidjutit)

Havagviat Aanniaqtailinirmut

- ❖ Makimautiksats Katimavikhanut Inuuhiringmaqtumik Akhuuqhainikkut Katimavikhanut Nunavunmi Inulrammiit
- ❖ Aanniarviliaqtunut Tingmidjutikhanut Atugakhanik Ihivriurninga
- ❖ Ihumaliqinikkut havaktit naunajaianniik ajuiqhautikhat
- ❖ Pimmarikharnikkut Inuuhittiarutikhanik Titiraqtai
- ❖ Angijukhiit atan'ngujait havaqatigiiktut (2 ihuaqtumik katimapkaidjutit)

Inulramiit Inuuhirinikkut Iliqiktun

- ❖ Naunaitkutakhanik katimapkaivikhat
- ❖ Video ulapqidjutit akiraqtuijut

Iqaluit: iliharviit, GN-kut ikajuqtiujut kivraqtuqtut, nunanganillu

AKHUUQHAIJIP QUVIAGIJAUJUQ

ANGUTINUT INUUHUKTUNUTLU HULIDJUTIKHAINNIK

2018 2019 mun, Inulirijikkut maningnik aittuqtut nunallaami-pidjutijut ilitarijaujunik puiguqtailinirmun ikajurnirmun angutininu inuuhuktunutu ilauqatigiplugit uqaqtigiplugit taapkuninga qanuqtun ninguqtailinirmun piqatigiiktuni, ilagiiktuni nunallaanilu.

Hulijuni Kugluktumi, Mittimatalingmi Sanikiluangmilu pipkaijut ilaujunut ilauqatinirmun hulilukaaqtitaajuni taapkuatut, pitquhit in'ngilraangnitat hanaqidjutikhat; pivallialiuplutik qaritaujaviliqidjutikhanik ikajurnirmun nunallaagijainni; unipkaaqtigiiplutik uqaqtigiiplugitkluk aktungnaqhijunik ajuqhautigijainniklu, ahinut uqaqtailijaulimaittuniklu. Tamaita hulidjutikhait pipkaijait aadlaugaluqaqtillutik, tamaita ihumagiiplugit an'ngutit aanniaqtailivikhait, mamittiirnimun utiffaqtutun iliplutik inuuhiq ajuqhaqtitaunnatit tuquffihuktitaunnatitkluk.

Ilaujuq uqaqtuq "naammakpiaqtun'nga atauttitun innakpiaqtun 'nga talvani angutit katimaliraan'ngata", aadlattaug uqaqtuq "atauttitun innaktuq [sic]".

Iltturiumajavut havakpiaqpangmatta nunallaami ikajuqtut hapkuat pidjutivakkamikkiq hulidjutikhat, pitqujatkalu Inuuliriijitkut tunihimaqplugit maningnik aallaniklu uukuutikhainnik talvuuna Angutit Inuuhuktullu Havaakhainnun Aittutit.

Piksaliuqhimajaa: Danny Maktar
Aulattijuuq iqalukpikhamik
Mittimatalingmi kuvjaqtinnagu.

Inuit Tapiriit Kanatami Pittailitikhait Nutararnik Nuliqinikkut
Ihuinaatritit talvani Inuit Nunangat Katimanianni

Lynn Matte unalu Bonnie Poole talvanga Nutaraq Inulrammiilu
Uqaqtijut Havagvianni Newfoundland unalu Labrador.

Havagviat Apiqhujuliqijikkut

- * Tuqtutuni Ilituqhaiji
- * Isumaqsunngittukkuvik Inulrammiit Ihuinaaqtut Itiqtauviat
- * Angijukhiit atan'ngujat havaqatigiiktut (2 ihuaqtumik katimapkaidjutit)

Nutaqqat Ikayuutikhaat Hivayautikkut

Kimmirut: iliharviit, GN-kut ikajuqtijut kivraqtuqtut, nunanganillu

LGBT Inulrammiit Hivajautaa

Kanatami Nutaqqat Ublua

- * Nutaqqiqivit nunagijaujumi akhaluutikkut qun'ngiaqtitijut
- * Qitiqqungnirmii Niriplutik naunaiqhivikhanik talvani Inuksuk Angajukhiit Iiharvianni

Kanadami Tammarhimajun Inuaqtauhimayullu Nunaqaqqaqhimajun Arnainni Arnaruhiinilu (MMIWG)

- * Inuit ihumagijalluanginnik nakuutqiatlu atuqtauvaktut
- * Iqalungni ilaujut hivuani katimatinnagit

Inuvik, NT

Nunavut Tunngavik Inc. inulrammiit pinahuarutikhait tutqiqhaiji

Nakataq Nampait 17: United Nations ni Katimadjut Pilaarutainnut Nutarap

Tamaita inulrammiit piomagumik piinnariaqaqtut naunaijautikhanik ikajuutikhainik naammainnariamingnik.

Nunavunmi Ilihariaqpaallirvik

- ❄️ Titiqiqinikkut ilihagtut
- ❄️ Nunallaami Naunaiqhithainnik Katimajut

Pangnirtung: iliharviit, GN-kut ikajuqtiujut kivraqtuqtut, nunanganillu

Pauktuutit Nutarap Inuuhiringnaqtumik Ilaupkaidjutikhanut Katimaniq

Pauktuutit Inuit Arnat Kanadami (Pauktuutit) katimapkaijut ilaupkaidjutikhanut Apitilirvia 2018 tajjaujuq 'Qiniqhiajut Kanadami Mligannik uvuuna Inuit Nutarap Ilagiiktullu Kivgaqtuutikhainnik'. Tikinnahuaqtaqhat naunaittiarutikhanik Inuit arnat nutaqqallu pilarutait, ihariagijainnik, hviulluutihajhainniklu ilaliutihiplugit maligakhanut ihuaqhaidjutikhanik talvuuna kivgaqtuutikhainnik Nunaqaqqaqtut nutaqqat inulrammiillu munaqtauvingniitunut. Havagvikput, aallallu kivgaqtuijut tamainni Inuit Nunangat angijunillu nunagijaujunni ilauhimajut, piliuqhutik Pauktuutit tunihiplutik 12-nik naunaittiaqhijamajunik pitqujauhijamajut ukuat kavamatuqatkut ihumagijakhainnik, ilaujut piqaqriaqatukhat *United Nations Katimajinut pilaarutinginnut uuma Nutaraq* ilaujullu hivunikhaliurutikhait pinahuaqtaanut malgaliurutikhanik.

lidjirurvia 2019, *Bill C-92, Maligaaq pittiarahurlugit Hiuvulliujuut Aallait, Inuit ukuallu Métis nutaqqat, inulrammiit ilagiiktullu* uqautigijauhijamajut Maligaliurvigjuami. Tamna Maligakhaq maliganguqhimaittuq huli, angijumik aktuutauniarunaqhijjuq kihimi talvuuna nutarap ilagiiktullu kivagaqtuutikhainnik avikturanni, imaatullu, inulrammiit Nunavummiut.

Piruqatigiit Ikajuutikhanik Katimavia

Upalungaujautikhat Nunarjuami Kanadami, Inulrammiit Arnaunikku/ Angutaunikku Aajjikkiikiutiupkainikkut uqaqatigiigutikhat

RCYO-ktut havaqatigiplugit Upalungaujautikhat Nunarjuami Kanadami ukuallu Inuksuk Angajukhiit Iliharviat katimapkaijut Inulrammirnik Arnaunikku/ Angutaunikku Aajjikkiikiutiupkainikkut uqaqatigiigutikhat Iqalungni. Uqautikhangat uqaqatigiigutikhat United Nations Aturuminaqtumik Pivallidjutinun Tikinahuarutit taffumunga Kanatami on arnaunikku/angutaunikku aajjikkiikiutiupkainikkut uqaqatigiigutikhat. 13 inulrammiit, ilaujut inulrammiit uqaudjjjukhaq titiraqtikharlu ilaujut uqaqatigiigutikhanni. Atauhiq ilaujuq niruaqtajuq upaujjuqhaq Titiraqtit Katimarjuarvikhanut Ottawami, naunaiqhithikhat atauhillaanit uqaqatigiiktunit tamainni nunarjuanginnit ihivriuqtaujut katititqtauhimajut piliurutikhanik inulrammiit hivuniktuijunit qanuruliurutikhaliurutikhanik upalungaujautikhanik tunijakhainnik kavamatuqatkunnut.

Mittimatalik: iliharviit, GN-kut ikajuqtiujut kivraqtuqtut, nunanganillu

Pimmarikharnikkut Inuuhittiarutikhainik Tuglia Ministaujunut

Qauyigiartiit Aanniaqtailinikkut Naunaijagviata Havagvik

Qikiqtarjuaq: iliharviit, GN-kut ikajuqtiujut kivraqtuqtut, nunanganillu

Kangirliniq: iliharviit, GN-kut ikajuqtiujut kivraqtuqtut, nunanganillu

Kanadamiut Piliihimat

- ❄️ Atan'ngujaluaq Palihimaq
- ❄️ Iqaluit Qun'ngiaqtut

Qausuittuq: iliharviit, GN-kut ikajuqtiujut kivraqtuqtut, nunanganillu

Sanikiluaq: iliharviit, GN-kut ikajuqtiujut kivraqtuqtut, nunanganillu

ilihaqtut Katimajit Kanadami, Inulrammiit Atugakhaq Ajuiqhaqatigiiktut

Taloyoak: iliharviit, GN-kut ikajuqtiujut kivraqtuqtut, nunanganillu

Tangmaaqvik Aanniarviliat Angilrarijaa

Tungasuvvingat Inuit

Umingmak Katimaviar havaktit

Inulrammiit Maligaliutinguat 2018

YWCA Agvvik Nunavut

HIVUMUURUTIKHAT 2019-2020

Havagvikput qiniqhiaginnaktut nutaanik ilauqatigivikhainnik inuulrammiit Nunavunmiut tamaani nunaptingni. Nutaami ukiumi, ilauqatiginaqtavut inuulrammiit pulaarlugit nunamingni. Talvali, 2019-2020 mi, pingahuiqturniaqtugut pulaarnikkut nunallaanut! Pulaarniit, ajuiqhavaktugut nakuutqijauvaktug takudjutigiplugit inuulrammiit aadlaunginmat. Talvuuna ajuiqhavaktugut inirniungittut huli ajuqhautigivaktainniklu.

Upalungaijaqtugutlu nutaanik havaakhanik iqataujaaptingnik inuulrammiit ukiuq atulihaaliqqat. Ilaliutilugitlu havaqatigiingnik piliuriami takudjutikhamik qun'ngiaqtittijugutuni takupkaqtitarlutiklu havagvipta titiraqatigiingnikkut hivaujautikkuurutigut. Niriugutugut nutaat havaakhat ikajuutauniarmat iqataujaaptingnik amigairjuummiklugit nampait inuulrammiit amigairjuummiklugitlu kangiqhittiaramingnik havagvipta ikajuutikhainniklu. Takupkariami nutaat havaakhat, ilihimajugut qaritaujaqviliqidjutit kimut ilaani pidjutilimaitait tamainnut inulrammirnut Nunavunmi. Taimainmat, qinirniaqtugut aadlanik ilauqataujaangannik tamaita inuulrammiit nunaptingni.

Ukiumi atuqtukhami, qiniqhianaqtugutlu havaqatigittiariami ilagiiktunik. Ilagiiktut pivaktut inuulrammiit an'ngirliqtikhugit ilaitlu akhuuqhajjiuplutik nutaraita nakuujumik inuudjutikhainnik. Puiguqtailijaqhaq ilagiiktut kangiqhimajaqhait pilaarutait nutaqqatik piutigijait kangiqhilutiklu qanuqtun hapkuuq pilaarutit ikajuutigijauniaqtut ilagiiktunut taimainnut. Ihumagitiuglu, havagvia pilihaaliqtut pivalliavikhamik pilaarutinut ikajuqtautugut katimadjutiqhamik angajuqqaanut munaqtinutlu, katimadjutiginaqtut nunallaani havaktinnit RCYO kunnit.

Ilangit ihumagilluaqtait atuqtakhami ukiumi hapkuangngujut: ihivriurlugit inungni ilitturipkaidjutikhainnik havagviatanik ihivriurlugitlu nakuuqpiangniagutikhait havagviata akhuuqhaidjutikhanik titiqqait, havaglutiklu nakuuqpiariaqhainik ihivriugutaujut inuup ikajurnianga pivinga, piliurlutiklu tugliujup nutaraa pilaarutait makpiraanga ilaudjutigiplugu Havagviup

Ilinniaqtuliqijitkunni Ihuaqtumik Taiguangnirmun Titirangnirmunlu piutinga pilutiklu pivalliavikhamik Nunavunmi ihumagilluarlutik Nutarap Pilaarutait Aktuqtaunirmun Ihviriurnirmun ikajuutikhamik.

Katimajiuapluni akhuuqpaqtumik pidjutihimaaqhutik nakuuqpiarutikhamik, piqarniaqtut nutaanik qiniqhiaqtaujukhanik atulihaaliqutptigik havakhimmaarluta aadlanguqtaujunik avatipitingni. Havagvia upalungaijarniaqtut tun'ngahuqtittilutik nutaan'ngujuq Kivraqtuuji Nutaqqaanut Inuulramiinutlu 2019 min 2020 mut, tun'ngaviliuqtaat qaan'ngiutiuni talimat ukiuni kivraqtuiniaqtut havagviannut nutaan'nguliqtittillutik. Nutaat hivuliqtikhat pinaqtut pivikhanik nutaanik ihumaliutqitukhanik kivraqtuilutiklu havagviup atuqhimmaaqpagaannik.

Ihuaqtukhait naammagijaujutlu nutaqqanut inuulramiinutlu puiguraqhaungittut munariniqattiaqatut pidjutingittutlu atauhiinnarmun katimajiuumut; kihiani, munariniqatut tamaptingnut atuqpaqtaptingni — angajuqqaangupluta, nunakput kavamavutlu. Nelson Mandela atauhiaqhuni uqaqpaqtuq imaa, "Qanuqtut inuqatavut pittiaqpaqpaq nutaqqavut inuuhirittiarutikhainnut nutaqqat". Hivumuurluta, tamapta ihumaliuttiaqtukhaujugut qanuqtut uvagut ikajuutiniaqqiq inungnut ikpigikpiaqtainnut inuulrammiit ihuaqtukhainnutlu. Ihuangniaqtugut uvagut ikajuutiuhaujugut aktungnaktumun hivunikhavut inuulrammit Nunavunmiutat uvaptingnut haatinnakpakkamik uvaptingnut ihumaliuqtinnatalu, hivunikhavut, hivunikhaalu nunapta, ihumaliuqtukhaujugut ihuaqtukhaptungnut havangniagamikkiq hivuni inuulrammiit.

HAVAKTIIT TINGMIDJUTIKHAIT NAITTUMIK

TABLE 2: HAVAKTIIT TINGMIDJUTIKHAIT NAITTUMIK

HUUQ AULLAQ TUKHAJUT	UBLUIT	QAFFIT HAVAKTUT
Ikiparjuk Qausuittuq Nunallaannut Pulaarniq	Tattiarnaqhilirvia 14-19, 2018	1
Arvianut Pulaarniq	Iidjirurvia 24 Qiqaijalirvia 1, 2019	2
CCCYA Ukiakhami Katimadjutikhaq: Moncton, NB	Apitilirvia 21 min 22 mut, 2017	1
CCCYA Ukiumi Katimadjutikhaq: Toronto, Ontario	Ubluqtuhinia 21 min 25 mut, 2019	1
Iqaluktuuttiamut Pulaarniq	Qiqaijarluarvia 13 min 18 mut, 2018	2
Iglulikgaarjungmun Pulaarniq	Qitiqqautijuuq 22 min 27 mut, 2018	1
Nunarjuami Aujami Ilihidjut Nutarap Pilaarutainnik: Moncton, NB	Imaruqtirvia 24 mit 29 mut, 2018	3
Inuit Tapirisat Katimajjiita Nuliatqtailinirmun Nutaqqamun Inuit Nunangat Katimadjut: Ottawa, ON	Tarium Hikutirvia 19 min 22 mut, 2018	1
Kimmirunmut Pulaarniq	Tattiarnaqhilirvia 9 min 12 mut, 2018	2
Kanatami Apiqhuqhidjutit MMIWG tigut: Malikkuutit Uqarijaujunik Inuit Ihumagijalluanginnik Nakuutqiatlu Atuqtauvaktut: Inuvik, NT	Tattiarnaqhilirvia 29 min Tarium Hikutirvia 4 mut, 2018	1
Pangnirtuumut Pulaarniq	Iidjirurvia 4 min 8 mut, 2019	1
Pauktuutit Nutarap Aanniqtalidjutikhait Nakuujumik Munaridjutikhainik Ilaujiit Katimadjutikhaa: Ottawa, ON	Apitilirvia 17 min 20 mut, 2018	2
Mittimatalingmi Pulaarniq	Niqiliqivik 27-31, 2018	1
Qikiqtarjuangmun Pulaarniq	Qiqaijalirvia 11 mit 14 mut, 2019	1
Kangirlinirmun Pulaarniq	Apitilirvia 23 min 28 mut, 2018	1
Sanikiluarmun Pulaarniq	Tarium Hikutirvia 4 min 8 mut, 2018	1
Taloyoamun Pulaarniq	Niqiliqivik 19-24, 2018	1

MANIKTIGUT UNIUDJUTIT

NAUNAITKUT 3: NAITTUMIK TITIRAQHIMAJUT MANIIT AVATQUDJUTIQANGITUT AKILIQTUIJAQHAITLU
MANILIQIJIIT UKIUNGANNI NUNGUTTUMI QIQAIJALIRVIA 31, 2019

	MANIIT ATUGAKHAT	AKILIUTIT	AKITUNIGA UKIUMI ATUQTUKHAT MANGIT AKILIUTAUYUT
Havainaqtukhat Manikhaakhait	1,426,000	1,329,134	
Havagaffuktut Akingit		107,061	
TAMAITA HIMAUTAUYUT IKAYUUHIALU MANIKHAAT	1,426,000	1,436,195	
Aulaaqniq Aularutilu	195,000	66,245	
Tamayat Hunavaluitlu	145,000	125,269	
Niuviqhimayut Havaat	65,000	76,910	
Kaantranliqinirmut Havaat	250,000	180,818	
Akingit Akiliuhiangillu	20,000	10,506	
Aadlat Akingit	-	9,881	
Piqutingit	19,000	8,467	
Qaritauyat Naqitarutingit Aulapkaidjutingalu	10,000	12,709	
TAMAITA AALAT AKILIGAUYUT	704,000	490,805	
TAMAITA	2,130,000	1,927,000	89.5%
ILAKUNGIT		203,000	9.5%

Nakataq Nampait 16: United Nations ni *Katimadjut Pilaarutainnut Nutarap*

Tamaita inulrammiit piumagumik ulapqiinnariaqaqtut unaguiqhirlutiklu.